



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



*Приета с Решение №..... от Протокол №..... на Общински съвет – Devin*



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**СЪДЪРЖАНИЕ**

|                                                                                                                                                    |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Списък на таблиците .....                                                                                                                          | 5         |
| Списък на фигурите .....                                                                                                                           | 6         |
| Списък на използваните съкращения .....                                                                                                            | 8         |
| Въведение .....                                                                                                                                    | 9         |
| <b>1. Анализ на средата .....</b>                                                                                                                  | <b>17</b> |
| 1.1. Природо-географски и териториално-административни данни за община Devin .....                                                                 | 17        |
| 1.1.1. Географско положение на общината и съседни общини .....                                                                                     | 17        |
| 1.1.2. Релеф .....                                                                                                                                 | 18        |
| 1.1.3. Климат .....                                                                                                                                | 19        |
| 1.1.4. Инженерно-геоложки и хидрогеоложки условия и полезни изкопаеми .....                                                                        | 23        |
| 1.1.5. Риск и изменение на климата .....                                                                                                           | 23        |
| 1.1.6. Население и населени места в общината .....                                                                                                 | 31        |
| 1.2. Въздух .....                                                                                                                                  | 32        |
| 1.3. Води .....                                                                                                                                    | 34        |
| 1.3.1. Повърхностни води .....                                                                                                                     | 34        |
| 1.3.2. Подземни води .....                                                                                                                         | 41        |
| 1.3.3. Зони за защита на водите .....                                                                                                              | 45        |
| 1.3.4. Минерални води - местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал .....                                                        | 54        |
| 1.3.5. Източници на замърсяване за повърхностни и подземни води - на територията на общината и извън територията на общината .....                 | 54        |
| 1.3.6. Степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние на канализационната система в населените места .....                               | 61        |
| 1.3.7. Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води .....                                                                                      | 61        |
| 1.3.8. Водоснабдяване на населените места - количествени и качествени характеристики .....                                                         | 61        |
| 1.4. Отпадъци .....                                                                                                                                | 62        |
| 1.4.1. Генерирани отпадъци по видове и източници - битови, опасни, строителни, производствени .....                                                | 62        |
| 1.4.2. Начини на третиране на различните видове отпадъци и съоръжения .....                                                                        | 65        |
| 1.5. Почви и нарушени терени .....                                                                                                                 | 66        |
| 1.5.1. Видове почви в община Devin .....                                                                                                           | 66        |
| 1.5.2. Съществуващи екологични проблеми (деградационни процеси) при почвите на община Devin – степен на развитие и прогноза за развитието им ..... | 67        |
| 1.5.3. Заблатени почви .....                                                                                                                       | 68        |
| 1.5.4. Ерозирали почви .....                                                                                                                       | 68        |
| 1.5.5. Замърсяване на почвите .....                                                                                                                | 70        |
| 1.5.6. Физически нарушени почви; нарушени терени от добивни дейности, от изкопни работи (водопроводи и др.) .....                                  | 73        |
| 1.6. Защитени територии и биоразнообразие .....                                                                                                    | 74        |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



|                                                                                                                                                                                                                   |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 1.6.1. Гори - състояние, видово разнообразие, собственост, използване за рекреационни цели, за дърводобив, за други цели и т.н. ....                                                                              | 74         |
| 1.6.2. Защитени видове растения и животни.....                                                                                                                                                                    | 75         |
| 1.6.3. Видове, обект на ловен туризъм.....                                                                                                                                                                        | 76         |
| 1.6.4. Защитени територии и защитени зони.....                                                                                                                                                                    | 76         |
| 1.7. Шум, радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения .....                                                                                                                                          | 85         |
| 1.7.1 източници на шума и население, подложено на въздействия .....                                                                                                                                               | 85         |
| 1.7.2 данни от единната система за мониторинг.....                                                                                                                                                                | 86         |
| 1.7.3. Радиационно състояние на атмосферния въздух .....                                                                                                                                                          | 87         |
| 1.7.4. Радиационно състояние на повърхностните реки, необработваеми почви и дънни утайки от водни обекти.....                                                                                                     | 87         |
| 1.7.5. Опасни вещества .....                                                                                                                                                                                      | 89         |
| 1.8. Зелени площи .....                                                                                                                                                                                           | 89         |
| 1.9. Управленски капацитет .....                                                                                                                                                                                  | 90         |
| 1.9.1. Наличие на комисии/отдели/сектори/отделни специалисти в общинския съвет/ общинската администрация - отговорности и задачи, които изпълняват.....                                                           | 90         |
| 1.9.2. Квалификация на кадрите, заети в горепосочените дейности.....                                                                                                                                              | 91         |
| 1.9.3. Общински наредби в разглежданата област .....                                                                                                                                                              | 92         |
| 1.9.4. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, от компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват на които попада общината ..... | 92         |
| 1.9.5. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, нпо .....                                                                                                                               | 93         |
| 1.9.6. Информирание на обществеността – използвани подходи и механизми....                                                                                                                                        | 94         |
| 1.9.7. Мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда.....                                                                                                                 | 94         |
| 1.10. Услуги, предоставяни от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда – обхват на дейност и статут на фирмите, осъществяващи съответната дейност .....                       | 100        |
| 1.10.1. Третиране на отпадъците и комунално-битови услуги.....                                                                                                                                                    | 100        |
| 1.10.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води .....                                                                                                                                       | 100        |
| 1.10.3. Чистота на територията на населените места и местата за отдих извън населените места - състояние, честота на почистването, на миенето на улиците, кошчетата за отпадъци в населените места.....           | 101        |
| 1.10.4. Задължения на гражданите .....                                                                                                                                                                            | 101        |
| 1.11. Икономически фактори .....                                                                                                                                                                                  | 102        |
| 1.11.1 състояние и развитие на отделните отрасли в общината, които влияят или могат да повлияят върху състоянието на околната среда.....                                                                          | 102        |
| 1.11.2 състояние на инфраструктурата .....                                                                                                                                                                        | 106        |
| 1.12. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда .....                                                                                                                                               | 108        |
| <b>2. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT) .....</b>                                                                                                                              | <b>110</b> |
| 2.1. Анализ на компонент въздух .....                                                                                                                                                                             | 110        |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



|                                                                                                                             |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.2. Анализ на компонент води.....                                                                                          | 110        |
| 2.3. Анализ на фактор отпадъци.....                                                                                         | 111        |
| 2.4. Анализ на риска и изменението на климата.....                                                                          | 113        |
| 2.5. Анализ по компонент почви и нарушени терени .....                                                                      | 113        |
| 2.6. Анализ по компонент биоразнообразие .....                                                                              | 114        |
| 2.7. Анализ по фактор шум .....                                                                                             | 115        |
| 2.8. Анализ по компонент зелени системи .....                                                                               | 115        |
| 2.9. Анализ по компонент радиационни лъчения .....                                                                          | 116        |
| 2.10. Анализ по компонент опасни вещества.....                                                                              | 116        |
| 2.11. Оценка на състоянието на инфраструктурата като фактор за околната среда .....                                         | 116        |
| 2.12. Анализ на организационната и икономическата структура за управление на дейностите по опазване на околната среда ..... | 118        |
| <b>3. Визия за околната среда на общината .....</b>                                                                         | <b>119</b> |
| <b>4. Цели .....</b>                                                                                                        | <b>119</b> |
| <b>5. План за действие .....</b>                                                                                            | <b>120</b> |
| <b>6. Организация за изпълнението на програмата .....</b>                                                                   | <b>125</b> |
| <b>7. Приложения към програмата.....</b>                                                                                    | <b>126</b> |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ**

|             |                                                                                                                                                      |    |
|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Таблица 1.  | Списък с регистрирани наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. на територията на община Devin .....                                             | 26 |
| Таблица 2.  | Оценка на риска от наводнения.....                                                                                                                   | 28 |
| Таблица 3.  | Регистрирани свлачища на територията на община Devin .....                                                                                           | 30 |
| Таблица 4.  | Население в община Devin по населени места към 31.12.2021 г. ....                                                                                    | 31 |
| Таблица 5.  | Население в община Devin за периода 2011-2021 г.....                                                                                                 | 31 |
| Таблица 6.  | Разпределение на населението по тип селища.....                                                                                                      | 32 |
| Таблица 7.  | Повърхностни водни тела на територията на община Devin.....                                                                                          | 36 |
| Таблица 8.  | Екологично състояние/ потенциал и химично състояние на повърхностните водни тела на територията на община Devin за 2021 г. ....                      | 36 |
| Таблица 9.  | Основни физико-химични показатели на ПВТ с код BG3G0000APTMP099 в община Devin.....                                                                  | 37 |
| Таблица 10. | Резултати от проведен мониторинг по биологични елементи за качество за територията на община Devin.....                                              | 38 |
| Таблица 11. | Пунктове за мониторинг на повърхностни води на територията на община Devin .....                                                                     | 39 |
| Таблица 12. | Подземни водни тела на територията на община Devin .....                                                                                             | 41 |
| Таблица 13. | Средни стойности на основни физико-химични показатели на подземно водно тяло с код BG3G00000PT051 - Карстови води - Настан - Триградски басейн ..... | 43 |
| Таблица 14. | Допълнителни физико-химични показатели на подземно водно тяло с код BG3G00000PT051 - Карстови води - Настан - Триградски басейн.....                 | 44 |
| Таблица 15. | Пунктове за мониторинг на подземни води .....                                                                                                        | 44 |
| Таблица 16. | Регистър на питейните повърхностни тела на територията на община Devin като зони за защита на водите .....                                           | 45 |
| Таблица 17. | Регистър на питейните подземни водни тела на територията на община Devin като зони за защита на водите.....                                          | 47 |
| Таблица 18. | Списък на местообитанията на стопански ценни видове риба, определени като ЗЗВ на територията на община Devin.....                                    | 50 |
| Таблица 19. | Зони от „Натура 2000“, определени като зони за защита на водите съгласно директивата за хабитатите .....                                             | 52 |
| Таблица 20. | Зони от „Натура 2000“, определени като зони за защита на водите съгласно директивата за птици.....                                                   | 53 |
| Таблица 21. | Зони за защита на водите, които са защитени територии, определени по закона за защитените територии .....                                            | 54 |
| Таблица 22. | Обекти, източници на замърсители във водни обекти на територията на община Devin.....                                                                | 56 |
| Таблица 23. | Генерирани годишни количества смесени битови отпадъци за периода 2015-2021 г. ....                                                                   | 62 |
| Таблица 24. | Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Devin (съгласно данни, подадени към ИАОС), тон .....                                                  | 63 |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



|                                                                                                                                           |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Таблица 25. Морфологичен състав на генерираните битови отпадъци – смесени и разделно събрани – средно за общината за 2019 г. ....         | 63  |
| Таблица 26. Общи физикохимични показатели на почвите от пункт № 165, с. Триград през 2020 г. ....                                         | 68  |
| Таблица 27. Риск от ерозия на почвата в община Devin ....                                                                                 | 69  |
| Таблица 28. Средна концентрация на биогенни замърсители през 2020 г. ....                                                                 | 70  |
| Таблица 29. Средни концентрации на неорганични компоненти от пункт №165, с. Триград през 2020 г. ....                                     | 71  |
| Таблица 30. Средни концентрации на пестициди от повърхностен слой на почвата пункт №165, с. Триград ....                                  | 71  |
| Таблица 31. Средни концентрации на полихлорирани бифенили от повърхностен слой на почвата, пункт №165, с. Триград, 2020 г. ....           | 73  |
| Таблица 32. Средни стойности на полициклични ароматни въглеводороди от повърхностен слой на почвите, пункт №165, с. Триград, 2020 г. .... | 73  |
| Таблица 33. Радиологичен мониторинг на необработваеми почви ....                                                                          | 87  |
| Таблица 34. Радиологичен мониторинг на повърхностни води ....                                                                             | 88  |
| Таблица 35. Икономически показатели в община Devin ....                                                                                   | 102 |
| Таблица 36. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия за 2020 г. ....                                                  | 103 |
| Таблица 37. Земеделски територии в община Devin ....                                                                                      | 103 |
| Таблица 38. Брой регистрирани земеделски стопани в община Devin ....                                                                      | 104 |
| Таблица 39. Засети площи със земеделски култури и среден добив през 2020 г. ....                                                          | 104 |
| Таблица 40. Отглеждани животни в община Devin през 2020 г. ....                                                                           | 104 |
| Таблица 41. Дейност на местата за настаняване в община Devin ....                                                                         | 105 |
| Таблица 42. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда за периода 2017-2020 г. ....                                 | 108 |
| Таблица 43. План за действие на ПООС Devin 2021-2028 г. ....                                                                              | 121 |

### СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

|                                                                                                      |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Фигура 1. Разпределение на групите заинтересованите страни, взели участие в анкетното проучване..... | 16 |
| Фигура 2. Община Devin .....                                                                         | 18 |
| Фигура 3. Максимални температура за района на гр. Devin .....                                        | 19 |
| Фигура 4. Средни температури и валежи в района на гр. Devin.....                                     | 20 |
| Фигура 5. Облачни, слънчеви и валежни дни в района на гр. Devin.....                                 | 20 |
| Фигура 6. Количество на валежите в района на гр. Devin.....                                          | 21 |
| Фигура 7. Годишна роза на вятъра за територията на гр. Devin.....                                    | 22 |
| Фигура 8. Скорост на вятъра за територията на гр. Devin.....                                         | 22 |
| Фигура 9. Средногодишна температура за региона на гр. Devin през периода 1979-2021 г. ....           | 24 |
| Фигура 10. Район със значителен риск от наводнения – р. Devinска.....                                | 29 |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



|            |                                                                                                |    |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Фигура 11. | Основни речни басейни на територията на БД „Източнoбеломорски район“..                         | 35 |
| Фигура 12. | Повърхностни водни тела на територията на Източнoбеломорски район....                          | 35 |
| Фигура 13. | Карта на заплахата от наводнение .....                                                         | 40 |
| Фигура 14. | Пукнатинни и карстови води в палеоген – неоген .....                                           | 42 |
| Фигура 15. | Пукнатинни и карстови води в протерозой.....                                                   | 42 |
| Фигура 16. | Повърхностни питейни водни тела на територията на Източнoбеломорски район .....                | 45 |
| Фигура 17. | Подземни водни тела използвани за питейни нужди на територията на източнoбеломорски район..... | 46 |
| Фигура 18. | Санитарно-охранителни зони на територията на община Devin .....                                | 48 |
| Фигура 19. | Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми .                      | 50 |
| Фигура 20. | Нитратно уязвими зони .....                                                                    | 51 |
| Фигура 21. | Зони за защита на водите, свързани с водозависими видове и местообитания .....                 | 52 |
| Фигура 22. | Почвеногеографски райони .....                                                                 | 67 |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ**

|        |                                                                              |
|--------|------------------------------------------------------------------------------|
| БДИБР  | Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“                                 |
| БИОМОН | Мобилно приложение за въвеждане данни от проведен мониторинг (BioMon Mobile) |
| БО     | Битови отпадъци                                                              |
| БПК    | БиологиБТчна потребност от кислород                                          |
| ВиК    | Водоснабдяване и канализация                                                 |
| ГДОС   | Годишни доклади по околна среда                                              |
| ЕСС    | Единната спасителна система                                                  |
| ДБ     | Държавен бюджет                                                              |
| ДБТ    | Дирекция бюро по труда                                                       |
| ДН     | Директива за наводненията                                                    |
| ЕС     | Европейски съюз                                                              |
| ЗЗ     | Защитена зона                                                                |
| ЗЗВ    | Зоните за защита на водите                                                   |
| ЗЗТ    | Закон за защитените територии                                                |
| ЗМДТ   | Закон за местните данъци и такси                                             |
| ЗООС   | Закон за опазване на околната среда                                          |
| ЗУО    | Закон за управление на отпадъците                                            |
| ИАОС   | Изпълнителна агенция по околната среда и водите                              |
| КАВ    | Качество на атмосферния въздух                                               |
| МОСВ   | Министерство на околната среда и водите                                      |
| МПС    | Моторни превозни средства                                                    |
| МРРБ   | Министерство на регионалното развитие и благоустройството                    |
| НСОС   | Националната стратегия за околна среда                                       |
| НПО    | Неправителствена организация                                                 |
| НСИ    | Национален статистически институт                                            |
| НСМОС  | Националната система за мониторинг на околната среда                         |
| НСМБР  | Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие                |
| ОПУО   | Общинска програма за управление на отпадъците                                |
| ОУП    | Общ устройствен план                                                         |
| ОХВ    | Опасни химични вещества                                                      |
| ПВТ    | Подземно водно тяло                                                          |
| ПООС   | Програма за опазване на околната среда                                       |
| ПОРН   | Предварителна оценка на риска от наводнения                                  |
| ПУО    | Програма за управление на отпадъците                                         |
| ПУРБ   | План за управление на речните басейни                                        |
| ПУРН   | План за управление на риска от наводнения                                    |
| РДВ    | Рамкова директива за водите                                                  |
| РЗПРН  | Райони със значителен потенциален риск от наводнения                         |
| РИОСВ  | Регионална инспекция по околната среда и водите                              |
| СПИ    | Собствени периодични измервания                                              |



## *ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.*



### **ВЪВЕДЕНИЕ**

#### **ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА**

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Девин обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

ПООС е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Плана за интегрирано развитие на община Девин 2021-2028 г. и подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона/общината.

ПООС отговоря на нарастващата необходимост опазването и подобряването на качеството на околната среда да се разглежда като един от стълбовете на устойчивото развитие, съвместно с икономическото и социалното развитие. Програмата очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

Програмата за опазване на околната среда се основава на концепцията, че **предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие** – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

#### **ПРАВНО ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА**

Програмата за опазване на околната среда на община Девин е изготвена в съответствие с:

- чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда;
- т. 8 от чл. 17, ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), според която „Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



предоставил в тяхна компетентност в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси“;

- Указанията на Министерство на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.

При разработване на ПООС, органите на местното самоуправление се ръководят и от указания на министъра на околната среда и водите. Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмата чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на програмата се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

ПООС е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период от 10 години и се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). В допълнение на основния национален стратегически документ в областта на околната среда, се разработват и приемат и други национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат. Те се основават на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и са в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда. При разработката на програмата са използвани и следните **стратегически документи**:

- Национална стратегия за околна среда 2009-2018 г.;
- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители в България 2012-2020 г.;
- Трети Национален план за действие по изменение на климата;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.;
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.), приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019 г.;
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030 г.), приета с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019 г.;
- Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



- Национална Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020-2030 г.);
- Национална Програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България (актуализация за програмен период 2014-2020 г.);
- План за интегрирано развитие на община Devin 2021-2027 г.;
- Справки, годишни доклади и отчети на Община Devin.

Други използвани *източници на информация* са както следва:

- Официални данни и статистическа информация от ТСБ – гр. Смолян, ДБТ – гр. Devin; ОДЗ – гр. Смолян, РИОСВ – гр. Смолян, Басейнова дирекция „Източнореловски район“, ИАОС и други;
- Информация, предоставена от дирекциите и отделите на общинска администрация Devin;
- Относимите и приложими нормативни и поднормативни актове;
- Интернет сайтове и портали: Официален сайт на Община Devin, НСИ, МОСВ, ИАОС и други.

### ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда, регламентирани в Закона за опазване на околната среда, а именно:

#### Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

#### Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа за устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се



## *ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.*



съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

### **Принцип на превенцията и предпазливостта**

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве, следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

### **Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики**

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в политиките на национално, регионално и местно равнище. На ниво община спазването и прилагането на този принцип изисква разработването, приемането и прилагането на различни концепции, стратегии, планове и



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



програми за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни отрасли и сектори (транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други) на местно равнище (но съобразени с предвижданията на национално и регионално равнище), които да осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

### **Субсидиарност на политиките**

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

### **Замърсителят плаща за причинените вреди**

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

### **Прилагане на чисти технологии**

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

### **Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда**

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

### **Потребителят плаща**



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



Всеки, който ползва природни ресурси и услуги, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

### **Споделена отговорност**

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда, трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

### **Достъп до информация за околната среда**

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

### **Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда**

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

## **ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА**

Програмата за опазване на околната среда си поставя няколко основни цели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Devin, да установи причините и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- да открие приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- да аргументира мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

Програмата се приема от общинския съвет, който контролира и изпълнението ѝ. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинската програма за опазване на околната среда. Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда,



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът за изпълнението на програмата се представя за информация в РИОСВ.

ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение. Основният използван апарат в разработката е стратегическо планиране, почиващо на SWOT анализ.

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на населението, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентирани икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

### **ОПРЕДЕЛЯНЕ И ВЪВЛИЧАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ**

Процесът на определяне и въвличане на заинтересованите страни при разработване на ПООС премина през няколко стъпки. Първоначално бе **проведено анкетно проучване** сред следните целеви групи: представители на общинска администрация Devin, представители на общински съвет Devin, бизнес организации, граждани, неправителствени организации и други заинтересовани страни. В резултат на анкетното проучване бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината. Поставени са цели за развитие и мерки, които отчитат проблемите на общината и на основата на силните характеристики и възможностите ограничават слабите страни.

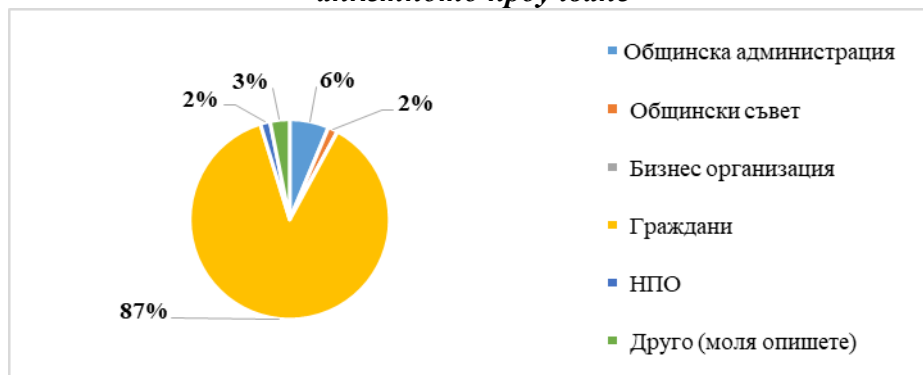
Проучването бе осъществено през периода април - юни 2022 г. и бе публично обявено на сайта на Община Devin и разпространено посредством онлайн платформа за електронно попълване. На следващата фигура са представени съотношенията по групи.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



**Фигура 1. Разпределение на групите заинтересованите страни, взели участие в анкетното проучване**



Представените данни от фигурата показват, че ядрото на изследването е базирано на мнението на гражданите и на представителите на общинска администрация Devin. При провеждане на анкетното проучване е отчетен слаб интерес от страна на целевите групи и особено представителите на бизнеса и НПО и поради тази причина проучването не може да бъде класифицирано като такова с представителен характер. В **Приложение № 1** към програмата са представени подробно резултатите от проведеното анкетно проучване.

В изпълнение на втора стъпка от процеса на въвличане на заинтересованите страни ПООС бе **съгласувана с представители на общинска администрация Devin.**

Третата стъпка бе **предаване на документа в РИОСВ – Смолян за съгласуване.** След изтичане на едномесечния срок за съгласуване, ПООС бе одобрена с издаденото от РИОСВ – Смолян решение.

В изпълнение на четвърта стъпка Програмата за опазване на околната среда на община Devin **бе публикувана на официалния сайт на общината** <https://www.devin.bg/> за **съгласуване със заинтересованите страни.**

След като проектът на Програмата за опазване на околната среда на община Devin бе съгласуван с представителите на общинска администрация Devin, с РИОСВ – Смолян, както и със заинтересованите страни, документът бе внесен за **приемане в Общински съвет – Devin** и одобрен с **Решение № ..... от .....**



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



### **1. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА**

#### **1.1. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ И ТЕРИТОРИАЛНО-АДМИНИСТРАТИВНИ ДАННИ ЗА ОБЩИНА ДЕВИН**

##### **1.1.1. Географско положение на общината и съседни общини**

Община Девин е разположена в западната и северозападната част от област Смолян. С площта си от 573,684 km<sup>2</sup> е 2-рата по големина сред 10-те общините на областта, което съставлява 17,97% от територията на областта. Административен център е гр. Девин. Границите ѝ са следните:

- на изток – община Чепеларе;
- на югоизток – община Смолян;
- на юг – Гърция;
- на югозапад – община Боримо;
- на северозапад - община Батак и община Брацигово (област Пазарджик);
- на север – община Кричим (област Пловдив);
- на североизток – община Родопи (област Пловдив).

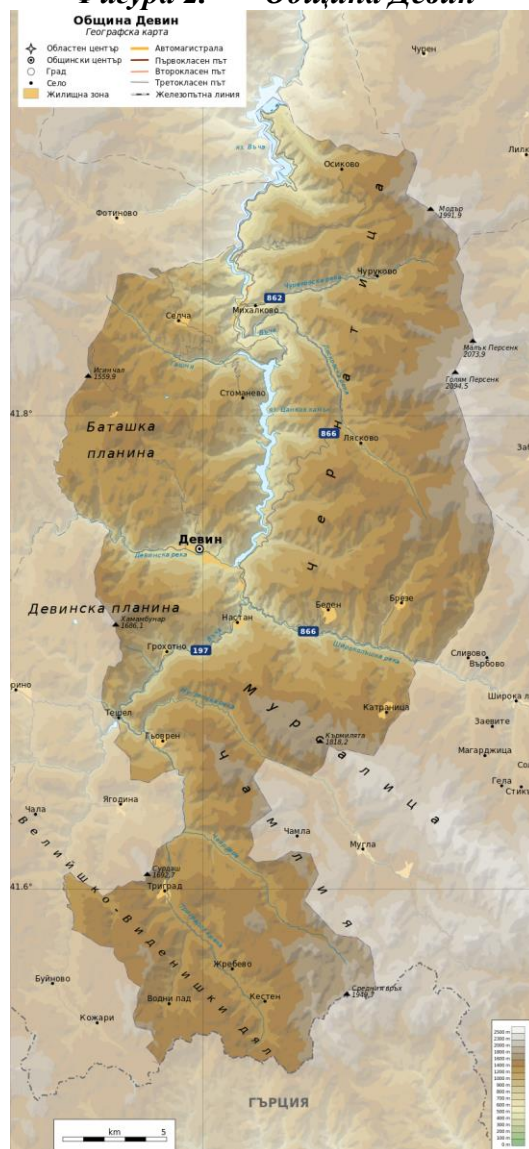
Включва общо 16 населени места, един град – Девин и петнайсет села: Беден, Брезе, Водни пад, Грохотно; Гьоврен, Жребево, Кестен, Лясково, Михалково, Осиково, Селча, Стоманево, Тешел, Триград и Чуруково. Общинският център е град Девин – разположен на около 45 km от областния център – гр. Смолян и на около 90 km от гр. Пловдив (област Пловдив).



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



**Фигура 2. Община Девин**



Източник: <https://bg.wikipedia.org/>

### 1.1.2. Релеф

Релефът на общината е средно и високо планински и се простира в централната част на Западните Родопи. На територия ѝ попадат участъци от шест орографски единици, съставни части на Западните Родопи.

На изток от дълбоката, каньоновидна долина на река Въча до границата с община Чепеларе, на юг до долината на Ширококопачка река и на север до границата с Област Пловдив територията на общината се заема от западните и югозападните части на мощния



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



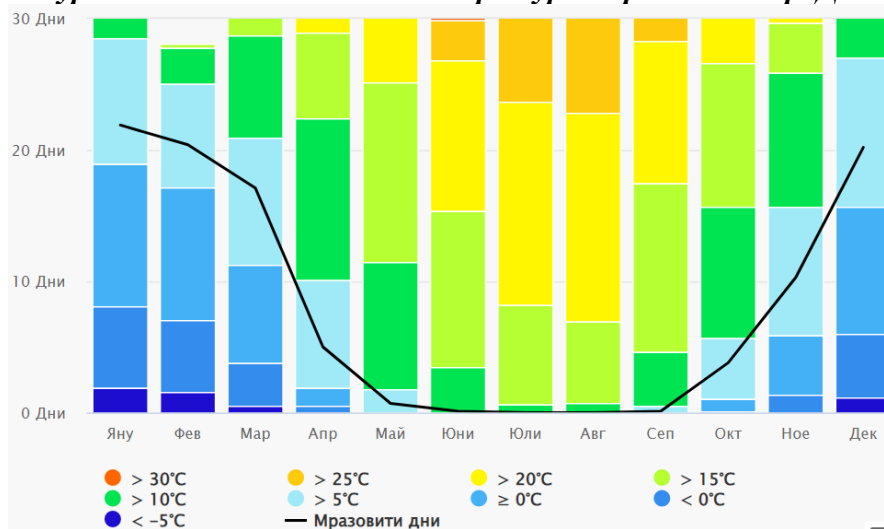
западнородопски рид Чернатица. По границите с общините Чепеларе и Родопи от юг на север са подредени неговите първенци – върховете Голям Персенк 2094,5 m (най-високата точка на общината), Малък Персенк 2073,9 m, Модър 1991,9 m и др.

### 1.1.3. Климат

Според стандартите на Европейската климатична класификация, Девинският район спада към преходно-континенталната зона. Климатът се определя под влиянието на общата атмосферна циркулация, която за страната е от запад на изток и на средиземноморските циклони.

Характеризира се с по-ниски летни температури и по-обилни валежи. Средните годишни температури се движат от 4 С за най-високите части на района до 10 С за пониските. Най-ниските температури през зимата достигат от -10 С до -15 С, а най-високите през лятото – от 30 С до 33 С. Есента е по-топла от пролетта. Максималните температури настъпват през месеците юли и август, а минималните – през месец февруари.

**Фигура 3. Максимални температура за района на гр. Девин**



Източник: <https://www.meteoblue.com/>

На фигурата по-долу са показани средномесечните температури в района на гр. Девин. „Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец. По същия начин „Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



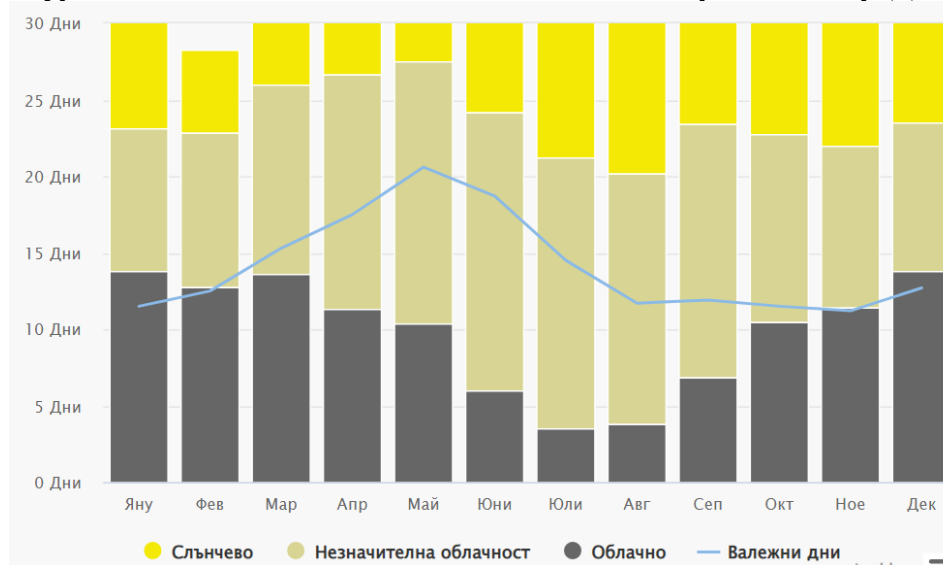
**Фигура 4. Средни температури и валежи в района на гр. Девин**



Източник: <https://www.meteoblue.com/>

Данни за слънчеви, облачни и валежни дни в района на гр. Девин, са показани на следващата фигура. През по-голяма част от година преобладаващи са дните с незначителна облачност. През есенно-зимните месеци облачните дни могат да достигат до 15 дни, а през юли и август спадат до 4 дни.

**Фигура 5. Облачни, слънчеви и валежни дни в района на гр. Девин**



Източник: <https://www.meteoblue.com/>

Следващата графика представлява диаграма за валежите, показва броя на дните от месеца, в които е достигнато определено количеството валежи.



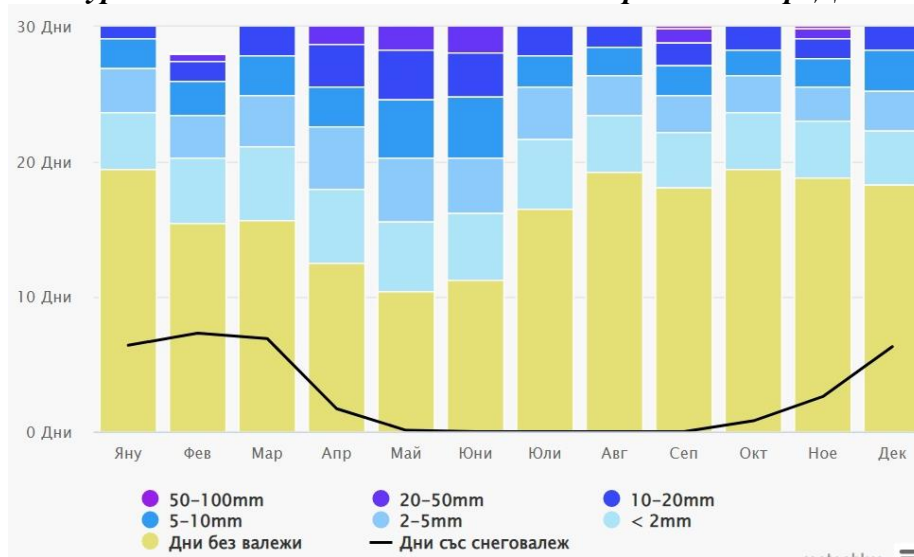
## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



Годишните валежи варират от 650 мм до 800 мм. За тях е характерно, че се изменя общият им годишен ход, което се изразява в увеличаване на зимните валежи, които по високите места падат по-рано и снеговалежите се задържат до средата на пролетта.

Средногодишните валежи в най-ниските части са с около 272 мм по-малко отколкото в по-високите части. Това се дължи на голямата разлика в надморската височина и на така наречената валежна сянка. Максимумът на валежите е през май и юни, а минимумът през септември. Средната дата на първия снеговалеж в гр. Девин е края на ноември, а снегозадържането е до средата на април. Най-много снеговалежи има през декември, януари и февруари в зависимост от което е и дебелината на снежната покривка, съответно за декември 2,8 sm, за януари – 4,2 sm и за февруари – 3 sm. С увеличаване на надморската височина се увеличават снеговалежите, продължителността на снегозадържането. През пролетните месеци, а често и през лятото не са изключени внезапните дъждове, които могат да изненадат неподготвените в планината излетници.

**Фигура 6. Количество на валежите в района на гр. Девин**



Източник: <https://www.meteoblue.com/>

Силно нарязания релеф, малките вътрешно планински котловинки и отворената на север долина на р. Вѝча оказват съществено влияние върху характера на ветровете. В повечето случаи преобладава тихо време. Ветровете и то сравнително силни се наблюдават през декември, януари и февруари, когато са придружени със силни снежни виелици, които са причина за образуване на снежни преспи. Често пъти се проявява така нареченият „бял вятър“ с фьонов характер, който затопля времето и предизвиква интензивно снеготопене. Духат предимно югозападни ветрове, които под влиянието на силно пресечения релеф търпят съществени изменения.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

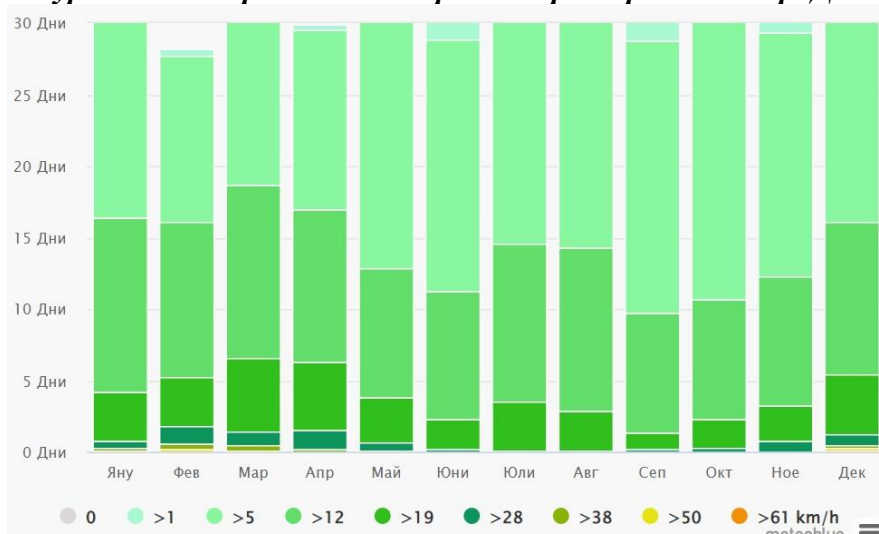


Фигура 7. Годишна роза на вятъра за територията на гр. Devin



Източник: <https://www.meteoblue.com/>

Фигура 8. Скорост на вятъра за територията на гр. Devin



Източник: <https://www.meteoblue.com/>



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



### **1.1.4. Инженерно-геоложки и хидрогеоложки условия и полезни изкопаеми**

На територията на община Devin (по данни от Геоложката карта на България М 1:500 000, 1989 г. и др.), голяма територия заемат метаморфните комплекси, образувани по време на най-дълготрайния етап от геоложкото развитие – докамбрийския. Континентални, интрузивни и субинтрузивни скали от палеозойския етап допълват геоложкия строеж на разглежданата територия.

Общината е бедна на полезни изкопаеми. Този фактор благоприятства природната среда, поради негативните последствия, които могат да настъпят при добива на различни полезни изкопаеми.

По степените на интензивност на сеизмичните райони на България (скалата на Медведев, Шпонхойнер и Карник), община Devin попада в зона от седма степен. Това я поставя в район със средна степен на сеизмична активност.

Община Devin попада в Егейската отточна област. Задържането на снежни маси по заравнените била в планинските части оказва влияние върху речния режим. Те се топят бавно, което от своя страна подпомага инфилтрирането и увеличаването на почвената влага, която подхранва до късна пролет реките на тази територия.

Главната водна артерия, която преминава през общината е река Вьча, която е десен приток на река Марица. За начало на р. Вьча се приема Буйновска река, извираща от Каинчалския дял на Западните Родопи.

### **1.1.5. Риск и изменение на климата**

Наводненията остават най-значимото природно бедствие за България, като последица от климатичните промени. Отчетено е, че те са нанесли най-големи щети, следвани от свлачища, засушавания и пожари, бури, вихрушки, земетресения (НСИ, 2018).

Според данните от EM-DAT (The International Disaster Database – Centre for Research on the Epidemiology of Disasters-CRED), през годините България е била засегната предимно от наводнения, екстремни температури, бури, пожари и земетресения.

Прегледът на възникналите бедствия показва, че голяма част от тях са причинени вследствие на природни явления. В тази връзка е необходимо да се отчетат резултатите от извършените проучвания, според които средната годишна температура на въздуха в България, през последните две десетилетия (1988-2011 г.) се е повишила средно с 1,3°C в сравнение с тази от периода 1961-1990 г. Установени са и значителни вариации в количеството на валежите през отделните години за периода 1988-2011 г.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



Промени се наблюдават и в максималните денонощни валежи, като всички тези резултати показват тенденция към повишаване на риска от свързаните с тях бедствия.

Прогнозираните промени в температурите и валежите показват, че в зависимост от използвания сценарий, средната температура на въздуха в страната ще нарасне към 2082-2100 г. спрямо нормата от 1961-1990 г. с от 2 до 7°C. Според прогнозите се очаква намаление на средногодишните валежи в рамките на 10-20% към края на века, както и увеличаване на броя и интензивността на сухи и горещи периоди през лятото.

На следващите диаграми може да се види изменението на температурите за региона на Devin през последните 40 г. Използваният източник на данни е ERA5, петото поколение атмосферен повторен анализ на ECMWF на глобалния климат, обхващащ времеви диапазон от 1979 г. до 2021 г., с пространствена разделителна способност от 30 km.

**Фигура 9. Средногодишна температура за региона на гр. Devin през периода 1979-2021 г.**



Източник: <https://www.meteoblue.com/>

На горната графика е показана приблизителна средна годишна температура за региона на Devin. Прекъснатата синя линия е линейната тенденция на климатичните промени, която показва, че в Devin става все по-топло.

В долната част на графиката са показани т.нар. ивици на затопляне. Всяка цветна ивица представлява средната температура за една година – синята е за по-студени, а червената – за по-топли години.

В допълнение, скорошна оценка на риска от свързани с климатичните промени природни бедствия, извършена в рамките на проекта FP7 ENHANCE, показва, че Европа може да бъде изправена пред непрекъснато нарастване на свързаните с климата опасности. Резултатите, които се базират на набор от симулации на регионални



## *ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.*



климатични модели за три прогнозни периода (2020 г., 2050 г., 2080 г.), обхващат седем опасности, свързани с климата: топли вълни, студени вълни, суши, горски пожари, речни наводнения, крайбрежни наводнения и бури. Според направената оценка в доклад на Европейската агенция по околна среда (EEA Report № 1/2017 Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016: An indicator-based report), до 2080 г. огромни райони в редица европейски страни, сред които и България, ще бъдат обект на увеличаване на вероятността от възникване на опасност от най-малко 20% при три или дори четири от разгледаните седем опасности.

Нанесените щети са показател, че обществото все още не е достатъчно защитено и подготвено да се противопостави на подобни рискове. В този смисъл, вкл. и съгласно Доклад за България за 2019 г., фокусът е върху изграждането на цялостна система за справяне с риска от бедствия, ориентирана по-скоро към превенцията и предотвратяването на тези рискове. Повишената честота на екстремните климатични явления засяга социално-икономическите и природните системи. Оценяването на икономическите разходи от изменението на климата е предизвикателство за отделните сектори, като проучванията показват, че тези разходи могат да бъдат високи дори при незначителни изменения. Ключов хоризонтален проблем за всички сектори е уязвимостта към екстремни метеорологични явления и необходимостта от развиване на устойчивост и готовност чрез цялостно управление и предотвратяване на риска от бедствия.

В изпълнение на ангажиментите по РДВ и Директива 2007/60/ЕО, България прилага дългосрочно планиране за намаляване на риска от наводнения, като е разработила ПУРН за четирите района на басейново управление.

Община Devin е в административния обхват на Басейнова дирекция Източнобеломорски район. Съгласно данни от Предварителната оценка на риска от наводнения на Източнобеломорски район за басейново управление (2022-2027 г.), на територията на община Devin за периода 2011-2019 г. са описани в следващата таблица. За територията на общината са регистрирани пет наводнения, от които само две са класифицирани като „значимо събитие“.

**Таблица 1. Списък с регистрирани наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. на територията на община Девин**

| Идентификатор на събитие | Идентификатор на местоположение | Значимо събитие | Значимо местоположение | Населено място | Източник на наводнение                | Механизъм на наводнение                                                                                             | Характеристика на наводнение                  | Описание на засегнатата територия                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------|---------------------------------|-----------------|------------------------|----------------|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BG3_20150201_PfB_001     | BG3_20150201_PfB_001_20465      | да              | да                     | Девин          | Речно наводнение, Дъждовно наводнение | Преливане над защитните съоръжения, Повреда на защитно или инфраструктурно съоръжение, Естествено преливане на река | Поройно наводнение, Друго внезапно наводнение | Поречието на река Девинска по двата бряга на ул. „Васил Левски“ на места водата излиза от коритото и наводнява градски стадион , градски парк и част от частни имоти в по ниските части на града от към левия и десния бряг и номерата на ул. „Васил Левски“ от 15 до 21;Обхваща е централна градска част до вливането в яз. Цанков Камък. |
| BG3_20171203_PfB_001     | BG3_20171203_PfB_001_73105      | да              | да                     | Триград        | Речно наводнение, Дъждовно наводнение | Преливане над защитните съоръжения, Повреда на защитно или инфраструктурно съоръжение, Естествено преливане на река | Поройно наводнение, Друго внезапно наводнение | Заливане на моста (водостока) и в следствие невъзможност за преминаване на МПС и хора към селата Жребево и Кестен и обратно към Триград и общинския център Девин.                                                                                                                                                                          |
| BG3_20180614_PfB_001     | BG3_20180614_PfB_001_18424      | не              | не                     | Гьоврен        | Дъждовно наводнение                   | Подприщване или намаляване нарушаване на проводимостта                                                              | Поройно наводнение                            | Общинска пътна мрежа в населеното място,с дължина около 3-4 km ,силно изнесени асфалтови пътища,запушена канализация.                                                                                                                                                                                                                      |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Идентификатор на събитие | Идентификатор на местоположение | Значимо събитие | Значимо местоположение | Населено място | Източник на наводнение                | Механизъм на наводнение                                                                                             | Характеристика на наводнение                  | Описание на засегнатата територия                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------|---------------------------------|-----------------|------------------------|----------------|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BG3_20180801_PFB_001     | BG3_20180801_PFB_001_48547      | не              | не                     | Михалково      | Речно наводнение, Дъждовно наводнение | Преливане над защитните съоръжения, Повреда на защитно или инфраструктурно съоръжение, Естествено преливане на река | Поройно наводнение, Друго внезапно наводнение | Напълно разрушена е подпорна стена с дължина около 20 m, както и са подровени отделни каменни задирии по двата бряга на реката преминаваща през урбанизираната територия на селото, застрашени са и основите мост по републиканската пътна мрежа. Пропаднала е и градската тоалетна в село Михалково намираща се на републикански път III - 866 Михалково – Кричим. Нарушена е пътната проходимост към село Чуруково в следствие подравяне и пропадане на пътя от унищожителната сила на реката. |
| BG3_20180801_PFB_002     | BG3_20180801_PFB_002_54198      | не              | не                     | Осиково        | Речно наводнение, Дъждовно наводнение | Преливане над защитните съоръжения, Повреда на защитно или инфраструктурно съоръжение, Естествено преливане на река | Поройно наводнение, Друго внезапно наводнение | „От разклона за село Осиково нагоре около 2 km до 4 km е в района на минната фабрика, намиращ сепо главен републикански път Кричим – Devin, река Петварска (Петварско дере) прелива в следствие на обилни дъждове и огромни наносни отложения, в радиус от 10 до 6 метра е подровен пътя към селото на места мантинелите висят е напълно, пропаднали участъци покрай пътя където преминава реката, наносни отложения от дървесина и затлачване на дерето.“                                       |

Източник: БДИБР



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 2. Оценка на риска от наводнения**

| Идентификатор на събитие | Идентификатор на местоположение | Значимо събитие | Значимо местоположение | Човешко здраве:<br>Човешко здраве | Човешко здраве:<br>Общество | Стопанска дейност:<br>Недвижимо имущество | Стопанска дейност:<br>Инфраструктура | Стопанска дейност:<br>Първичен сектор | Стопанска дейност:<br>Вторичен сектор | Околна среда:<br>Състояние на водните тела | Околна среда:<br>Защитени територии | Околна среда:<br>Замърсяване с опасни вещества | Околна среда:<br>Други неблагоприятни последици<br>от околната среда | Културно наследство:<br>Културни ценности |
|--------------------------|---------------------------------|-----------------|------------------------|-----------------------------------|-----------------------------|-------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| BG3_20150201_<br>PFb_001 | BG3_20150201_<br>PFb_001_20465  | ниска           | ниска                  | ниска                             | висока                      | ниска                                     | средна                               | ниска                                 | ниска                                 | ниска                                      | ниска                               | ниска                                          | ниска                                                                | ниска                                     |
| BG3_20171203_<br>PFb_001 | BG3_20171203_<br>PFb_001_73105  | ниска           | ниска                  | средна                            | висока                      | ниска                                     | ниска                                | ниска                                 | ниска                                 | ниска                                      | ниска                               | ниска                                          | ниска                                                                | ниска                                     |
| BG3_20180614_<br>PFb_001 | BG3_20180614_<br>PFb_001_18424  | ниска           | ниска                  | ниска                             | средна                      | ниска                                     | ниска                                | ниска                                 | ниска                                 | ниска                                      | ниска                               | ниска                                          | ниска                                                                | ниска                                     |
| BG3_20180801_<br>PFb_001 | BG3_20180801_<br>PFb_001_48547  | ниска           | ниска                  | ниска                             | средна                      | ниска                                     | ниска                                | ниска                                 | ниска                                 | ниска                                      | ниска                               | ниска                                          | ниска                                                                | ниска                                     |
| BG3_20180801_<br>PFb_002 | BG3_20180801_<br>PFb_002_54198  | ниска           | ниска                  | ниска                             | средна                      | ниска                                     | ниска                                | ниска                                 | ниска                                 | ниска                                      | ниска                               | ниска                                          | ниска                                                                | ниска                                     |

Източник: БДИБР

Район BG3\_APSFR\_MA\_12: р. Девинска – гр. Девин е включен като РЗПРН в предходния цикъл на прилагане на ДН. За районът е извършено картиране на заплахата и риска за речен тип наводнения с обезпеченост 5%, 1% и 0,1%.

Анализът извършен в рамките на ПОРН 2020 потвърждава необходимостта от този РЗПРН. Това е направено на базата на обхвата на 100 годишната вълна, изчислена в резултат от проект „Карти на районите под заплаха и на районите с риск от наводнения“ от предходния цикъл на прилагане на ДН, значими минали наводнения, случили се в периода 2011-2019 г. и експертна оценка.

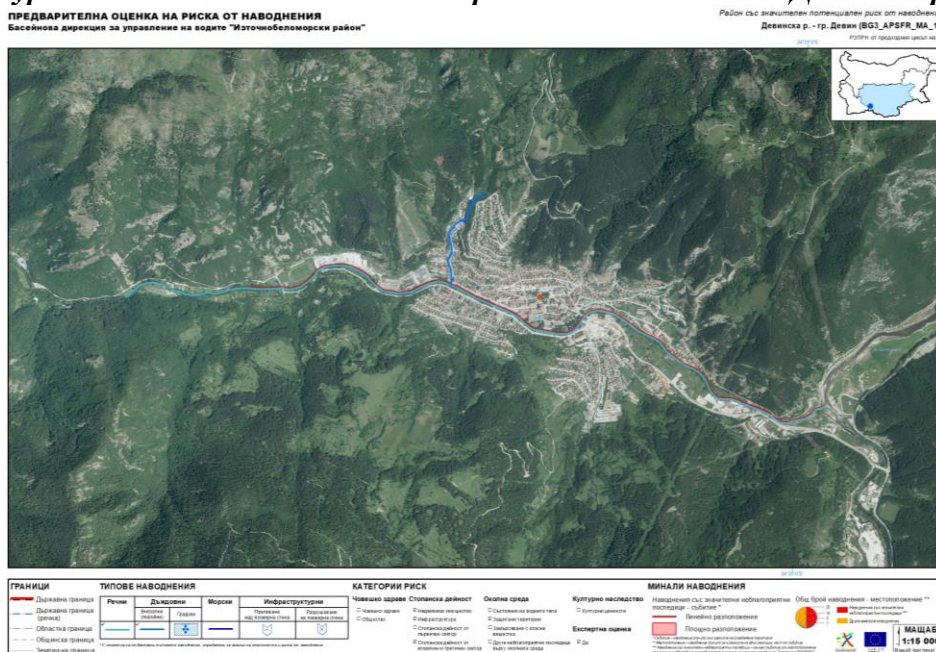
По отношение на териториалния обхват, към района е добавен нов участък по р. Девинска с дължина 840 m в горната част над гр. Девин за изследване на речен тип наводнения. Добавен е и нов участък за изследване на дъждовен-внезапен (пороен) тип наводнения по безименна река, ляв приток на Девинска р., преминаваща през гр. Девин. Направена е и корекция в геометрията на линията, представяща РЗПРН, с цел прецизиране.

Районът обхваща долината на Девинска р. в рамките на гр. Девин и нейн безименен ляв приток, който протича през града.

Определените типове наводнения, за картиране на заплахата и риска от наводнения по ДН са:

- Речно наводнения – Девинска река;
- Дъждовно – внезапно (поройно) наводнение – безименен ляв приток на Девинска река.

### Фигура 10. Район със значителен риск от наводнения – Девинска река



Източник: БДИБР



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



Движението на земни маси остава предизвикателство и адресирането му е цел през 2021-2027 г. В сравнение с фокуса през 2014-2020 г. върху укрепването на свлачища на общинска територия, дейностите през 2021-2027 г. са насочени към различни типове движение на земни маси. Сред основните цели са осигуряването на отдалечен мониторинг на тези процеси и изпълнението на последващи действия на място, вкл. по продължение на пътната мрежа, където такива рискове представляват заплаха за населението (вкл. от гледна точка безопасност на движението по пътищата), като това ще допринесе за защитата на живота и здравето на населението, както и на околната среда по отношение на защитата на биоразнообразието.

Разширеният спектър природни бедствия в страната предполага осигуряването на подкрепа за мерки, насочени към ранно предупреждение и наблюдение, допълнително укрепване на капацитета за прогнозиране и подготовка за реакция (вкл. при земетресения) чрез инвестиции за осигуряване на Единната спасителна система (ЕСС) и разширяване обхвата на Системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението. ЕСС включва всички институции, власти и организации (министерства и агенции, общини, фирми, спешни центрове, организации с нестопанска цел, доброволчески организации), отговорни за превенцията и реакцията в случай на природни бедствия, както и за защитата на човешкия живот и здраве. Мерки за повишаване на обществената информираност и осигуряването на тренировъчни обучения за населението са приоритетни за подкрепа по програмата.

Свлачището е процес, при който се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства (укрепителни работи – изграждане на подпорни стени, заскаляване на участъци, изграждане на дренажни системи с цел понижаване нивото на подпочвените води и др.).

На територията на община Devin са регистрирани 6 свлачища, от които по 1 бр. в землищата на: гр. Devin, с. Беден, с. Лясково и с. Селча и 2 бр. на територията на с. Брезе.

**Таблица 3. Регистрирани свлачища на територията на община Devin**

| Свлачище        | Местоположение                                                   | Дата на регистрация | Тип на терена   |
|-----------------|------------------------------------------------------------------|---------------------|-----------------|
| SML 09.20465-01 | гр. Devin, ул. „Септемврийци“, кв. „Настан“                      | 24.02.2005          | Планински склон |
| SML 09.03112-01 | с. Беден, път IV-86832 при km 1+500                              | 20.05.2007          | Планински склон |
| SML 09.06269-01 | с. Брезе, о.т. 20-21                                             | 28.03.2006          | Планински склон |
| SML 09.06269-02 | с. Брезе, имоти 341 и 342                                        | 28.03.2006          | Планински склон |
| SML 09.44848-01 | с. Лясково, път III-866 Devin - Михалково /на 350 m след тунела/ | 17.07.2015          | Планински склон |
| SML 09.66130-01 | с. Селча, път IV-86835 Михалково - Селча,                        | 30.07.2006          | Планински склон |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Свлачище | Местоположение | Дата на регистрация | Тип на терена |
|----------|----------------|---------------------|---------------|
|          | km13+200       |                     |               |

Източник: <http://gz-pernik.mrrb.government.bg>

#### **1.1.6. Население и населени места в общината**

Населението на община Девин, съгласно справка в раздел „Демографска и социална статистика“ на официалния интернет сайт на НСИ, към 31.12.2021 г. е 10 142 жители.

Населените места в общината са общо 16, което е близко спрямо средния за страната брой населени места/община от 19 селища. Гъстотата на населението към 2021 г. е 17,7 души/m<sup>2</sup>.

**Таблица 4. Население в община Девин по населени места към 31.12.2021 г.**

| Населени места | Население     |
|----------------|---------------|
| с. Беден       | 272           |
| с. Брезе       | 299           |
| с. Водни пад   | -             |
| с. Грохотно    | 807           |
| с. Гьоврен     | 791           |
| гр. Девин      | 5 721         |
| с. Жребево     | 64            |
| с. Кестен      | 56            |
| с. Лясково     | 557           |
| с. Михалково   | 215           |
| с. Осиково     | 247           |
| с. Селча       | 461           |
| с. Стоманево   | 133           |
| с. Тешел       | 2             |
| с. Триград     | 472           |
| с. Чуруково    | 45            |
| <b>Общо</b>    | <b>10 142</b> |

Източник: НСИ

Населението в общината по време на предходното преброяване през 2011 г. е било 12 800 души или за периода от 10 години е отчетено намаление на населението с минус 20,8%.

**Таблица 5. Население в община Девин за периода 2011-2021 г.**

| Година    | 2011   | 2012   | 2013   | 2014   | 2015   | 2016   | 2017   | 2018   | 2019   | 2020   | 2021   |
|-----------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Население | 12 800 | 12 563 | 12 234 | 11 963 | 11 655 | 11 421 | 11 181 | 10 931 | 10 696 | 10 489 | 10 142 |

Източник: НСИ



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 6. Разпределение на населението по тип селища**

| Разпределение на населението<br>по тип селища | До 3 000<br>души | От 3-25000<br>души | От 25000-<br>50000 души | Над 50000<br>души |
|-----------------------------------------------|------------------|--------------------|-------------------------|-------------------|
| Селища в община Devin                         | 15               | 1                  | 0                       | 0                 |

Източник: НСИ

На територията на община Devin има регистрирани 3 балнеолечебни курорти от местно значение – Беденски минерални бани, гр. Devin и с. Михалково.

## 1.2. ВЪЗДУХ

Качеството на атмосферния въздух се наблюдава от Регионална лаборатория Смолян, която извършва периодичен емисионен контрол. В община Devin няма пунктове за постоянен мониторинг на атмосферните замърсители. Наблюдаваните показатели за качеството на атмосферния въздух са: серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, озон, въглероден оксид, оловни аерозоли, общ прах и сероводород, амоняк, метанови въглеводороди, неметанови въглеводороди.

Качеството на атмосферния въздух на територията на общината не е зависимо от регионални промишлени източници на емисии, а само от местни такива, но тяхната степен на въздействие е определена като незначителна.

В следващата таблица са описани производствените обекти, които оперират на територията на общината.

За периода 2014-2021 г., в РИОСВ – Смолян няма данни за извършени измервания с мобилна автоматична станция за качеството на атмосферния въздух в община Devin.

Източници на организирани емисии на територията на община Devin:

**„Гросекс“ ЕООД, с. Грохотно – Производство на пелети с. Грохотно**

- Сушилна инсталация за дървен чипс, талаш и/или трица;
- Прах, общ въглерод, азотни оксиди (NO<sub>x</sub>), серен диокси (SO<sub>2</sub>);
- Няма представени резултати от извършени СПИ.

**„Иса-2000“ ЕООД, гр. София – Асфалтосмесител „AMANN“ с. Грохотно**

- Асфалтосмесител „AMANN“ – сушене на инертни материали за асфалтови смеси;
- Прах, общ въглерод, азотни оксиди (NO<sub>x</sub>), серен диокси (SO<sub>2</sub>), въглероден диоксид (CO), Никел (Ni) и Кадмий (Cd);
- Наложена текуща санкция за периода от 19.08.2020 г. до 10.11.2020 г. по показател „Прах“;
- Представени са резултати от извършени СПИ през 2020 г., от които не се установяват превишения на НДЕ, съгласно Наредба № 1/2005 г.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**„Девин“ ЕАД, гр. Девин – Бутилиране на минерална и изворна вода в гр. Девин**

- Два водогрейни котела с мощност 1 x 356 kW и 1 x 261 kW, работещи на дизелово гориво, за производствени нужди и отопление, с едно изпускателно устройство (комин);
- Общ въглерод, азотни оксиди (NO<sub>x</sub>), серен диоксид (SO<sub>2</sub>) и Прах;
- Няма представени резултати от извършени СПИ.

**ТПК „Михалково“, с. Михалково – Бутилиране на естествено газирана вода в с. Михалково**

- Два водогрейни котела, работещи на дизелово гориво, за производствени нужди, с мощност 2 x 550 kW, с две изпускателни устройства (комини);
- Прах, общ въглерод, азотни оксиди (NO<sub>x</sub>), серен диоксид (SO<sub>2</sub>);
- Представени са резултати от извършени СПИ през 2019 г. и 2021 г., от които не се установяват превишения на НДЕ, съгласно Наредба № 1/2005 г.

**„Трейс-БГ“ ЕАД, гр. Девин – Асфалтосмесител „SIM EASYBATCH 90 – 140“, землище на кв. Настан, гр. Девин**

- Асфалтосмесител „SIM EASYBATCH 90 – 140“ – сушене на инертни материали за асфалтови смеси;
- Прах, общ въглерод, азотни оксиди (NO<sub>x</sub>), серен диоксид (SO<sub>2</sub>), въглероден оксид (CO), Никел (Ni) и Кадмий (Cd);
- Наложена текуща санкция за периода от 19.08.2020 г. до 10.11.2020 г. по показател „Прах“;
- Представени са резултати от извършени СПИ през 2019 г. и 2021 г., от които не се установяват превишения на НДЕ, съгласно Наредба № 1/2005 г.

**„Орфей хотел“ АД, гр. Девин – СПА хотел „Орфей“ гр. Девин**

- Два водогрейни котела с мощност 2 x 100 kW, работещи на метан, за отопление на вода и спа центъра, с едно изпускателно устройство (комин);
- Общ въглерод, азотни оксиди (NO<sub>x</sub>), серен диоксид (SO<sub>2</sub>);
- Представени са резултатите от извършени СПИ през 2021 г., от които не се установяват превишения на НДЕ, съгласно Наредба № 1/2005 г.

**„ЗГП“ ООД, гр. Пловдив – СПА хотел „Персенк“ гр. Девин**

- Два водогрейни котели с мощност 2 x 350 kW, работещи на пелети, за отопление на вода и спа център, с едно изпускателно устройство (комин);
- Общ въглерод, азотни оксиди (NO<sub>x</sub>), серен диоксид (SO<sub>2</sub>) и Прах;



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



- Представени са резултати от извършени СПИ през 2020 г., от които не се установяват превишения на НДЕ, съгласно Наредба № 1/2005 г.

По данни на РИОСВ – Смолян за периода 2014-2021 г. не са извършвани проверки на площадки с източници на неорганизиран емисии.

По данни на РИОСВ – Смолян за периода 2014-2021 г. има регистрирани 4 бр. инсталации, извършващи дейности с употребата на разтворители на територията на община Devin, както следва:

- **„Механичен завод – Devin“ ООД, гр. Devin** – 3 бр. инсталации – Цех „127“ гр. Devin, Цех „121“ с. Бреже и Цех „123“ с. Беден;
- **„ДСВ- Транс“ ООД, с. Михалково** – Дървопреработващо предприятие в гр. Devin.

По данни на РИОСВ – Смолян на територията на община Devin има регистрирани 6 бр. оператори, експлоатиращи оборудване съдържащо флуорсъдържащи парникови газове:

- **„Devin“ ЕАД, гр. Devin** – Бутилиране на минерална и изворна вода в гр. Devin;
- **ТПК „Михалково“, с. Михалково** – Бутилиране на естествено газирана вода в с. Михалково;
- **„ЗГП“ ООД, гр. Пловдив** – СПА хотел „Персенк“ гр. Devin;
- **„Юлиян Исаков“ ЕООД, с. Триград** – МПП „Триград“ с. Триград;
- **„П.А.Л-БГ“ ЕООД, гр. София** – Цех за рибопреработка м. „Стойковска ливада“, селище на с. Беден;
- **„Балдаран спринг“ АД, гр. София** – Цех за бутилиране на изворна вода в гр. Devin.

На територията на община Devin, в периода 2014-2021 г. не е извършвано измерване на качеството на атмосферния въздух.

### **1.3. ВОДИ**

#### **1.3.1 Повърхностни води**

Община Devin попада в речния басейн на река Марица.



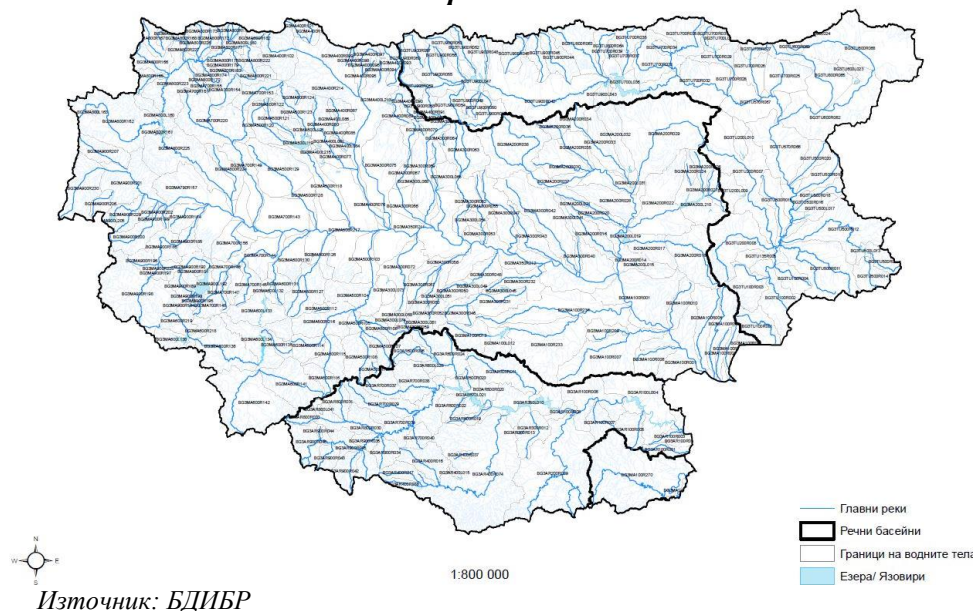
**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Фигура 11. Основни речни басейни на територията на БД „Източнобеломорски район“**



**Фигура 12. Повърхностни водни тела на територията на Източнобеломорски район**



Територията на община Девин попада в обхвата на по-долу описаните повърхностни водни тела.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 7. Повърхностни водни тела на територията на община Devin**

| Код          | Име на повърхностно водно тяло                                        | Тип |
|--------------|-----------------------------------------------------------------------|-----|
| BG3MA600L133 | Язовир Въча                                                           | L13 |
| BG3MA600L134 | Язовир Цанков камък                                                   | L13 |
| BG3MA600R135 | Река Лесковска                                                        | R3  |
| BG3MA600R136 | Река Девинска от язовир Тошков чарк до устие и притоци: ляв- Бабинска | R3  |
| BG3MA600R141 | Река Широколъшка с всички нейни притоци                               | R3  |
| BG3MA600R142 | Река Въча и притоци от извори до вл. на р.Широколъшка                 | R3  |

Източник: БДИБР

На територията на община Devin има два типа повърхностни водни тела L13 – язовир и R3 – река. На територията на общината няма естествени езера.

**Състояние на повърхностни води**

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

При проектиране на мрежата за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на БДИБР са избрани представителни мониторингови пунктове за съответните речни басейни и типовете водни тела.

Във връзка с определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела в тези пунктове се извършва мониторинг на биологични и физико-химични елементи, като еднократно в периода на ПУРБ е предвидено да се извърши и мониторинг на хидроморфологични елементи за качество.

**Таблица 8. Екологично състояние/ потенциал и химично състояние на повърхностните водни тела на територията на община Devin за 2021 г.**

| Код на водно тяло | Име на водното тяло                                                   | Биологични показатели | Физико-химични показатели | Екологично състояние/ потенциал | Химично състояние | Изместващи показатели    |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------|---------------------------------|-------------------|--------------------------|
| BG3MA600L133      | Язовир Въча                                                           | Добър ЕП              | добро                     | добро                           | добро             | -                        |
| BG3MA600L134      | Язовир Цанков камък                                                   | Умерен ЕП             | умерено                   | умерено                         | добро             | Фитопланктон (2019), NH4 |
| BG3MA600R135      | Река Лесковска                                                        | добро                 | умерено                   | умерено                         | добро             | Нобщ, PO4, Робщ          |
| BG3MA600R136      | Река Девинска от язовир Тошков чарк до устие и притоци: ляв- Бабинска | добро                 | умерено                   | умерено                         | добро             | PO4, Робщ                |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Код на водно тяло | Име на водното тяло                                   | Биологични показатели | Физико-химични показатели | Екологично състояние/потенциал | Химично състояние | Изместващи показатели |
|-------------------|-------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------|--------------------------------|-------------------|-----------------------|
| BG3MA600R141      | Река Широколъшка с всички нейни притоци               | добро                 | добро                     | добро                          | добро             | A2                    |
| BG3MA600R142      | Река Въча и притоци от извори до вл. на р.Широколъшка | добро                 | добро                     | добро                          | добро             | A2                    |

Източник: БДИБР

През 2021 г. са взети 4 проби за изследване на основните физико-химични показатели на повърхностно водно тяло с код BG3G00000PT051 (име на ПВТ – Карстови води – Настан – Триградски басейн) и код на пункта BG3G00000ARTMP099 и име на пункта Беден, Извор – НИМХ № 39а, Каптиран карстов извор, който се намира в землището на с. Беден. Получените резултати, при които са отчетени отклонения, са описани в следващата таблица.

**Таблица 9. Основни физико-химични показатели на ПВТ с код BG3G00000ARTMP099 в община Devin**

| Показател                              | Първи праг |            | Дата на пробовземане |            |            |            |
|----------------------------------------|------------|------------|----------------------|------------|------------|------------|
|                                        |            |            | 22.02.2021           | 19.05.2021 | 10.08.2021 | 17.11.2021 |
| Активна реакция, рН                    | 9,5        | Изм. ст-ст | 7,89                 | 7,65       | 7,65       | 7,69       |
|                                        |            | % Неопр.   | 1,520913             | 1,568627   | 1,568627   | 1,560468   |
|                                        |            | Гр. опр.   | 2,                   | 2,         | 2,         | 2,         |
| Амониеви йони, mg/dm <sup>3</sup>      | 0,5        | Изм. ст-ст | 0,179                | 0,157      | 0,119      | 0,171      |
|                                        |            | % Неопр.   | 13,96648             | 14,012739  | 14,285714  | 14,035088  |
|                                        |            | Гр. опр.   | 0,1                  | 0,01       | 0,1        | 0,1        |
| Електропроводимост, uS/cm              | 2000,      | Изм. ст-ст | 299,                 | 262,       | 276,       | 273,       |
|                                        |            | % Неопр.   | 1,672241             | 1,526718   | 1,811594   | 1,465201   |
|                                        |            | Гр. опр.   | 1,29                 | 1,29       | 1,29       | 1,29       |
| Нитратни йони, mg/dm <sup>3</sup>      | 50,        | Изм. ст-ст |                      |            | 1,48       | 1,57       |
|                                        |            | % Неопр.   |                      |            | 12,018906  | 12,98536   |
|                                        |            | Гр. опр.   |                      |            | 0,18       | 0,18       |
| Разтворен кислород, mg/dm <sup>3</sup> |            | Изм. ст-ст | 7,6                  | 7,7        | 9,2        | 6,6        |
|                                        |            | % Неопр.   | 7,894737             | 7,792208   | 8,695652   | 7,575758   |
|                                        |            | Гр. опр.   | 0,3                  | 0,3        | 0,3        | 0,3        |
| Температура на водата, °C              |            | Изм. ст-ст | 11,                  | 12,4       | 11,4       | 10,6       |
|                                        |            | % Неопр.   | 1,818182             | 1,612903   | 1,754386   | 1,886792   |
|                                        |            | Гр. опр.   | 0,2                  | 0,2        | 0,2        | 0,2        |
| Флуориди, mg/dm <sup>3</sup>           | 1,5        | Изм. ст-ст | 0,2                  | 0,2        | 0          | 0,2        |
|                                        |            | % Неопр.   |                      |            |            |            |
|                                        |            | Гр. опр.   | 0,2                  | 0,2        | 0,2        | 0,2        |

Източник: БДИБР



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



По отношение на извършения мониторинг за метали и мелоиди в повърхностните водни тела на територията на община Devin през 2020 г. не е отчетено наличие на: арсен, живак, кадмий, мед, никел, обща алфа-активност, обща бета-активност, олово, радий-226, стронций, хром и цинк.

**Таблица 10. Резултати от проведен мониторинг по биологични елементи за качество за територията на община Devin**

| Код на ПВТ   | Река        | Пункт                                             | МЗБ*    | ФБ*  | МФ* | МЗБ     |
|--------------|-------------|---------------------------------------------------|---------|------|-----|---------|
|              |             |                                                   | 2020 г. |      |     | 2021 г. |
| BG3MA600R142 | Въча        | преди яз. „Тешел“                                 |         |      |     | 5       |
| BG3MA600R142 | Въча        | след яз. „Тешел“                                  |         |      |     |         |
| BG3MA600R142 | Въча        | с. Грохотно                                       |         |      |     | 4       |
| BG3MA600R142 | Въча        | кв. Настан, гр. Devin                             | 4       |      |     |         |
| BG3MA600L134 | Въча        | между гр. Devin и с. Михалково /яз. Цанков камък/ |         |      |     |         |
| BG3MA600L134 | Въча        | с. Михалково, мост за с. Селча                    |         |      |     |         |
| BG3MA600R142 | Триградска  | преди с. Триград, пътя за с. Кестен               |         |      |     |         |
| BG3MA600R142 | Триградска  | след с. Триград                                   |         |      |     | 3       |
| BG3MA600R142 | Триградска  | с. Гьоврен                                        |         |      |     |         |
| BG3MA600R142 | Чаирска     | ЗМ „Чаирите“                                      |         |      |     |         |
| BG3MA600R142 | Чаирска     | устие                                             |         |      |     | 5       |
| BG3MA600R141 | Широколъшка | при отбивката за с. Брезе                         |         |      |     | 4       |
| BG3MA600R141 | Широколъшка | при отбивката за с. Беден                         |         |      |     |         |
| BG3MA600R141 | Широколъшка | устие                                             |         |      |     | 4       |
| BG3MA600R136 | Девинска    | преди гр. Devin                                   | 3.5     |      |     |         |
| BG3MA600R136 | Девинска    | устие след гр. Devin                              | 2       | 15,7 |     | 2       |
| BG3MA600L134 | Гашня       | преди с. Селча                                    | 5       |      |     |         |
| BG3MA600L134 | Гашня       | след с. Селча                                     |         |      |     |         |
| BG3MA600R135 | Лясковска   | след с. Лясково                                   | 3.5     | 15,8 | 0   |         |
| BG3MA600R135 | Лясковска   | устие, мост при с. Михалково                      |         |      |     | 3.5     |

Източник: БДИБР

\* МЗБ - дънна макробезгръбначна фауна; ФБ – фитобентос; МФ - макрофити

**Пунктове за мониторинг на повърхностни води**

Мониторинга на повърхностните води на БДИБР е съобразен с изискванията на Европейска Рамкова директива за водите, Директива 2000/60/ЕС.

На територията на община Devin има 21 пункта за мониторинг на повърхностни води.

БДИБР извършва регулярен мониторинг на повърхностните водни тела за хидробиологичен мониторинг и контрол и оперативен мониторинг.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 11. Пунктове за мониторинг на повърхностни води на територията на  
община Девин**

| Код на пункта    | Име и местоположение на пункта                      |
|------------------|-----------------------------------------------------|
| BG3MA00689MS1839 | Река Триградска преди с. Триград, пътя за с. Кестен |
| BG3MA00689MS0838 | Река Триградска след с. Триград                     |
| BG3MA00689MS0835 | Река Триградска с. Гьоврен                          |
| BG3MA00689MS0837 | Река Чаирска при ЗМ "Чаирите"                       |
| BG3MA00689MS0836 | Река Чаирска - устие                                |
| BG3MA00691MS2839 | Река Въча преди яз. Тешел                           |
| BG3MA00067MS0834 | Река Въча след яз. Тешел                            |
| BG3MA00067MS0833 | Река Въча с. Грохотно                               |
| BG3MA00067MS0832 | Река Въча кв. Настан, гр. Девин                     |
| BG3MA00637MS0724 | Река Въча между яз. Цанков камък и с. Михалково     |
| BG3MA00635MS0721 | Река Въча с. Михалково, мост за с. Селча            |
| BG3MA00641MS0729 | Река Девинска преди гр. Девин                       |
| BG3MA00641MS0727 | Река Девинска след гр. Девин, устие                 |
| BG3MA00662MS0753 | Река Широколъшка при отбивката за с. Брезе          |
| BG3MA00661MS0752 | Река Широколъшка при отбивката за с. Беден          |
| BG3MA00661MS0751 | Река Широколъшка устие                              |
| BG3MA00636MS0723 | Река Ляковска след с. Ляково                        |
| BG3MA00636MS0722 | Река Ляковска устие, мост при с. Михалково          |
| BG3MA00638MS0726 | Река Гашня преди с. Селча                           |
| BG3MA00638MS0725 | Река Гашня след с. Селча                            |
| BG3MA00637MS1724 | Язовир Цанков камък-стена                           |

Източник: БДИБР

**Риск от наводнения**

Наводненията са природно явление, което не може да бъде предотвратено. Вероятността за тяхната поява и степента на пораженията им зависят от редица фактори, познаването и управлението на които позволява да се въздейства върху общите негативни последици от наводненията.

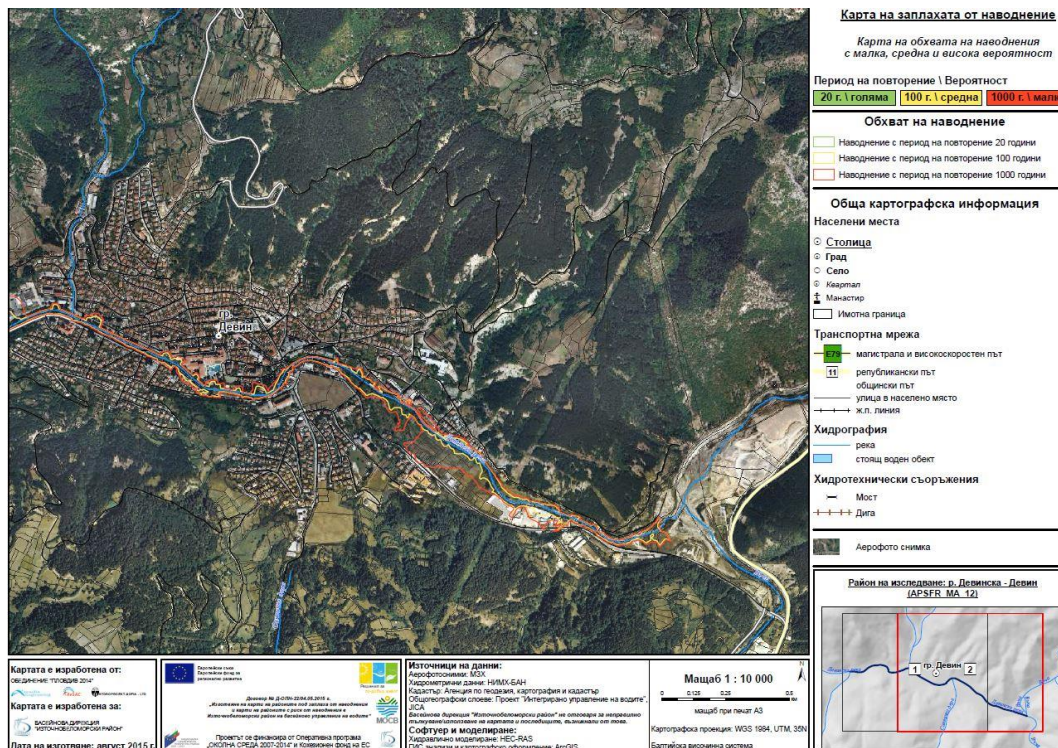
Оценката и управлението на риска от наводнения е предмет на Директива 2007/60 на ЕС, позната още като Европейска Директива за наводненията, която е в сила от 26.11.2007 г. и е транспонирана в националното законодателство с изменението на Закона за водите през м. август 2010 г. В БДИБР се разработва План за управление на риска от наводнение. Определени са окончателните райони със значителен потенциален риск за Източнобеломорски район.



Источник: БДИБР



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



Източник: БДИБР

### 1.3.2. Подземни води

В обхвата на община Девин попадат по-долу описаните четири подземни водни тела.

**Таблица 12. Подземни водни тела на територията на община Девин**

| Код             | Географско описание на подземното водно тяло  |
|-----------------|-----------------------------------------------|
| BG3G00000PgN020 | Пукнатинни води – Пещера – Доспат             |
| BG3G00000Pt041  | Карстови води – Централно Родопски масив      |
| BG3G00000Pt050  | Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс |
| BG3G00000Pt051  | Карстови води – Настан – Триградски басейн    |

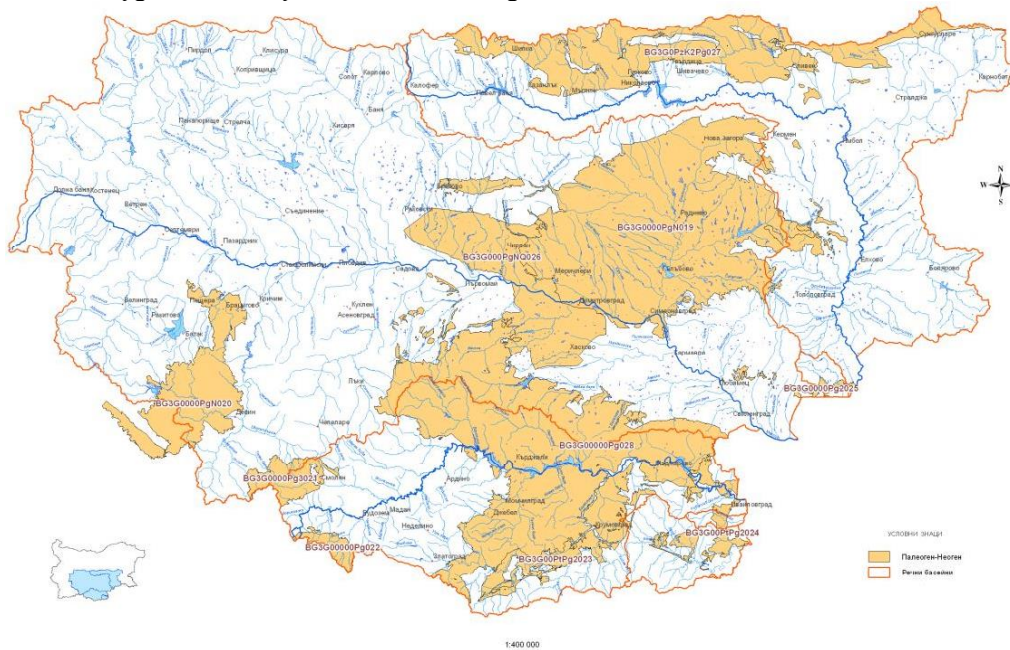
Източник: БДИБР



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

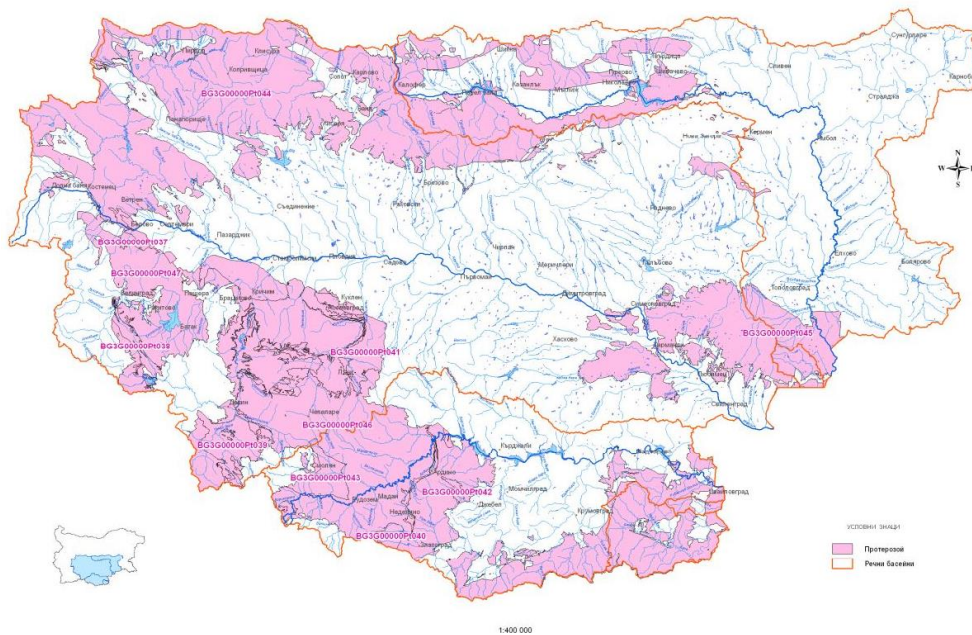


**Фигура 14. Пукнатинни и карстови води в палеоген – неоген**



Източник: БДИБР

**Фигура 15. Пукнатинни и карстови води в протерозой**



Източник: БДИБР



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Състояние на подземни води**

Извършват се два вида мониторинг на подземните води - за качество (химично състояние) и мониторинг за количество (количествено състояние).

По данни на ИАОС в таблиците по-долу са представени резултатите от извършения мониторинг на подземни води МП BG3G00000PT051 – Беден, Извор – НИМХ № 39а, Каптиран карстов извор „Вриса“, с. Беден за периода 2014-2021 г.

**Таблица 13. Средни стойности на основни физико-химични показатели на подземно водно тяло с код BG3G00000PT051 – Карстови води – Настан – Триградски басейн**

| Показател                                                |           | Година |       |       |         |       |        |        |        |
|----------------------------------------------------------|-----------|--------|-------|-------|---------|-------|--------|--------|--------|
|                                                          |           | 2014   | 2015  | 2016  | 2017    | 2018  | 2019   | 2020   | 2021   |
| Активна реакция, pH                                      | Изм.ст-ст | 7,79   | 7,785 | 7,43  | 7,007   | 0     | 7,515  | 7,04   | 7,72   |
|                                                          | % Неопр.  | 0,257  | 0,257 | 0,270 | 0,286   |       | 1,530  | 1,563  | 1,555  |
|                                                          | Гр.опр.   | 2      | 2     | 2     | 2       |       | 2      | 2      | 2      |
| Амониеви йони, mg/dm <sup>3</sup>                        | Изм.ст-ст | 0,088  | 0,084 | 0,152 | 0,098   | 0,000 | 0,281  | 0,304  | 0,157  |
|                                                          | % Неопр.  | 9,282  | 9,592 | 9,829 | 9,705   |       | 8,466  | 4,934  | 14,075 |
|                                                          | Гр.опр.   | 0,004  | 0,004 | 0,004 | 0,004   |       | 0,1    | 0,1    | 0,0775 |
| Електропроводимост, uS/cm                                | Изм.ст-ст | 262    | 300   | 283,5 | 285,333 | 0     | 266    | 301    | 277,5  |
|                                                          | % Неопр.  | 1,912  | 1,989 | 1,936 | 1,984   |       | 1,699  | 1,661  | 1,619  |
|                                                          | Гр.опр.   | 14,6   | 15    | 15    | 15      |       | 15     | 15     | 1,29   |
| Калий, mg/dm <sup>3</sup>                                | Изм.ст-ст | 1,26   | 1,04  | 1,085 | 1,167   | 0     | 0,75   | 0      | 0      |
|                                                          | % Неопр.  | 2,190  | 1,933 | 1,855 | 3,178   |       | 6,667  |        |        |
|                                                          | Гр.опр.   | 0,525  | 0,275 | 0,275 | 0,5     |       | 0,05   |        |        |
| Калций, mg/dm <sup>3</sup>                               | Изм.ст-ст | 49,55  | 60,1  | 47,29 | 55,74   | 0     | 48,095 | 0      | 0      |
|                                                          | % Неопр.  | 2,020  | 1,997 | 1,960 | 1,973   |       | 27,966 |        |        |
|                                                          | Гр.опр.   | 2      | 2     | 2     | 2       |       | 5      |        |        |
| Карбонатни йони, mg/dm <sup>3</sup>                      | Изм.ст-ст | 12     | 7,5   | 4,2   | 5,1     | 0     | 0      | 0      | 0      |
|                                                          | % Неопр.  | 8,333  | 6,944 | 4,762 | 5       |       |        |        |        |
|                                                          | Гр.опр.   | 0,3    | 1,65  | 3     | 3       |       |        |        |        |
| Магнезий, mg/dm <sup>3</sup>                             | Изм.ст-ст | 4,85   | 3,645 | 6,81  | 2,92    | 0     | 4,31   | 0      | 0      |
|                                                          | % Неопр.  | 2,558  | 3,975 | 4,989 | 5,127   |       | 20,996 |        |        |
|                                                          | Гр.опр.   | 0,5    | 0,5   | 0,5   | 0,5     |       | 4      |        |        |
| Натрий, mg/dm <sup>3</sup>                               | Изм.ст-ст | 3,06   | 3,64  | 2,025 | 1,85    | 0     | 1,49   | 0      | 0      |
|                                                          | % Неопр.  | 1,903  | 1,898 | 2,000 | 6,746   |       | 5,028  |        |        |
|                                                          | Гр.опр.   | 0,05   | 0,275 | 0,525 | 1       |       | 0,05   |        |        |
| Нитратни йони, mg/dm <sup>3</sup>                        | Изм.ст-ст | 1,44   | 1,265 | 2,055 | 2,315   | 2,11  | 1,283  | 2,215  | 1,525  |
|                                                          | % Неопр.  | 5,240  | 5,011 | 2,921 | 3,004   | 9,685 | 12,000 | 13,002 | 12,502 |
|                                                          | Гр.опр.   | 0,04   | 0,04  | 0,04  | 0,04    | 0,613 | 0,9    | 0,9    | 0,18   |
| Общ сух остатък, mg/dm <sup>3</sup>                      | Изм.ст-ст | 163    | 176,5 | 178   | 164     | 0     | 154    |        |        |
|                                                          | % Неопр.  | 1,842  | 1,973 | 1,960 | 1,395   |       | 14,942 |        |        |
|                                                          | Гр.опр.   | 5      | 5     | 5     | 5       |       | 10     |        |        |
| Обща твърдост, mgеqv/dm <sup>3</sup>                     | Изм.ст-ст | 2,9    | 3,3   | 2,95  | 3       | 0     | 2,75   |        |        |
|                                                          | % Неопр.  | 2,093  | 1,967 | 2,056 | 1,989   |       | 14,965 |        |        |
|                                                          | Гр.опр.   | 0,1    | 0,1   | 0,1   | 0,083   |       | 0,4    |        |        |
| Окисляемост(перманг), mg O <sub>2</sub> /dm <sup>3</sup> | Изм.ст-ст | 0      |       | 1,86  |         |       | 1,58   |        |        |
|                                                          | % Неопр.  | 8      |       | 6,989 |         |       | 16,041 |        |        |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Показател                                   |           | Година |        |       |        |      |        |       |       |
|---------------------------------------------|-----------|--------|--------|-------|--------|------|--------|-------|-------|
|                                             |           | 2014   | 2015   | 2016  | 2017   | 2018 | 2019   | 2020  | 2021  |
| Разтворен кислород,<br>mg/dm <sup>3</sup>   | Гр.опр.   | 1      | 1      | 1     | 1      |      | 0,8    |       |       |
|                                             | Изм.ст-ст | 8,6    | 7      | 7,25  | 7,167  |      | 6,55   | 6,3   | 7,775 |
|                                             | % Неопр.  | 3,490  | 5,025  | 5,549 | 5,527  |      | 8,380  | 7,937 | 7,990 |
|                                             | Гр.опр.   | 0,2    | 0,25   | 0,3   | 0,3    |      | 0,3    | 0,3   | 0,3   |
| Сульфатни йони, mg/l                        | Изм.ст-ст | 11,9   | 9,85   | 9,13  | 8,477  |      | 12,5   |       |       |
|                                             | % Неопр.  | 7,536  | 3,762  | 3,241 | 3,130  |      |        |       |       |
|                                             | Гр.опр.   | 2      | 2      | 2     | 2      |      | 12,5   |       |       |
|                                             | Изм.ст-ст | 11,5   | 11     | 10,5  | 10,333 |      | 10,8   | 12    | 11,35 |
| Температура на<br>водата, С                 | % Неопр.  | 1,742  | 1,833  | 1,909 | 1,963  |      | 1,858  | 1,667 | 1,768 |
|                                             | Гр.опр.   |        | 3      | 0,2   |        |      |        |       | 0,2   |
|                                             | Изм.ст-ст |        |        |       |        |      | 0,2    | 0,2   | 0,2   |
|                                             | % Неопр.  |        |        |       |        |      |        |       |       |
| Флуориди, mg/dm <sup>3</sup>                | Гр.опр.   |        |        |       |        |      | 0,2    | 0,2   | 0,2   |
|                                             | Изм.ст-ст | 189    | 198,45 | 183   | 184    |      | 213,5  |       |       |
|                                             | % Неопр.  | 7,142  | 5,896  | 4,923 | 5,064  |      | 14,979 |       |       |
|                                             | Гр.опр.   | 24     | 24     | 24    | 24     |      | 0,4    |       |       |
| Хидрокарбонатни<br>йони, mg/dm <sup>3</sup> | Изм.ст-ст |        |        |       |        |      | 7,11   |       |       |
|                                             | % Неопр.  | 10     |        |       |        |      | 22,993 |       |       |
|                                             | Гр.опр.   | 5      | 5      | 5     | 5      |      | 5      |       |       |
|                                             |           |        |        |       |        |      |        |       |       |

Източник: БДИБР

**Таблица 14. Допълнителни физико-химични показатели на подземно водно тяло с  
код BG3G00000PT051 – Карстови води – Настан – Триградски басейн**

| Показател | Желязо (общо), mg/dm <sup>3</sup> |          |         | Манган (общ), mg/dm <sup>3</sup> |          |         | Нитритни йони,<br>mg/dm <sup>3</sup> |          |         | Ортофосфати PO <sub>4</sub> ,<br>mg/dm <sup>3</sup> |          |         |
|-----------|-----------------------------------|----------|---------|----------------------------------|----------|---------|--------------------------------------|----------|---------|-----------------------------------------------------|----------|---------|
|           | Първи праг: 0,2                   |          |         | Първи праг: 0,05                 |          |         | Първи праг: 0,5                      |          |         | Първи праг: 0,5                                     |          |         |
| Година    | Изм.ст-ст                         | % Неопр. | Гр.опр. | Изм.ст-ст                        | % Неопр. | Гр.опр. | Изм.ст-ст                            | % Неопр. | Гр.опр. | Изм.ст-ст                                           | % Неопр. | Гр.опр. |
| 2014      | 0                                 | 0        | 0       | 0                                | 0        | 0       | 0                                    | 0        | 0       | 0                                                   | 0        | 0       |
| 2015      | 0                                 | 0        | 0       | 0                                | 0        | 0       | 0                                    | 0        | 0       | 0                                                   | 0        | 0       |
| 2016      | 0                                 | 0        | 0       | 0                                | 0        | 0       | 0                                    | 0        | 0       | 0                                                   | 0        | 0       |
| 2017      | 0,038                             | 17,7083  | 0,01    | 0                                | 0        | 0,005   | 0                                    | 0        | 0       | 0,037                                               | 2,803    | 0,015   |
| 2018      | 0                                 | 0        | 0       | 0                                | 0        | 0       | 0                                    | 0        | 0       | 0                                                   | 0        | 0       |
| 2019      | 0,126                             | 15,1316  | 0,1     | 0,0008                           | 6,5447   | 0,0005  | 0                                    | 0        | 0       | 0,0375                                              | 17,3076  | 0,02    |
| 2020      | 0,1                               | 0        | 0       | 0                                | 0        | 0       | 0                                    | 0        | 0       | 0                                                   | 0        | 0       |
| 2021      | 0,1                               | 0        | 0,1     | 0                                | 0        | 0       | 0                                    | 0        | 0       | 0                                                   | 0        | 0       |

Източник: БДИБР

**Пунктове за мониторинг на водземните води**

На територията на община Devin има един пункт за мониторинг на подземни води, който се намира в землището на с. Беден.

**Таблица 15. Пунктове за мониторинг на подземни води**

| Код на пункта     | Име и местоположение на пункта                                      |
|-------------------|---------------------------------------------------------------------|
| BG3G00000ARTMP099 | Беден, извор – НИМХ № 39а, Каптиран карстов извор „Вриса“, с. Беден |

Източник: БДИБР



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



### 1.3.3. Зони за защита на водите

Зоните за защита на водите са регламентирани в чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 5 от Закона за водите и се определят и актуализират на всеки шест години с Плана за управление на речните басейни (ПУРБ).

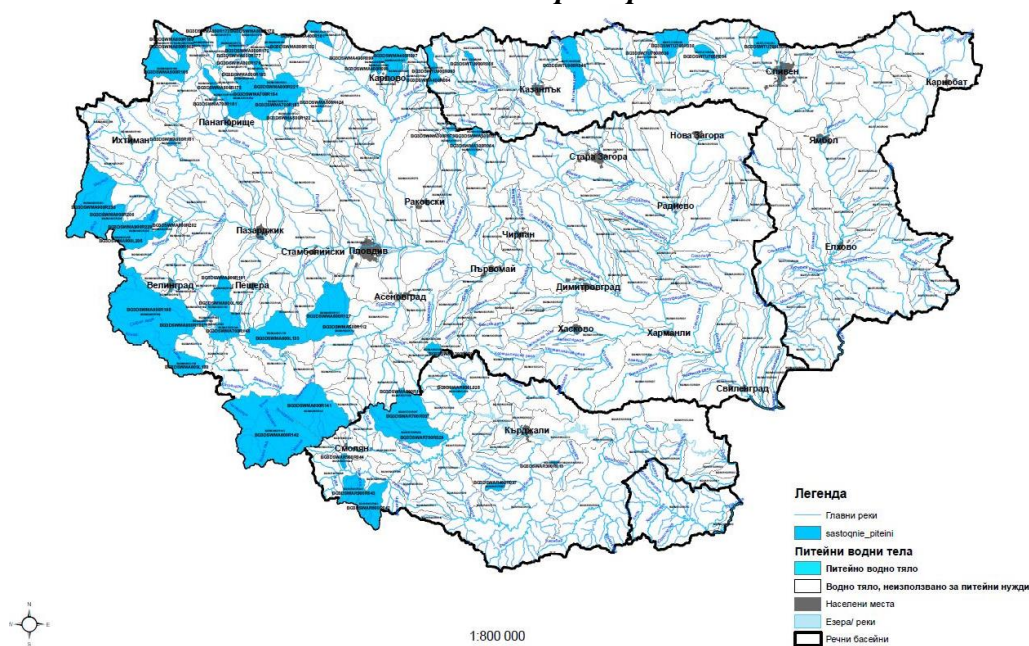
Зони за защита на питейните води са териториите, които са определени за защита на водните тела, от които се добива вода за питейно-битови нужди, включително санитарно-охранителните зони, учредени около водохващанията за добив на питейна вода.

#### ***Зони за защита на водите, съгласно чл.119 а, ал.1, т.1 от ЗВ***

*Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване*

На територията на община Devin има три повърхностни водни тела, обявени за зона за защита на питейните води от повърхностни водни тела, съгласно чл 119а, ал. 1, т. 1 от Закона за водите, които са описани в таблицата по-долу.

**Фигура 16. Повърхностни питейни водни тела на територията на Източнoбeлoмoрски район**



Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.

**Таблица 16. Регистър на питейните повърхностни тела на територията на община Devin като зони за защита на водите**

| Име на ВТ | Код на ВТ    | Код на 3ЗВ      | Речен басейн |
|-----------|--------------|-----------------|--------------|
| яз. Въча  | BG3MA600L133 | BG3DSWMA600L133 | Марица       |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Име на ВТ                                         | Код на ВТ    | Код на ЗЗВ      | Речен басейн |
|---------------------------------------------------|--------------|-----------------|--------------|
| Река Широколъшка с всички нейни притоци           | BG3MA600R141 | BG3DSWMA600R141 | Марица       |
| Р. Въча и притоци от извори до вл. на Широколъшка | BG3MA600R142 | BG3DSWMA600R142 | Марица       |

Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.

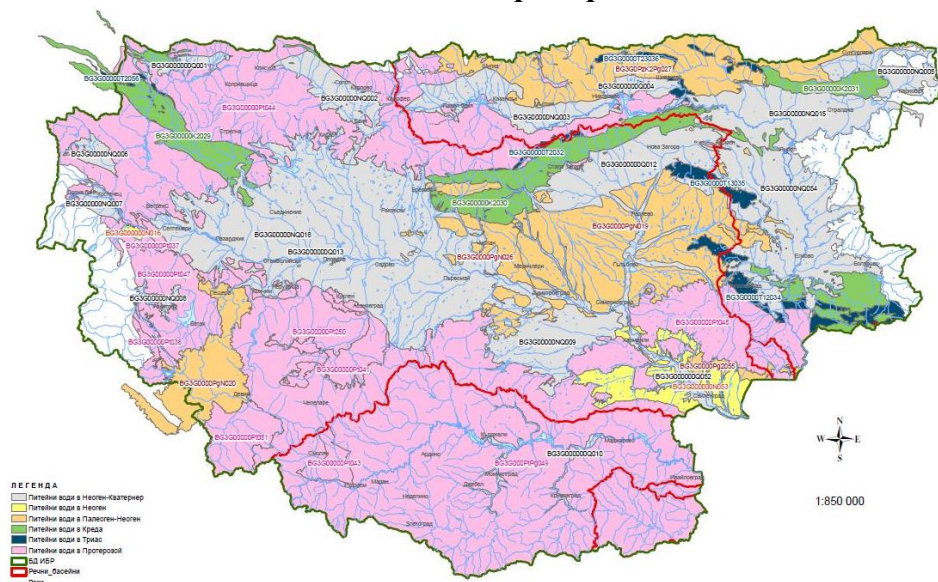
*Зони за защита на подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване*

Всички подземни водни тела са определени като зони за защита на подземните води за питейно-битово водоснабдяване. За зоните за защита на питейните води екологичната цел е: „намаляване на необходимостта от пречистване на водите преди тяхното използване и осигуряване на проектното количество във водоземните съоръжения.“

В ПУРБ 2016-2021 за зони за защита на подземните води за питейно-битово водоснабдяване са заложили следните мерки за опазване: прилагане на правилата за добра земеделска практика за водни тела, определени като зони за защита на водите, предназначени за питейно водоснабдяване в райони в които е установен риск от замърсяване с нитрати.

На територията на община Devin попадат четири подземни водни тела, които са защитени.

**Фигура 17. Подземни водни тела използвани за питейни нужди на територията на Източнoбеломорски район**



Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 17. Регистър на питейните подземни водни тела на територията на  
община Девин като зони за защита на водите**

| Наименование ПВТ                              | Код на ЗЗВ       | Код на ВТ      |
|-----------------------------------------------|------------------|----------------|
| Пукнатинни води – Пещера - Доспат             | BG3DGW0000PgN020 | BG3G0000PgN020 |
| Карстови води - Централно Родопски масив      | BG3DGW00000Pt041 | BG3G00000Pt041 |
| Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс | BG3DGW00000Pt050 | BG3G00000Pt050 |
| Карстови води - Настан - Триградски басейн    | BG3DGW00000Pt051 | BG3G00000Pt051 |

*Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.*

**Санитарно-охранителни зони (СОЗ)**

Учредените санитарно-охранителни зони на територията на община Девин от БД „Източнобеломорски район“ за водоизточници за питейно и битово водоснабдяване от повърхностни и подземни водни тела на територията на БДИБР-Пловдив са представени по-надолу в текста.

На територията на община Девин има тринадесет санитарно-охранителни зони, определение в съответствие с изискванията на Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителни зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



Фигура 18. Санитарно-охранителни зони на територията на община Devin



Източник: БДИБР



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



С Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г., се определят условията и реда за проучване, проектиране, учредяване, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за:

1. питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води;
2. питейно-битово водоснабдяване от подземни води;
3. минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

(2) Разпоредбите на тази наредба не се прилагат за индивидуални и обществени местни водоизточници, освен ако водата от тях не се използва за търговска или социална дейност с цел питейна употреба.

### ***Зони за отдих, водни спортове и/или за къпане***

На територията на община Devin няма обявени зони за отдих и водни спортове.

### ***Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми***

Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми се определят съгласно изискванията на Закона за рибарството и аквакултурите, Наредба № 4 от 20.10.2000 г. за качеството на водите за рибовъдство и за развъждане на черупкови организми и утвърдения от министъра на околната среда и водите Списък на стопански ценни видове риби и други водни организми.

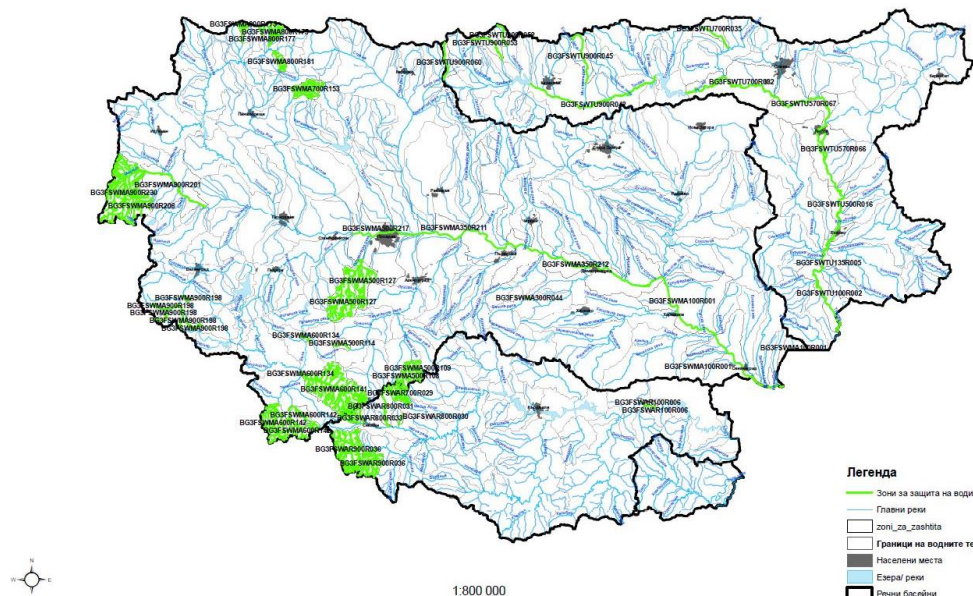
На територията на община Devin има определени три зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



Фигура 19. Зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми



Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.

Таблица 18. Списък на местообитанията на стопански ценни видове риба, определени като 33В на територията на община Devin

| Код на зоната   | Име на зоната              | Географско описание на зоната                                                                                                                            | Стопански ценни видове риба                      | Код на ВТ, в което попада зоната |
|-----------------|----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------------------------------|
| BG3FSWMA600R142 | р. Буйновска с притоците   | р. Буйновска с притоците – от изворите до горния мост на местност „Попини лъки“                                                                          | Балканска пъстърва ( <i>Salmo trutta fario</i> ) | BG3MA600R142                     |
| BG3FSWMA600L134 | р. Въча                    | р. Въча- от моста на местността „Забрал“ до бетонен брод, намиращ се до портала на бившия ДАП и от стената на яз. „Цанков камък“ до ВЕЦ под с. Михалково |                                                  | BG3MA600L134                     |
| BG3FSWMA600R141 | р. Широколъшка с притоците | р. Широколъшка с притоците                                                                                                                               |                                                  | BG3MA600R141                     |

Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.

### Уязвими зони

„Уязвими зони“ са области с определена почвено-геоморфоложка характеристика в близост до водни обекти, при които земеделската дейност води до риск за замърсяване на водите с нитрати. Те обхващат почти всички земи от низинния, равнинно-хълмистия и



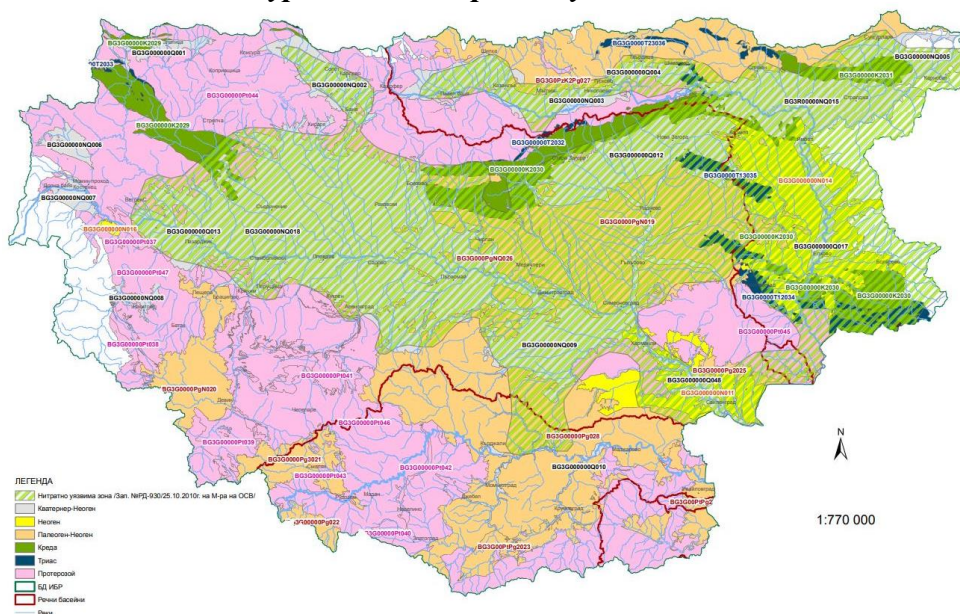
## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



нископланинския пояс и в сравнение с другите европейски държави заемат значителна част от територията на страната.

Територията на община Девин не попада в нитратно уязвима зона.

**Фигура 20. Нитратно уязвими зони**



Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.

### **Защитени територии и зони, обявени за опазване на водозависими местообитания и биологични видове**

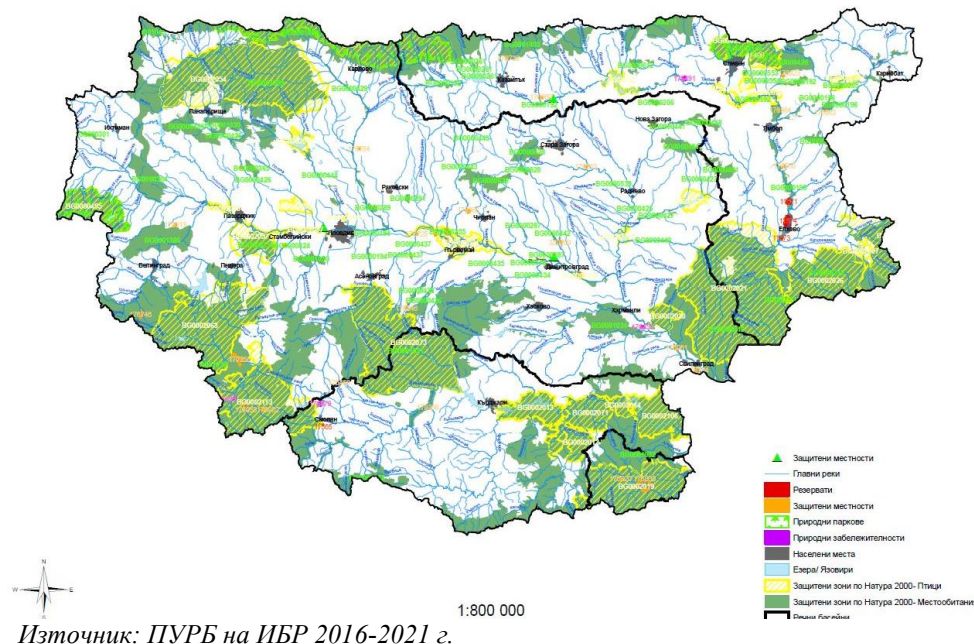
На територията на община Девин има зони и територии, обявени за опазване на водозависими местообитания и биологични видове, които са описани в следващия текст.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



Фигура 21. Зони за защита на водите, свързани с водозависими видове и местообитания



Защитените зони за опазване на типове природни местообитания и местообитание на видове се обявяват на основание чл.12, ал. 6 във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за биологичното разнообразие и т. 1 от Решение на Министерския съвет № 122 от 02.03.2007 г. (ДВ, бр. 21 от 2007 г.).

Основните орагани за управление и контрол на защитените зони за опазване на типове природни местообитания и местообитания на видове са министъра на околната среда и водите, директорите на регионалните инспекции по околната среда и водите и директорите на дирекции на националните паркове, съгласно чл. 115 и чл. 117 от Закона за биологичното разнообразие.

На територията на община Devin попада една зона от „Натура 2000“, която е определена като зона за защита на водите съгласно Директивата за хабитатите. В обхвата на ЗЗВ „Родопи – Западни“ попадат шест повърхностни водни тела.

Таблица 19. Зони от „Натура 2000“, определени като зони за защита на водите съгласно Директивата за хабитатите

| Име на ЗЗВ       | Код на зоната | Тип | Повърхностно ВТ в ЗЗВ (код) |
|------------------|---------------|-----|-----------------------------|
| Родопи – Западни | BG0001030     | SCI | BG3MA600R135                |
|                  |               |     | BG3MA600R142                |
|                  |               |     | BG3MA600R141                |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Име на ЗЗВ | Код на зоната | Тип | Повърхностно ВТ в ЗЗВ (код) |
|------------|---------------|-----|-----------------------------|
|            |               |     | BG3MA600L133                |
|            |               |     | BG3MA600L134                |
|            |               |     | BG3MA600R136                |

Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.

Защитените зони за опазване на дивите птици се обявяват на основание чл.12, ал.6 във връзка с чл.6, ал.1, т.3 и т.4 от Закона за биологичното разнообразие и т.1 от Решение на Министерския съвет № 122 от 02.03.2007г. (ДВ, бр.21 от 2007г.).

Основните орагни за управление и контрол на защитените зони за опазване на дивите птица са Министъра на околната среда и водите, Директорите на регионалните инспекции по околната среда и водите и директорите на дирекции на националните паркове съгласно чл. 115 и чл. 117 от Закона за биологичното разнообразие.

На територията на община Devin попадат две зона от „Натура 2000“, които са определени като зони за защита на водите съгласно Директивата за птиците. В обхвата на двете зони ЗЗВ „Родопи – Западни“ и ЗЗВ „Триград – Мурсалица“, попадат общо пет повърхностни водни тела.

**Таблица 20. Зони от „Натура 2000“, определени като зони за защита на водите съгласно Директивата за птици**

| Код на зоната | Код на ОВМ | Име                 | Тип | Повърхностно ВТ в ЗЗВ (код) |
|---------------|------------|---------------------|-----|-----------------------------|
| BG0002063     | BG063      | Западни Родопи      | SPA | BG3MA600R142                |
|               |            |                     |     | BG3MA600L133                |
|               |            |                     |     | BG3MA600L134                |
|               |            |                     |     | BG3MA600R136                |
| BG0002113     | BG113      | Триград - Мурсалица | SPA | BG3MA600R141                |

Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.

Защитените територии се обявяват съгласно глава трета от ЗЗТ. Съгласно чл. 46, ал. 1 от ЗЗТ органите за управление на защитените територии са Министерството на околната среда и водите и неговите регионални органи - дирекциите на националните паркове и регионалните инспекции по околната среда и водите (чл. 48 от ЗЗТ).

На територията на община Devin попада една зона за защита на водите, която е защитена територия, определена по Закона за защитените територии. В обхвата на природна забележителност „Буйновско ждрело“ попада едно повърхностно водно тяло.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 21. Зони за защита на водите, които са защитени територии, определени по Закона за защитените територии**

| Категория                | Код на ЗТ\ЗЗ | Име на ЗТ\ЗЗ     | Описание                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Повърхностно ВТ  |
|--------------------------|--------------|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Природна забележителност | 196          | Буйновско ждрело | Опазване на ждрело на р. Буйновска.<br>Опазване на защитени растителни и животински видове, от които балканска паламида ( <i>Doronicum austriacum</i> Jack), зеленоцветен напръстник ( <i>Digitalis viridiflora</i> Lind), родопска горска майка ( <i>Lathraea rhodopea</i> Dingler), планинска диянка ( <i>Valeriana Montana</i> L.), черен кълвач ( <i>Dryocopus martius</i> ), червеногърба сврачка ( <i>Lanius collurio</i> ), черен синигер ( <i>Parus ater</i> ), голям пъстър кълвач ( <i>Dendrocopus major</i> ), обикновена кръсточовка ( <i>Loxia curvirostra</i> ), европейска блатна костенурка ( <i>Emys orbicularis</i> ), планинска жаба ( <i>Rana temporaria</i> L.), жаба дървесница ( <i>Hylla arborea</i> ), видра ( <i>Lutra lutra</i> ), планинска диянка ( <i>Valeriana Montana</i> L.); | BG3MA600<br>R142 |

Източник: ПУРБ на ИБР 2016-2021 г.

**1.3.4. Минерални води - местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал**

На територията на община Devin има четири находища на минерални води:

- Беденски бани – с. Беден;
- Михалково – с. Михалково;
- „Настан – I“ – с. Настан;
- „Настан – II“ – с. Настан.

**1.3.5. Източници на замърсяване на повърхностни и подземни води – на територията на общината и извън територията на общината**

Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите, от които идват и съответните проблеми са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Състоянието на водните тела се определя в зависимост от следните категории значими натоварвания:

- Значими точкови източници на замърсяване на повърхностните води;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



- Значими дифузни източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими водовземания от повърхностните води;
- Други въздействия върху повърхностните води – морфологични изменения и регулиране на оттока.

**Точкови източници:** към първата група принадлежат тези обекти, заустващи отпадъчни води директно в повърхностни водни обекти.

**Дифузни източници на замърсяване:** населени места, без изградена канализационна система и интензивно земеделие.

**Морфологични изменения:** водят до проблеми възникнали в резултат на водочерпения за питайно-битови, промишление, селскостопански, хидроенергийни и др. цели.

**Регулиране на оттока:** тези проблеми възникват в следствие изграждане на хидроенергийни съоръжения.

Въздействия, свързани с хидроморфологични промени значително се отразяват върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, тъй като се прекъсва проходимостта за онези водни организми, които не са в състояние да преодолеят тези прегради. Прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества. Често те отнемат на водните организми тяхната жизнената среда и достъпа до хранителни вещества, а с това и възможността им за оцеляване.

По-долу в таблицата са описани обектите, които са източници на замърсители във водни обекти (заустване на формирани отпадъчни води в повърхностен воден обект) на територията на община Devin. По данни на РИОСВ – Смолян тези обекти са 14 на брой.

**Таблица 22. Обекти, източници на замърсители във водни обекти на територията на община Девин**

| Източник                                                                                     | Дейност                                | Приемаш воден обект                 | Разрешително                                                                                                                                                          | Наблюдавани показатели за качеството на зауставаните отпадъчни води                                               | Данни от проведен собствен/контролен мониторинг - замърсители:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| „П.А.Л-БГ“ ЕООД, гр. София - обект: „Рибарник и рибопереработвателен цех“, с. Беден          | отглеждане и преработка на риба        | р. Широколяшка, поречие - р. Марица | № 33140149/17.07.2013 г. за ползване на воден обект, за зауставане на отпадъчни води и Решение № РР-3733/08.01.2020 г. за продължение, издадени от БД „ИБР“ - Пловдив | Активна реакция, Неразтворени вещества, БПК <sub>5</sub> , ХПК (бихроматна), общ фосфор (като Р), общ азот и ПАВ; | Общ фосфор - 1,95 мг/л, норма 1,0 мг/л (контролен мониторинг от 09.09.2021 г.); Общ фосфор - 1,61 мг/л, норма 1,0 мг/л (контролен мониторинг от 17.04.2018 г.); БПК <sub>5</sub> - 98,4 мг/л, норма 25 мг/л (контролен мониторинг от 17.10.2017 г.); ХПК - 198 мг/л, норма 125 мг/л (КМ от 11.02.2021 г.); Общ азот - 10,8 мг/л, норма 10 мг/л (КМ от 11.02.2021 г.); Мазнини - 9,0 мг/л, норма 3,0 мг/л (КМ от 11.02.2021 г.); БПК <sub>5</sub> - 44,2 мг/л, норма 25 мг/л (КМ от 25.05.2017 г.); НВ - 88 мг/л, норма 50 мг/л (КМ от 25.05.2017 г.); Мазнини - 12 мг/л, норма 3,0 мг/л (КМ от 14.02.2016 г.); Мазнини - 6 мг/л, норма 3,0 мг/л (КМ от 23.08.2016 г.); |
| „ТПК“ Михалково - обект: Предприятие за бутилиране на минерална и изворна вода, с. Михалково | бутилиране на минерална и изворна вода | р. Чурековска, поречие на р. Марица | № 33110136/31.07.2003 г. за ползване на воден обект, за зауставане на отпадъчни води; Решение № РР-2330/08.05.2015 г. за продължение, издадени от ДБ „ИБР“ - Пловдив  | Активна реакция, Неразтворени вещества, БПК <sub>5</sub> , ХПК                                                    | Данни от проведен собствен/ контролен мониторинг - замърсители - няма надвишения                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| „Юлиан Исаков“ ЕООД - обект: МПП - Триград, с. Триград                                       | млекопреработвателно предприятие       | р. Триградска, поречие на р. Марица | № РР-2761/02.02.2016 г. за продължение, издадени от БД „ИБР“ - Пловдив                                                                                                | Активна реакция, Неразтворени вещества, БПК <sub>5</sub> , ХПК (ХПК/бихроматна), общ фосфор (като Р), общ азот    | Данни от проведен собствен/ контролен мониторинг - замърсители - няма надвишения                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| „Въча 77“ ЕООД - обект: Бетонов възел, гр. Девин                                             | приготвяне на бетонови смеси           | р. Девинска, поречие на р. Марица   | № 33120034/23.11.2009 г. за ползване на воден обект, за зауставане на отпадъчни води и Решение № РР-2942/9.09.2016 г. за продължение, издадени от БД „ИБР“ - Пловдив  | Активна реакция, Неразтворени вещества и ХПК                                                                      | Активна реакция /рН/ - 10,41, норма 6-9; НВ - 244 мг/л, норма 50 мг/л (КМ от 14.10.2020 г.); Активна реакция /рН/ - 1,52, норма 6-9; НВ - 260 мг/л, норма 50 мг/л (КМ от 18.05.2017 г.);                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Източник                                             | Дейност                                      | Приемаш воден обект                          | Разрешително                                                                                                        | Наблюдавани показатели за качеството на заустваните отпадъчни води                | Данни от проведен собствен/контролен мониторинг - замърсители:                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Община Девин - обект: ПСОВ № 1 и ПСОВ № 2 - с. Селча | пречистване на битово-фекални отпадъчни води | дере Елхов дол, м. „Котлина“, поречие Марица | № 33710103/09.06.2015 г. за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадено от БД „ИБР“ - Пловдив | Активна реакция, Неразтворени вещества, БПК <sub>5</sub> , ХПК (ХПК (бихроматна)) | Данни от проведен собствен/ контролен мониторинг - замърсители - няма надвишения                                                                                                                              |
| Община Девин - обект: ПСОВ - Триград, с. Триград     | пречистване на битово-фекални отпадъчни води | р. Триградска, поречие на р. Марица          | № 33140180/09.06.2015 г. за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадено от БД „ИБР“ - Пловдив | Активна реакция, Неразтворени вещества, БПК <sub>5</sub> , ХПК (ХПК (бихроматна)) | НВ - 48 мг/л, норма 35 мг/л (КМ от 10.08.2021 г.); БПК <sub>5</sub> - 27 мг/л, норма 25 мг/л (КМ от 08.07.2020 г.); ХПК (ХПК (бихроматна)) - 134 мг/л, норма 125 мг/л (контролен мониторинг от 08.07.2020 г.) |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Източник                                           | Дейност                                      | Приемаш воден обект                 | Разрешително                                                                                                                                  | Наблюдавани показатели за качеството на заустваните отпадъчни води                | Данни от проведен собствен/контролен мониторинг - замърсители:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Община Devin - обект: ПСОВ - Грохотно, с. Грохотно | пречистване на битово-фекални отпадъчни води | р. Вьча, поречието на р. Марица     | № 33110137/26.05.2015 г. за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадено от БД „ИБР“ - Пловдив                           | Активна реакция, Неразтворени вещества, БПК <sub>5</sub> , ХПК (ХПК (бихроматна)) | НВ - 81 мг/л, норма 35 мг/л (КМ от 11.02.2021 г.); БПК <sub>5</sub> - 114 мг/л, норма 25 мг/л (КМ от 11.02.2021 г.); ХПК (ХПК (бихроматна - 382 мг/л, норма 125 мг/л (КМ от 11.02.2021 г.); НВ - 118 мг/л, норма 35 мг/л (КМ от 10.08.2021 г.); БПК <sub>5</sub> - 182 мг/л, норма 25 мг/л (КМ от 10.08.2021 г.); ХПК (ХПК (бихроматна - 408 мг/л, норма 125 мг/л (КМ от 10.08.2021 г.); НВ - 80 мг/л, норма 35 мг/л (КМ от 17.09.2020 г.); БПК <sub>5</sub> - 126 мг/л, норма 25 мг/л (КМ от 17.09.2020 г.); ХПК (ХПК (бихроматна - 386 мг/л, норма 125 мг/л (КМ от 17.09.2020 г.); НВ - 63 мг/л, норма 35 мг/л (КМ от 13.05.2020 г.); БПК <sub>5</sub> - 86,8 мг/л, норма 25 мг/л (КМ от 13.05.2020 г.); ХПК (ХПК (бихроматна - 274 мг/л, норма 125 мг/л (КМ от 13.05.2020 г.); НВ - 47 мг/л, норма 35 мг/л (КМ от 26.11.2019 г.); БПК <sub>5</sub> - 78,8 мг/л, норма 25 мг/л (КМ от 26.11.2019 г.); ХПК (ХПК (бихроматна - 235 мг/л, норма 125 мг/л (КМ от 26.11.2019 г.); НВ - 130 мг/л, норма 35 мг/л (КМ от 06.06.2019 г.); БПК <sub>5</sub> - 112 мг/л, норма 25 мг/л (КМ от 06.06.2019 г.); ХПК (ХПК (бихроматна - 573 мг/л, норма 125 мг/л (КМ от 06.06.2019 г.)) |
| Община Devin - обект: Канализация - гр. Devin      | отвеждане на битово-фекални отпадъчни води   | р. Devinска, поречието на р. Марица | № 301344/05.05.2006 г. за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадено от БД „ИБР“ - Пловдив, с изтекъл срок на действие | Активна реакция, Неразтворени вещества, БПК <sub>5</sub> , ХПК и общ фосфор       | ХПК - 144 мг/л, норма 125 мг/л (КМ от 11.02.2021 г.), съгласно Наредба № 6/2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Източник                                                                   | Дейност                                 | Приемаш воден обект                 | Разрешително                                                                                                                                                          | Наблюдавани показатели за качеството на зауставаните отпадъчни води        | Данни от проведен собствен/контролен мониторинг - замърсители:                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| „Джей и Ви“ ЕООД - обект: Автосервиз към тир-паркинг - гр. Девин           | измиване на автомобили                  | р. Девинска, поречието на р. Марица | № 3314051/10.09.2019 г. за ползване на воден обект, за зауставане на отпадъчни води, издадено от БД „ИБР“ - Пловдив                                                   | Активна реакция, Неразтворени вещества, (ХПК (бихроматна)) и нефтопродукти | Данни от проведен собствен/ контролен мониторинг - замърсители - няма надвишения                                                                                    |
| „ХИДРО-ДЕВИН“ АД, гр. София - обект: ТМСИ „Забрал“ - гр. Девин             | производство на изделия от други метали | р. Вълча, поречието на р. Марица    | № 33120088/06.06.2003 г. за ползване на воден обект, за зауставане на отпадъчни води и Решение № РР-4062/18.12.2020 г. за продължение, издадени от БД „ИБР“ - Пловдив | Активна реакция, Неразтворени вещества, ХПК и нефтопродукти                | НВ - 120 мг/л, норма 50 мг/л (КМ от 20.11.2014 г.);<br>НВ - 55 мг/л, норма 50 мг/л (КМ от 27.05.2020 г.);                                                           |
| „Драма“ ЕООД - обект: ТМСИ „Настан“, кв. Настан, м. „Рибарника“, гр. Девин | Производство на изделия от други метали | р. Вълча, поречието на р. Марица    | № 33120005/17.10.2017 г. за ползване на воден обект, за зауставане на отпадъчни води и Решение № РР-4540/16.05.2022 г. за продължение, издадени от БД „ИБР“ - Пловдив | Активна реакция, Неразтворени вещества и ХПК                               | НВ - 6650 мг/л, норма 50 мг/л (КМ от 05.06.2021 г.);<br>НВ - 975 мг/л, норма 50 мг/л (КМ от 08.07.2020 г.);<br>НВ - 2186 мг/л, норма 50 мг/л (КМ от 11.05.2016 г.); |
| „Петрол комерс“ ООД - обект: Автосервиз „Девин“, гр. Девин                 | измиване на автомобили                  | р. Девинска, поречието на р. Марица | № 33120018/17.01.2009 г. за ползване на воден обект, за зауставане на отпадъчни води и Решение № РР-2141/27.01.2015 г. за продължение, издадени от БД „ИБР“ - Пловдив | Активна реакция, Неразтворени вещества, ХПК и нефтопродукти                | Данни от проведен собствен/ контролен мониторинг - замърсители - няма надвишения                                                                                    |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Източник                                                                                            | Дейност                          | Приемаш воден обект           | Разрешително                                                                                                           | Наблюдавани показатели за качеството на заустваните отпадъчни води             | Данни от проведен собствен/контролен мониторинг - замърсители:                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| „НЕК“ ЕАД - обект:<br>„ВЕЦ“ Devin - КМУ<br>за дъждовни води гр.<br>Devin                            | производство на електроенергия   | р. Вьча, поречие на р. Марица | № 33130015/30.11.2012 г.<br>за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадено от БД „ИБР“ - Пловдив | Активна реакция,<br>Неразтворени вещества, разтворени вещества в нефтопродукти | Данни от проведен собствен/ контролен мониторинг - замърсители - няма надвишения |
| „ИСА 2000“ ЕООД,<br>гр. София - обект;<br>Асфалтова база,<br>бетонен център и<br>ТМСИ, с . Грохотно | изделия от други метални изделия | р. Вьча, поречие на р. Марица | № 33120095/11.12.2018 г.<br>за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадено от БД „ИБР“ - Пловдив | Активна реакция,<br>Неразтворени вещества, ХПК (бихроматна)) и нефтопродукти   | Данни от проведен собствен/ контролен мониторинг - замърсители - няма надвишения |

Източник: РИОСВ - Смолян

Основен замърсител на водни обекти на територията на община Девин е частично изградената канализационна мрежа. Отсъствието на ПСОВ, която да поеме отпадните води от гр. Девин, защото там тяхното количество е най-голямо, а те се заустват в река Девинска, която при маловодие не успява да разсее миризмите и те се усещат в общинския център.

#### **1.3.6. Степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние на канализационната система в населените места**

Канализационната система на територията на община Девин е частично изградена – канализация има в гр. Девин, с. Осиково, с. Грохотно, с. Гьоврен и с. Триград, но дори в тези населени места тя следва да бъде разширена и да бъдат обхванати в събирателни клонове към пречистващи съоръжения.

#### **1.3.7. Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води**

Пречиствателни станции за отпадни води има изградени в с. Селча (2 бр.), с. Грохотно и с. Триград, но тяхното състояние е крайно незадоволително. По информация на РИОСВ Смолян ПСОВ Селча 1 не работи, ПСОВ Селча 2 е в много лошо състояние, ПСОВ Грохотно не функционира коректно, поради което се наблюдава тенденция за влошаване качеството на отпадъчните води в общината, ПСОВ Триград не пречиства води – водите са отклонени с байпасна връзка и се заустват директно в р. Триградска без пречистване.

Отсъствието на ПСОВ оказва негативно влияние върху околната и селищната среда, поради което следва да бъде приоритетно реализирано, а наличните неизправни ПСОВ в общината – да бъдат рехабилитирани и вкарани в експлоатация.

#### **1.3.8. Водоснабдяване на населените места - количествени и качествени характеристики**

Територията на община Девин се обслужва от „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД – град Смолян. Във всички населени места в общината има изградена водоснабдителна мрежа, с изключение на село Водни пад. Няма населени места с режим на водоснабдяване. Няма и необходимост от разкриването на нови водоизточници – съществуващите следва да задоволят потребностите на местното население. Водоизточниците са каптирани местни извори с добри качествени показатели. Както на повечето места в страната, така и на територията на община Девин, се явява основен проблем високите загуби на вода и чести аварии във връзка с водопреносната мрежа. Посоченото налага подмяната на остарялата водопреносна мрежа, но капиталовата програма за област Смолян все още не е изготвена и не може да се каже дали ВиК операторът предвижда такива дейности.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



### 1.4. ОТПАДЪЦИ

Към момента се разработва и Програма за управление на отпадъците на община Девин за периода 2021-2028 г. ПУО е неразделна част от ПООС на общината.

Всички мерки, заложили по фактора, са съгласно Програма за управление на отпадъците на община Девин за периода 2021-2028 г., представена в приложение към настоящия документ.

#### 1.4.1. Генерирани отпадъци по видове и източници – битови, опасни, строителни, производствени

##### *Битови отпадъци*

##### **Количество генерирани битови отпадъци в община Девин**

Общото количество на образуваните смесени битови отпадъци на територията на община Девин се е увеличавало постепенно до 2021 г. Най-малко количество отпадъци са събрани през 2016 г. (2 539,36 т.).

През 2021 г. отпадъците достигат 3 159,68 т., а през 2015 г. са били 2 676,974 т., което е ръст от 18%.

**Таблица 23. Генерирани годишни количества смесени битови отпадъци за периода 2015-2021 г.**

| Година | Смесен битов отпадък (t) |
|--------|--------------------------|
| 2015   | 2 676,974                |
| 2016   | 2 539,36                 |
| 2017   | 2 650,72                 |
| 2018   | 2 849,9                  |
| 2019   | 2 613,784                |
| 2020   | 2 907,2                  |
| 2021   | 3 159,68                 |

*Източник: Община Девин*

В гр. Девин е изградена система за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло, образувани от бита, търговски и административни сгради. Системата се обслужва от ОП БКС-Девин и се финансира изцяло с общински средства. Разположени са 110 бр. цветни контейнери по уличната мрежа, които се обслужват три пъти седмично. Сортирането и балирането на отпадъците също се извършва самостоятелно от ОП БКС – ДЕВИН.

През 2020 г. на територията на общината са събрани най-много опаковки с код 150107 Стъкло – 3,340 т.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 24. Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Devin (съгласно данни, подадени към ИАОС), тон**

| Вид на опаковката/Година                      | 2014  | 2015   | 2016   | 2017   | 2018   | 2019  | 2020  |
|-----------------------------------------------|-------|--------|--------|--------|--------|-------|-------|
| <b>150101 Хартия и картон</b>                 | 0,980 | 2,060  | 5,834  | 5,179  | 3,995  | 6,731 | 0,773 |
| <b>150102 Пластмаса</b>                       | 1,040 | 2,729  | 12,734 | 22,750 | 11,420 | 8,326 | 0,276 |
| <b>150105 композитни/многослойни опаковки</b> |       |        | 11,980 |        |        |       |       |
| <b>150107 Стъкло</b>                          | 4,070 | 67,040 | 7,485  | 7,190  | 4,230  | 5,720 | 3,340 |

Източник: Община Devin

**Състав на генерираните битови отпадъци в община Devin**

Преобладаващият отпадък в битовите отпадъци на община Devin са градинските отпадъци – 21,28%. Следват отпадъците от пластмаса – 10,96% и ситната фракция <4, която е 10,56% от общото количество отпадъци.

**Таблица 25. Морфологичен състав на генерираните битови отпадъци – смесени и разделно събрани – средно за общината за 2019 г.**

| Вид отпадъци                     | Морфологичен състав  | Смесени битови отпадъци |                 | Разделно събрани фракции | Общо            |             |
|----------------------------------|----------------------|-------------------------|-----------------|--------------------------|-----------------|-------------|
|                                  |                      | среден %                | t/год           | t/год                    | t/год           | %           |
| <b>Органични (биоразградими)</b> | Хранителни           | 10,01%                  | 269,1           | 0                        | 269,1           | 8,72%       |
|                                  | Хартия и картон      | 9,43%                   | 253,62          | 31,8                     | 285,41          | 9,25%       |
|                                  | Пластмаса            | 12,35%                  | 331,96          | 6,2                      | 338,16          | 10,96%      |
|                                  | Текстил              | 4,64%                   | 124,83          | 0                        | 124,83          | 4,04%       |
|                                  | Гума                 | 3,96%                   | 106,56          | 0                        | 106,56          | 3,45%       |
|                                  | Кожа                 | 3,28%                   | 88,18           | 0                        | 88,18           | 2,86%       |
|                                  | Градински            | 11,59%                  | 311,77          | 345                      | 656,77          | 21,28%      |
| <b>Неорганични</b>               | Дървесни             | 8,80%                   | 236,73          | 0                        | 236,73          | 7,67%       |
|                                  | Стъкло               | 7,08%                   | 190,43          | 10                       | 200,43          | 6,49%       |
|                                  | Метали               | 4,01%                   | 107,96          | 0                        | 107,96          | 3,50%       |
|                                  | Инертни - едри       | 6,33%                   | 170,1           | 0                        | 170,1           | 5,51%       |
| <b>Опасни</b>                    | Опасни               | 2,16%                   | 58,19           | 4,55                     | 62,47           | 2,03%       |
| <b>Други</b>                     | Други - неопределими | 4,22%                   | 113,5           | 0                        | 113,5           | 3,68%       |
| <b>Ситна фракция</b>             | Ситна фракция < 4 см | 12,13%                  | 326,07          | 0                        | 326,07          | 10,56%      |
| <b>Общо:</b>                     |                      | <b>100,00%</b>          | <b>2 688,99</b> | <b>397,55</b>            | <b>3 086,53</b> | <b>100%</b> |

Източник: Обобщен финален доклад по проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, Изпълнител: „ЕКО-Морфология България“ ДЗЗД, Възложител: ПУДООС, 2019 г.

**Опасни отпадъци**

За периода 2014-2020 г. няма ясно изразена тенденция при количествата образувани опасни отпадъци.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



През 2020 г. на територията на общината са генерирани опасни отпадъци предимно от почви и камъни, съдържащи опасни вещества.

### ***Строителни отпадъци***

За разглеждания период 2014-2020 г. няма ясно изразена тенденция за образуваните количества строителни отпадъци. Най-голямо количество са регистрирани през 2020 г. (94,180 т.), а най-малко количество строителни отпадъци са отчетени през 2018 г. – 1,702 т.

На територията на община Devin няма депо за строителни отпадъци. Една част от отпадъците се депонират на регионалните депа за неопасни отпадъци, а другите се оползотворяват.

### ***Производствени отпадъци***

В периода 2014-2020 г. се наблюдава повишаване количествата образувани производствени отпадъци за територията на община Devin.

През 2020 г. количеството генерирани опасни отпадъци е 1 280,178 т., а през 2014 г. количеството е било 122,345 т.

През 2020 г. най-голям дял са генерирани отпадъци с код 30105 (трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, плоскости от дървесни частици и фурнири, различни от упоменатите в 03 01 04).

### **Изводи:**

- Общото количество на образуваните смесени битови се повишава постепенно до 2021 г. Най-малко количество отпадъци са събрани през 2016 г. (2 539,36 т.).
- Отпадъците през 2021 г. достигат 3 159,68 т., което е с 18% повече спрямо 2015 г.
- Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението;
- През 2018 г. са обзарувани 261 кг/ж/година, а през 2021 г. – 312 кг/ж/година, което е под средната стойност за страната (407 кг/жител/година);
- В сравнителен план община Devin е над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население между 3 000 – 25 000 - жители – 346 кг/жител/година;
- Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата;
- Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци;
- Организирано сметосъбиране и сметоизвозване има на в 13 населени места на територията на община Devin.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



### **1.4.2. Начини на третиране на различните видове отпадъци и съоръжения**

Системата за организирано сметосъбиране на територията на община Devin обхваща 13 населени места. Услугите, които се поддържат са: събиране и транспортиране на битовите отпадъци; третиране на битовите отпадъци в депо; поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците от домакинствата, административните сгради и търговските обекти се извършва чрез Общинско предприятие „Благоустройство и комунално стопанство“ – Devin (ОП „БКС – Devin“).

През 2006 г. е изградена и въведена в експлоатация „Регионална система за управление на отпадъците Доспат“, която включва:

- Депо за неопасни отпадъци с обща площ 38,434 дка и общ капацитет 196 515 т.;
- Регионалното депо се намира на около 2,4 км. от центъра на с. Барутин, в местност „Долно ливаде“ – „Шахтата“ в землището на с. Барутин (община Доспат). Представлява котлован от открита кариера на бившия рудник „Изгрев“ от находище Доспат;
- На депото се извършва обезвреждане на неопасни отпадъци от населените места в общините Доспат, Сатовча, Борино, Devin и Сърница;
- Депо за неопасни отпадъци – 1 клетка;
- Инфраструктура на площадката: вътрешни пътища, административно-битова сграда, КПП, кантар, дезинфекционен трап, водоплътна изгребна яма за битово-фекалните води, ретензионен басейн, в който се събира инфилтратата и система за връщането му в тялото на депото, каломаслоуловител, водопроводни и електрически мрежи;
- Смесено събраните битови отпадъци от петте общини се транспортират до депото със сметосъбираща техника, претеглят се на електронна везна и постъпват за обезвреждане;
- Депонирането на отпадъци се осъществява по утвърдена технология, определена с План за експлоатация на депото, обхващащ подготвителни работи, последователност на изграждане на отпадъчното тяло по работни площадки, организация на работа, техническа обезпеченост и др. Технологичния процес на обезвреждане, представлява насипване, разстилане с булдозер и уплътняване с компактор на разрешените за депониране неопасни отпадъци на пластове, след което върху всеки пласт отпадък се разстила изолиращ слой земни маси. след запълване на първия работен хоризонт, е започнато строителството на вертикални газоотвеждащи кладенци, които са част от газоотвеждащата система на депото;



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



- Има разработен работен проект за обект: „Реконструкция и модернизация на регионално депо за неопасни отпадъци на общините Доспат, Devin, Борино и Сатовча“. За него е изготвен доклад за съответствие и издадено разрешително за строеж. Предвижда се надграждане на депото във височина с армиран насип, направа на ново ДПУ върху складирания отпадък, състоящо се от бентонитова хидроизолация и дренажен композит, изграждането на нов резервоар за инфилтрат и оборудване на водомерния възел със самопишещо устройство;
- В съответствие с изискванията на чл. 117, ал. 2 и чл. 125, т. 1 от ЗООС, с Решение №328-Н1-И0-А0/2019 г. от 18.12.2019 г. на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда е издадено ново комплексно разрешително на „Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Доспат, Сатовча, Борино, Devin и Сърница“, състоящо се от 1 клетка. С новото разрешително е увеличен капацитета на инсталацията от 147 000 т. на 196 515 т. и среднодневният капацитет 6 т./24 часа на 31 т./24 часа.

### **1.5. ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ**

#### **1.5.1. Видове почви в община Devin**

Община Devin попада в Балканско – Средиземноморска почвена подобласт (по Нинов, 1997 и 2002 г.), която е част от Средиземноморската област. В границите на тази подобласт, общината се отнася към Западнородопския район.

Основният почвен тип, който се среща в този район са кафявите горски почви. Те са разположени върху рохкави песъчливо-глинести материали и различни по произход и състав скали. Те са плитки – до 40-80 см, като хумусният хоризонт не е мощен – около 20 см. Кафявите горски почви са заети предимно от гори, а на места – от ливади и пасища. Върху тях добре виреят овес, ръж, картофи, малини и др.

В районите с варовици и мрамори са разположени хумусно-карбонатните почви (рендзини).

Около речните тераси на реките са разпространени алувиално-ливадните почви. Те са образувани поради постоянното овлажняване. Профилът им е слабо оформен А-С, а хумусният хоризонт е с мощност 10-70 см с тъмносив до сив цвят. Под него обикновено с рязък преход следват различни по механичен състав речни наноси. Този тип почви са рохкави с добра аерация, голяма водопроницаемост и средна влагоемкост. Реакцията им е от слабо кисела до алкална. Подходящи са за отглеждане на зеленчуци, ориз и др.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



Фигура 22. Почвеногеографски райони



По данни на ПИРО Devin земеделските територии в общината е 13 622 h. или 23,7% от територията на общината.

**1.5.2. Съществуващи екологични проблеми (деградационни процеси) при почвите на община Devin – степен на развитие и прогноза за развитието им**

Под влияние на урбанизацията и промишлената дейност почвите са се трансформирали в антропогенни. При тези условия почвите в съществуващия профил бавно, но прогресивно са изтощени, замърсени и са се изменили в отрицателна посока в сравнение с първоначалното им естествено състояние.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 26. Общи физикохимични показатели на почвите от пункт № 165, с.  
Триград през 2020 г.**

| Име на показател                                         | Средна стойност   |                    |
|----------------------------------------------------------|-------------------|--------------------|
|                                                          | Дълбочина 0-10 sm | Дълбочина 10-40 sm |
| Електропроводимост, mS/cm                                | 59,03             | 64,93              |
| РН в CaCl2                                               | 5,73              | 5,87               |
| РН в H2O                                                 | 6,39              | 6,48               |
| Обемна плътност, mg/kg                                   | 1,265             | -                  |
| Общ въглерод, g/kg                                       | 54,05             | -                  |
| Механичен състав - фракция<br>пясък (2000-63 $\mu$ m), % | 62,2              | -                  |
| Механичен състав - фракция прах<br>(63-4 $\mu$ m), %     | 31,83             | -                  |
| Механичен състав - фракция<br>глина (<4 $\mu$ m), %      | 6                 | -                  |

Източник: ИАОС

### 1.5.3. Заблатени почви

Заблатяване на почвите се получава от високото ниво на подпочвените води.

В РИОСВ – Смолян няма информация за наличие на заблатени почви на територията на община Devin.

### 1.5.4. Ерозирали почви

Ерозия на почвата е основен деградационен процес, който се дължи както на природни и климатични фактори, така и на активна човешка дейност – неправилни обработки, прекомерната паша, обезлесяването, пожари и др.

В РИОСВ – Смолян няма налична информация и данни за засегнати площи, местоположението и развитието на ерозионните процеси.

За определяне на действителния риск от ерозия на почвата за територията на община Devin са използвани данни от 2018, 2019 и 2020 г., които са получени въз основа на Американския ГИС-модел USLE за изчисление на риска от ерозия, който е пригоден за българските условия от института по почвознание „Никола Пушкиров“.

Данните са представени според класификацията на действителния риск от ерозия на почвата, разработена от института по почвознание „Никола Пушкиров“ и са дадени в таблиците по-долу.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 27. Риск от ерозия на почвата в община Девин**

| Риск от ерозия                    | Относителен дял |      |         |       |         |       |
|-----------------------------------|-----------------|------|---------|-------|---------|-------|
|                                   | 2018 г.         |      | 2019 г. |       | 2020 г. |       |
|                                   | h               | %    | h       | %     | h       | %     |
| Обща площ на общината             | 57 368          | 100  | 57 368  | 100   | 57 368  | 100   |
| Много слаб действителен риск      | 0               | 0    | 0       | 0     | 0       | 0     |
| Слаб действителен риск            | 0               | 0    | 0       | 0     | 0       | 0     |
| Слаб до умерен действителен риск  | 0               | 0    | 900     | 1,57  | 0       | 0     |
| Умерен действителен риск          | 2 025           | 3,53 | 600     | 1,05  | 110     | 0,19  |
| Умерен до висок действителен риск | 4 777           | 8,33 | 500     | 0,87  | 1 450   | 2,53  |
| Висок действителен риск           | 0               | 0,00 | 2 600   | 4,71  | 200     | 0,35  |
| Много висок                       | 700             | 1,22 | 9 100   | 15,86 | 12 250  | 21,35 |

Източник: ИАОС

Интензитетът на ерозията за територията на община Девин е както следва: за 2018 г. – 10.5 t/ha/yr, за 2019 г. – 9.5 t/ha/yr, за 2020 г. – 8.5 t/ha/yr.

Оценката за средногодишните загуби на почва от ерозия, за територията на община Девин, през 2018 г. възлиза на 96 443 тона, през 2019 г. – 126 542 тона, а през 2020 г., съответно – 122 898 тона.

*Забележка:* От 2019 г. се наблюдава значителна промяна в средногодишния интензитет на плоскостната водна ерозия, тъй като са включени и териториите с надморска височина над 1200 метра. Сравнение с данните от предходни години не е коректно да се прави, поради различен обхват на изходните данни.

**Вкисляването** на почвите се извършва главно под въздействие на природни и антропогенни фактори. Източник на повишена киселинност в почвата при естествени условия са главно органичните киселини, образуващи се при разлагане на растителните остатъци и просмукващи се с атмосферната влага в почвата. Почвата се вкислява по-интензивно, когато с реколтата се изнасят значителни количества Са и Mg и не се връщат обратно в почвата.

Вкисляването, дължащо се на антропогенни фактори, се установява при интензивно минерално торене с големи количества азотни торове, внасяни под формата на амониев сулфат, амониев хлорид, амониев нитрат и др.

Почвите могат да се вкислят и под действие на киселинни промишлени отпадъци, главно серни и азотни съединения. Те попадат в почвата най-често с т.н. киселинни дъждове, но те засега в България имат ограничено значение.

На територията а община Девин няма пункт за мониторинг на вкисляването на почвите.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



**Засоляването и алкализирването** на почвите е свързано освен с природни причини и с антропогенни фактори. В повече от наблюдаваните пунктове се наблюдават сезонни изменения в съдържанието на водоразтворимите соли. Измиване на солите по дълбочина – през пролетния период и леко увеличаване – през есенния сезон.

Не се провежда мониторинг за засоляване на почвите в обхвата на РИОСВ – Смолян.

**Намаляване на съдържанието на органичен въглерод/хумус**, което води до обезструктуриране на почвата, с последващо влошаване на водно-физичните показатели и намаляване на продуктивността им. Дехумификацията предполага понижаване на буферността на почвите по отношение на химически замърсявания, както и до ускоряване на ерозионните процеси, и влошаване на генния фонд и биоразнообразието.

Съгласно предоставените данни от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) на територията на община Devin има един пункт № 165, който се намира в землището на с. Триград. Проби са взети през 2020 г. Резултатите са описани в следващата таблица.

**Таблица 28. Средна концентрация на биогенни замърсители през 2020 г.**

| Име на показател                   | Средна стойност   |                    |
|------------------------------------|-------------------|--------------------|
|                                    | Дълбочина 0-10 sm | Дълбочина 10-40 sm |
| Общ органичен въглерод (ТОС), g/kg | 35,37333          | 31,44              |
| Общ фосфор Р, mg/kg                | 1149,6667         | 1101,3333          |
| Азот Келдал, g/kg                  | 3,20667           | 2,9033             |
| Общ органичен въглерод (ТОС), g/kg | 18,36             | 16,4233            |
| Общ фосфор Р, mg/kg                | 1219,667          | 1051,667           |
| Азот Келдал, g/kg                  | 1,29              | 1,72               |

Източник: ИАОС

Сред основните причини за изтощаването на почвите са изгарянето на стърнищата, пълната липса на органично торене, бързата минерализация на органичното вещество, причинена от прекалената небалансирана химизация на земеделския процес и особено плоскостната водна ерозия, която е в средна и силна степен на развитие.

### 1.5.5. Замърсяване на почвите

Замърсяването на почвата с **тежки метали** има различни източници – по атмосферен път чрез праха и дъжда, производствени отпадъци, автомобилни отпадъци, от химизацията на селското стопанство, от поливане на земеделски земи с отпадни води и др.

Оценката на екологичния статус на почвите от община Devin е направена на базата на данните от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), подсистема „Почви“ на ИАОС. За целта данните за наличните концентрации на тежки



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



метали и металоиди (As, Hg, Cd, Cu, Ni, Cr, Pb, Zn, Co) от пункт № 165 съответно в землището на с. Триград през 2020 г.

През 2020 г. са взети проби от две дълбочини и не се наблюдават надвишения на ПДК при анализите на взетите извадки от тези пунктове.

Проследявайки динамиката на наблюдаваните индикатори Cd, Pb, Cu, Zn, Ni, Cr, Co, As, се установява, че те са в границата на нормите, много под МДК (максимално допустима концентрация), съгласно Наредба № 3 за *норми относно допустимото съдържание на вредни вещества в почвата* (ДВ, бр. 71/2008 г.).

**Таблица 29. Средни концентрации на неорганични компоненти от пункт №165, с. Триград през 2020 г.**

| Име на показател | Средна стойност, mg/kg |                    |
|------------------|------------------------|--------------------|
|                  | Дълбочина 0-10 cm      | Дълбочина 10-40 cm |
| Арсен            | 6,600                  | 7,0333             |
| Никел            | 20,010                 | 27,7667            |
| Кадмий           | 0,277                  | 0,2667             |
| Кобалт           | 12,000                 | 12                 |
| Мед              | 15,100                 | 15,2               |
| Олово            | 17,120                 | 18,3167            |
| Цинк             | 95,400                 | 80,9667            |
| Живак            | 0,100                  | -                  |
| Хром             | 29,602                 | 35,9167            |
| РН в CaCl2       | 5,728                  | 5,8683             |
| РН в H2O         | 6,392                  | 6,48               |

*Източник: ИАОС*

По данни на РИОСВ – Смолян не се наблюдават надвишения над ПДК при анализите на взетите извадки от пункта. Резултатите за тежки метали в сравнение с предходните години са с близки стойности, което показва, че няма промяна на цялостната ситуация.

Едни от основните устойчиви органични замърсители са **органичните пестициди**, които са били масово използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век. Останалите неизползвани препарати са събрани и се съхраняват в складове, разположени на територията на бившите ТКЗС-та.

**Таблица 30. Средни концентрации на пестициди от повърхностен слой на почвата пункт №165, с. Триград**

| Име на показател | Средна стойност, mg/kg |
|------------------|------------------------|
| Алдрин           | 0,001                  |
| Диелдрин         | 0,001                  |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Име на показател                  | Средна стойност,<br>mg/kg |
|-----------------------------------|---------------------------|
| Ендрин                            | 0,001                     |
| Гама - HCH - Линдан               | 0,001                     |
| Мирекс                            | 0,001                     |
| Пентахлорфенол (PCP)              | 0,01                      |
| Хептахлор                         | 0,001                     |
| Хлордекон                         | 0,02033                   |
| Алфа - HCH - хексахлорциклохексан | 0,001                     |
| Бета - HCH                        | 0,001                     |
| Алфа - ендосулфан                 | 0,001                     |
| Цис-хлордан                       | 0,001                     |
| Транс-хлордан                     | 0,001                     |
| p,p-DDT                           | 0,001                     |
| o,p-DDE                           | 0,001                     |
| p,p-DDE                           | 0,001                     |
| o,p-DDD                           | 0,001                     |
| p,p-DDD                           | 0,001                     |
| o,p-DDT                           | 0,001                     |
| Бета - ендосулфан                 | 0,001                     |

*Източник: ИАОС*

На територията на община Devin е разположена една площадка с 8 стоманено-бетонни Б-Б кубове, намиращи се в гр. Devin, м. „Забрал“. В тях се съхраняват 11 500 кг. негодни за употреба препарати за разстителна защита с неизяснен вид.

Риосв – Смолян извършва ежегодни проверки за установяване нарушения относно състоянието на кубовете, както и терена около тях. Същите са оградени с метални ограждения. След извършената проверка не са установени нарушения.

Основният натиск по отношение на запасеността на почвите с биогенни елементи идва от селското стопанство и по-специално от небалансираната употреба на торове в миналото. През последните години се отчита стабилизиране на потреблението на торове и продукти за растителна защита в нива, които не будят притеснения относно въздействията върху околната среда и в количества, многократно по-малки от употребяваните в края на миналия век.

По данни на ИАОС през 2020 г. не са регистрирани превишавания на показателите за замърсяване с **устойчиви органични замърсители**, включително нефтопродукти. Данните от провеждания почвен мониторинг показват, че показателите са в границите на пределно допустимите концентрации.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 31. Средни концентрации на полихлорирани бифенили от повърхностен слой на почвата, пункт №165, с. Триград, 2020 г.**

| Име на показател      | Средна стойност ,<br>mg/kg |
|-----------------------|----------------------------|
| PCB 52/2;2;5;5        | 0,001                      |
| PCB 101/2;2;4;5;5     | 0,001                      |
| PCB 138/2;2;3;4;4;5   | 0,001                      |
| PCB 153/2;2;4;4;5;5   | 0,001                      |
| PCB 180/2;2;3;4;4;5;5 | 0,001                      |
| PCB-28/2;4;4          | 0,001                      |
| PCB 52/2;2;5;5        | 0,001                      |
| PCB 101/2;2;4;5;5     | 0,001                      |
| PCB 138/2;2;3;4;4;5   | 0,001                      |
| PCB 153/2;2;4;4;5;5   | 0,001                      |
| PCB 180/2;2;3;4;4;5;5 | 0,001                      |
| PCB-28/2;4;4          | 0,001                      |

Източник: ИАОС

**Таблица 32. Средни стойности на полициклични ароматни въглеводороди от повърхностен слой на почвите, пункт №165, с. Триград, 2020 г.**

| Име на показател                  | Средна стойност ,<br>mg/kg |
|-----------------------------------|----------------------------|
| Нафталин                          | 0,001                      |
| Антрацен                          | 0,001                      |
| Фенантрен                         | 0,001                      |
| Флуорантен                        | 0,001                      |
| Бензо(а)антрацен                  | 0,001                      |
| Хризен                            | 0,001                      |
| Бензо(ghi) перилен                | 0,001                      |
| Индено(1;2;3-с;d) пирен           | 0,001                      |
| Аценафтен                         | 0,001                      |
| Аценафтилен                       | 0,001                      |
| Флуорен                           | 0,001                      |
| Пирен                             | 0,001                      |
| Бензо(b,j,k)флуорантен            | 0,003                      |
| Бензо (а) пирен/ 3,4 - Бензопирен | 0,001                      |
| Бензо(е)пирен                     | 0,001                      |
| Дибензо(а;h)антрацен              | 0,001                      |

Източник: ИАОС

**1.5.6. Физически нарушени почви; нарушени терени от добивни дейности, от изкопни работи (водопроводи и др.)**

„Запечатването на почвите“ представлява трайно покриване на почвените повърхности с непропусклив материал, поради застрояване и/или изграждане на



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



инфраструктура. При урбанизацията на териториите неминуемо почвите под изградените сгради и съоръжения остават запечатани. Запечатани са почвите и под изградената транспортна инфраструктура. „Запечатаните“ почви са безвъзвратно загубени за земеделско ползване.

Съгласно Националния концесионен регистър няма възложени концесии за добив на полезни изкопаеми (кариери) на територията на общината.

**Свлачището** е процес, при който се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства (укрепителни работи – изграждане на подпорни стени, заскаляване на участъци, изграждане на дренажни системи с цел понижаване нивото на подпочвените води и др.).

На територията на община Devin са регистрирани 6 свлачища, от които по 1 бр. в землищата на: гр. Devin, с. Беден, с. Лясково и с. Селча и 2 бр. на територията на с. Брезе.

### **1.6. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ**

**1.6.1. Гори - състояние, видово разнообразие, собственост, използване за рекреационни цели, за дърводобив, за други цели и т.н.**

Територията на община Devin е една от най-гористите в страната – над 70% от нея е покрита с гори, а на територията ѝ функционират 3 стопанства – ДЛС „Извора“, ДГС „Михалково“, ДГС „Триград“. Районите, обхванати с горски масиви, са с площ от 45 324 ха, от които 39 841 ха са държавни горски територии, 3 424,2 ха са гори, собственост на общината, а горските територии собственост на физически лица са 1 531 ха по данни на РДГ гр. Смолян. Съгласно отчетите за добитата маса в обхвата на общината за 2019 г. са добити над 72 000 плътни кубични метра дървесина, като близо 95% от тях са от държавни горски територии.

Растителните пояси (по Енциклопедия България, 5, 1986 г.) са на ксеромезофитните и мезофитните гори и на иглолистните гори. Поясът на мезофитните и ксеромезофитните гори заема територии предимно между 600 и 1000 m надморска височина. Основните дървесни представители на територията на общината са обикновения горун и обикновения габър. В пояса на иглолистните гори преобладават съобщества на белия бор, смърч, трепетлика и бреза.

Горското стопанство е стратегически резерв за развитието на дейности като туризма, дърводобива и дървопреработването, лов и риболов, рационално и екологосъобразно ползване на диворастящите билки, горски плодове и гъби и т.н.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



Развитието на дейностите, свързани с възпроизводството, ползването и опазването на горите, създава работни места за част от населението на общината.

Горите в общината и района имат социално-хигиенни, защитно-водоохранни, противоерозионни и здравно-украесни функции. Горите предпазват прилежащите земи от развитието на ерозионни процеси и увеличават плодородието им.

Горите подобряват климата, акумулират големи количества от падналите дъждовни води и намаляват скоростта на водния отток, с което и предпазват почвата от ерозия.

### 1.6.2. Защитени видове растения и животни

Растителните пояси (по *Енциклопедия България*, 5, 1986) са на ксеромезофитните и мезофитните гори и на иглолистните гори. Поясът на мезофитните и ксеромезофитните гори заема територии предимно между 600 и 1000 м надморска височина. Основните дървесни представители на територията на общината са обикновения горун и обикновения габър. В пояса на иглолистните гори преобладават съобщества на белия бор, смърч, трепетлика и бреза.

Климатичните и почвени условия, предпоставят развитието на разнообразна растителност на територията на община Devin. Основните типове растителност, характерни за територията ѝ (по *Велчев*, 1997, 2002) са ксеромезофитна и мезофитна. Главните представители на този тип растителност са широколистните летнозелени видове, чието разпространение е свързано с Европейската широколистна област. Отнасят се и редица съобщества, като тези на цера, благуна, космат дъб, полски ясен, мъждрян, полски бряст. Съставна част са и храстовите и тревисти съобщества: смрадлика, люляк, ливадна власатка, ливадна класица, полевица. В южните части на общината се среща борелно-планинска растителност, като основни представители на този тип растителност са иглолистните видове. В този тип се включват съобществата на обикновената бреза, трепетликата, храстовия очеболец, малината и редица други широколистни, чието разпространение е свързано със Субарктичната област.

Община Devin се отнася към Рило-Родопски зоографски район (по *Георгиев*, 1980). Характерно за него е, че евросибирските и европейски видове преобладават над средиземноморските. В общината са представени преди всичко средноевропейски видове – благороден елен, сърна, дива коза, свиня, кафява мечка, вълк, лисица, слатка, катерица, таралеж и др. От земноводните и влечугите се срещат дъждовник, голяма водна жаба, смок мишкар, слепок и др. Представители на птичия свят са глухар, сойка, кълвач, горска чучулига и др.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



По данни на Регистъра на вековните дървета в България на територията на община Devin има 2 защитени вековни дървета:

- Обикновен смърч (*Picea abies*) в с. Триград – години към датата на обявяване 200;
- Обикновен смърч (*Picea abies*) в с. Триград.

### 1.6.3. Видове, обект на ловен туризъм

На територията на общината се ловува: дива коза, муфлон, дива свиня, глухар, благороден елен, сърна, елен лопатар, вълк, лисица.

### 1.6.4. Защитени територии и защитени зони

В границите на община Devin попадат напълно или частично десет защитени територии и три защитени зони. Общината се отличава с висока консервационна значимост – 2/3 от територията ѝ попада в обхвата на националната екологична мрежа.

#### *Защитени територии*

**Защитена местност 480 „Борино“** (бивша буферна зона на резерват „Кастраклий“) е обявена със Заповед №1094/03.12.1986 г. на Комитет за опазване на природната среда и е прекатегоризирана със Заповед №РД-517 от 12.07.2007 г., бр. 72/2007 на Държавен вестник. Местността е с площ от 120,1 ha и попада частично в община Devin – обхваща землището на село Грохотно. В нейния обхват е въведен следният режим на дейностите:

- Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
- Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
- Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
- Забранява се ловуване;
- Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
- Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
- Разрешава се паша на домашни животни (без кози) в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;
- Разрешава се косене на сено.

**Резерват 26 „Казаните“** е обявен със Заповед №508/28.03.1968 г. на Министерството на горите и горската промишленост и е актуализирана по площ със



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



Заповед №РД-1783 от 13.10.2014 г. на МОСВ, бр. 93/2014 на Държавен вестник. Резерватът е с площ от 154,8 ha и попада изцяло в землището на село Гьоврен. С неговото обявяване се цели опазването на самобитната дива природа, за което на територията на резервата са забранени всякаква дейности с изключение на охранителни дейности, посещения с научна цел, преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел, събиране на семеен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.

**Природна забележителност 225 „Настанска могила“** е обявена със Заповед №1120/02.07.1968 г. на Министерство на горите и горската промишленост, бр. 83/1968 на Държавен вестник. Природната забележителност е с площ от 3 ha и се намира в землището на град Devin. С нейното обявяване се цели опазването на скално образование, като е въведен следният режим на дейностите:

- Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;
- Забранява се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;
- Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи;
- Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

**Защитена местност 187 „Поречието на река Девинска“** е обявена със Заповед №РД-618/08.07.2002 г. на Министерството на околната среда и водите, бр. 86/2002 на Държавен вестник, и актуализирана по площ със Заповед №РД-104/06.02.2019 г., бр. 23/2019 на ДВ. Защитената местност е с площ от 140,78 ha и попада частично в пределите на община Devin и по-конкретно в землището на гр. Devin. С обявяването ѝ се цели опазването на защитени и ендемични растителни видове, защитени и ендемични животински видове и природни местообитания от типа заливни гори с участието на *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*. За да бъде постигната посочената цел в обхвата на местността е въведен следния режим на дейностите:



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



- Забранява се къртене на камъни, копасене на пръст и всякакви дейности, загрозяващи естествения пейзаж;
- Забранява се ново строителство;
- Забранява се изменение на руслото на реката или замърсяването ѝ по какъвто и да е начин;
- Забранява се брането на защитени растения;
- Забранява се паленето на огън, освен на определените за това места;
- Забранява се гърменето с експлозиви;
- Забранява се зарибяването с неместни видове риби;
- Забранява се извеждане на голи сечи, както и отсичане на отделни стари и хралупести дървета;
- Забранява се залесяване с неместни за района растителни видове;
- Забранява се разселване на неместни за района животински видове;
- Забраняват се корекции на речното корито и дейности, водещи до нарушаване на естественото състояние на водното течение, бреговете и прилежащите територии на реката, с изключение на такива, необходими в случай на бедствени ситуации;
- Забранява се разработването на каменни кариери и варници;
- Забранява се добив на инертни материали.

**Защитена местност 478 „Старата гора“** (бивша буферна зона на поддържан резерват „Шабаница“) е обявена със Заповед №1094/03.12.1986 г. на Комитет за опазване на природната среда и е прекатегоризирана със Заповед №РД-505 от 12.07.2007 г., бр. 72/2007 на Държавен вестник. Местността е с площ от 33 ha и попада изцяло в община Devin – обхваща землищата на селата Кестен и Триград. В нейния обхват е въведен следният режим на дейностите:

- Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
- Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
- Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
- Забранява се ловуване;
- Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
- Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



- Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;
- Разрешава се косене на сено.

**Природна забележителност 83 „Строилски дол“** е обявена със Заповед №3796/11.10.1966 г. на Комитет по горите и горската промишленост и актуализирана по площ със Заповед №РД-386/06.07.2016 г., бр. 61/2016 на Държавен вестник. Природната забележителност е с площ от 0,31 ха и попада изцяло в землището на град Devin. С нейното обявяване се цели опазването на водопада, като е обявен следният режим на дейностите:

- Забранява се разкриването на кариери, къртене на камъни, копаене на пръст и пясък;
- Забранява се риболова, ловуването, както и гърменето с всякакви оръжия и експлозиви;
- Забранява се прокарването на пътища, строеж на сгради, изменението или замърсяването на водните течения;
- Забранява се косенето на тревата, късането на цветята и събирането на билки и горски плодове;
- Забранява се палене на огън, замърсяването на района с отпадъци от храна, както и всякакви действия, които замърсяват или рушат красивия пейзаж около водопада;
- Разрешава се да се провеждат залесителни мероприятия за подобряване на ландшафта около тях;
- Разрешава се в горите да се провеждат санитарна, изборна или групово-изборна сечи, с оглед подобряване украсните и защитни функции на гората;
- Разрешава се прокарването на пътища и алеи и строителството на сгради, необходими за правилното ползване и стопанисване на защитените природни обекти.

**Защитена местност 3 „Триградското ждрело“** е обявена със Заповед №4021/06.12.1963 г. на Комитет по горите и горската промишленост и е увеличена по площ със Заповед №РД-677 от 08.10.2015 г., бр. 85/2015 на Държавен вестник. Местността попада в общините Devin (землищата на селата Гьоврен и Триград) и Борино и е с площ от 710,57 ха. С нейното обявяване се цели опазване на защитени и ендемични животински видове и опазване на природни местообитания (хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и планините до алпийския пояс, тревни съобщества по заливни тераси, смесени гори по долини и склонове, черноборови гори, крайречни ивици от върба, забележителни



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



природни образувания – карбонатни сипеи, пещери, водопади, извори на твърди (варовити) води. За изпълнението на целта е въведен следният режим на дейностите:

- Забраняват се голи сечи, както и отсичане на отделни стари и хралупести дървета;
- Забранява се залесяване с неместни за района растителни видове;
- Забранява се разселване на неместни за района животински видове;
- Забраняват се промени в хидрологичния режим на р. Чаир дере;
- Забраняват се корекции на речното корито, с изключение на такива, необходими в случай на бедствени ситуации и с цел опазване и възстановяване местообитания на видове;
- Забранява се строителство на нови пътища с трайна настилка;
- Забранява се строителство на сгради и съоръжения, с изключение на посетителски и информационни центрове, екопътеки и съпътстващата ги инфраструктура и сгради и съоръжения, необходими за поддържането на съществуващата пътна мрежа;
- Забранява се строителство на водоелектрически централи, с изключение на тези, за които има издадено решение по ОВОС за одобряване на инвестиционно предложение или решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС, както и съответните разрешителни по Закона за водите, издадени до момента на влизане на настоящата заповед в сила;
- Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- Забранява се влизането в пещерите: Кичика, Синьо-зелената пещера, Силивряк, Додалица 1, Додалица 2, Додалица 3, Додалица 4, Вълчата пещера, Весова дупка, Ахметъова дупка, Цънкова пещера и Джаханова дупка, с изключение на влизания с научни цели;
- Забранява се затварянето на входовете на пещерите;
- Забранява се паленето на огън, освен в определените за това места.

**Защитена местност 535 „Храстево“** е обявена със Заповед №РД-173/23.02.2012 г. на МОСВ, бр. 26/2012 на Държавен вестник. Местността е с площ от 17,14 ha и попада в землището на град Devin. С нейното обявяване се цели опазването на уникална вековна гора от черен бор с участие на горун, цер, обикновен габър, планински бряст, бук и др. и с групов структура, както и с цел възстановяване на най-старата защитена територия, обявена в България, по инициатива на лесовъдите от региона на Смолян, а на територията ѝ е въведен следният режим на дейностите:

- Забранява се провеждане на голи сечи, както и отсичане на стари и хралупести дървета;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



- Забранява се залесяване с неместни за района растителни видове;
- Забранява се разселване на неместни за района животински видове;
- Забранява се паша на домашни кози;
- Забранява се бивакуване на хора и домашни животни;
- Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- Забранява се строителство на: нови пътища с трайна настилка; сгради и съоръжения с изключение на посетителски центрове, екопътеки и съпътстваща инфраструктура;
- Забранява се палене на огън извън определените за това места;
- Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредители в горите.

**Защитена местност 29 „Чаурише“** е обявена със Заповед №3751/30.11.1973 г. на Министерство на горите и опазване на природната среда, бр. 101/1973 на Държавен вестник. Защитената местност е с площ от 300 ha и се намира в землището на село Триград. Целта на обявяване е опазване на вековна гора и характерния ландшафт. На нейната територия е въведен следният режим на дейностите:

- Забранява се сечене, чупене, изкореняване, обелване на цели дървета или части от тях, дълбаене подписи, засичане, боядисване, забиване на гвоздеи, както и всякакви действия, които водят до повреждане или унищожение на растителността;
- Забранява се пашата на добитък от всякакъв вид и през всякакво време;
- Забранява се палене на огън извън определените за тази цел места;
- Забранява се преследване, ловене и убиване на всякакви животни, а така също събиране и унищожаване яйцата на птиците и повреждане гнездата им;
- Забранява се ловуването и гърменето с огнестрелно оръжие и други средства;
- Забранява се замърсяване на водите в изворите, реките, езерата и изкуствените басейни;
- Забранява се повреждането или разрушаване чрез къртене, копаене, драскане по скалите или скалните образувания, намиращи се на границите на обекта;
- Забранява се повреждане на съществуващите пътища, или отваряне на нови такива, както и преминаването на каквито и да било превозни средства по алеите, определени за пешеходци;
- Забранява се копаене и вадене на пясък, глина и събиране на почвената покривка;
- Забранява се повреждането по какъвто и да е начин на съществуващите държавни и обществени постройки;
- Забранява се строеж на сгради и пътища, извън местата определени за тази цел с плана за благоустрояването на защитените местности;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



- Забранява се повреждането и унищожаването по какъвто и да е начин служебните надписи, табели, пътеводни знаци и други съоръжения, както и поставянето на нови такива без разрешението на съответните горски стопанства;
- Разрешава се залесяване на голите площи;
- Разрешава се бране на някои растения с научна цел;
- Разрешава се провеждане на санитарна сеч в горите;
- Разрешава се във вечнозелените насаждения на горите да се извеждат изборна и групово-изборна сечи.

**Поддържан резерват 11 „Шабаница“** е бивш резерват обявен със Заповед №2245/30.12.1956 г. на Управление горско стопанство към Министерски съвет, прекатегоризирана със Заповед №РД-198/29.02.2013 г. на МОСВ, бр. 33/2013 г. на ДВ. Поддържаният резерват е с площ от 22,08 ha и се намира в землището на село Триград. Целта на опазване е вековна буково-смърчова гора, като до утвърждаване на план за управление в поддържания резерват се разрешава извеждането на санитарни сечи при съхнене на повече от 5% от дървостоя, изваждане на паднала маса в резултата на природни бедствия и използване на биологични средства за растителна защита.

### **Защитени зони**

**Защитена зона BG0001030 „Родопи – Западни“** – обявена с Решение №611 от 16.10.2007 г. (ДВ, бр. 85/2007 г.) и изменена с Решение №811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник. Защитената зона е обявена по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна 92/43/ЕИО. Общата ѝ площ е 272 851,4 ha. Частта, попадаща в пределите на община Devin, обхваща землищата на всички населени места.

**Защитена зона BG0002063 „Западни Родопи“** – обявена със Заповед №РД-835 от 17.11.2008 г. (ДВ, бр. 108/2008 г.) и с увеличена площ с Решение №335 от 26.05.2011 г. (ДВ бр. 41/2011 г.) и Заповед №РД-890 от 26.11.2013 г. (ДВ бр. 107/2013 г.). Защитената зона е обявена по Директивата за опазване на дивите птици 2009/147/ЕИО. Общата ѝ площ е 133 384,78 ha, а частта, попадаща в пределите на община Devin, обхваща землището на общинския център. С обособяването на зоната се цели опазване и поддържане на местообитанията на видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние и възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние. Обект на опазване са черен щъркел (*Ciconia nigra*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), осояд (*Pernis apivorus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), малък орел (*Hieraaetus pennatus*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), планински



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



кеклик (*Alectoris graeca*), лещарка (*Bonasa bonasia*), глухар (*Tetrao urogallus*), бухал (*Bubo bubo*), врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), уралска улулица (*Strix uralensis*), пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), сив кълвач (*Picus canus*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*), горска чучулига (*Lullula arborea*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*) малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), сокол орко (*Falco subbuteo*) и пчелояд (*Merops apiaster*). За да бъде постигната посочената цел в обхвата на местността е въведен следния режим на дейностите:

- Забранява се залесяването на пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.

**Защитена зона BG0002113 „Триград-Мурсалица“** – обявена с решение №РД-531 от 26.05.2010 г., бр. 50/2010 г. на Държавен вестник. Защитената зона е обявена по Директивата за опазване на дивите птици 2009/147/ЕИО. Общата ѝ площ е 55 340,95 ha, а частта, попадаща в пределите на община Devin, обхваща землищата гр. Devin, с. Беден, с. Грохотно, с. Гьоврен, с. Кестен, с. Лясково, с. Стоманево и с. Триград. Целите на обявяване са опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние и възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние. Обект на опазване са черен щъркел (*Ciconia nigra*), осояд (*Pernis apivorus*), черна каня (*Milvus migrans*), орел змияр (*Circus gallicus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), планински кеклик (*Alectoris graeca*), ловен сокол (*Falco cherrug*), лещарка (*Bonasa bonasia*), глухар (*Tetrao urogallus*), ливаден дърдавец (*Cygnus columbianus bewickii*), бухал (*Bubo bubo*), врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), сив кълвач (*Picus canus*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), горска чучулига (*Lullula arborea*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), ястребогушо коптиварче (*Sylvia nisoria*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), сокол орко (*Falco subbuteo*), речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), пчелояд (*Merops apiaster*). За да бъде



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



постигната посочената цел в обхвата на местността е въведен следния режим на дейностите:

- Забранява се разораването на пасищата и превръщането им в обработваеми земи;
- Забранява се използването на пестициди в пасища и ливади;
- Забранява се косенето на ливадите преди 1 юли, както и косене от периферията към центъра;
- Забранява се разкриването на нови баластриери в речните корита и речните тераси с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;
- Забранява се изграждането на водноелектрически централи с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;
- Забранява се изграждането на вятърни генератори за производство на електроенергия с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, както и с изключение на тези за самостоятелно хранене на обекти.

**Защитена зона BG0002105 „Персенк“** – обявена със Заповед №РД-772 от 28.10.2008 г., бр. 103/2010 г. на Държавен вестник. Защитената зона е обявена по Директивата за опазване на дивите птици 2009/147/ЕИО. Общата ѝ площ е 16 119,67 ha, а частта, попадаща в пределите на община Devin, обхваща землищата селата Бреже, Лясково, Михалково и Чуруково. Целите на обявяване са опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние и възстановяване на местообитанията на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние. Обект на опазване са осояд (*Pernis apivorus*), орел змияр (*Circus gallicus*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), планински кеклик (*Alectoris graeca*), лещарка (*Bonasa bonasia*), глухар (*Tetrao urogallus*), врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), сив кълвач (*Picus canus*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), трипръст кълвач (*Picoides tridactylus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), горска чучулига (*Lullula arborea*), червеногрба сврачка (*Lanius*



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



collurio), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (керкenez) (*Falco tinnunculus*), сокол орко (*Falco subbuteo*). За да бъде постигната посочената цел в обхвата на местността е въведен следния режим на дейностите:

- Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- Забранява се намаляването площта на крайречните гори от местни дървесни видове.

### **1.7. ШУМ, РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА И ВЛИЯНИЕ ОТ НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ**

#### **1.7.1 Източници на шума и население, подложено на въздействия**

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно.

Основният аспект на вредното въздействия на шума, разгледан в настояща програма е свързан с вредното влияние върху човешкия организъм и здраве. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони.

#### **Промислен шум**

Източници на шумови емисии на територията на община Devin

„Деин“ ЕАД, гр. Devin – завод за бутилиране на минерална и изворна вода в гр. Devin, излъчване на промишлен шум от извършващата се дейност

- Няма представени резултати от извършени СПИ;
- Извършени са контролни измервания през 2018 г. и 2020 г., като не са установени превишения, съгласно Наредба № 6/2006 г.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**„Балдаран спринг“ АД, гр. София** – цех за бутилиране на изворна вода в гр. Девин, излъчване на промишлен шум от извършващата се дейност

- Няма представени резултати от извършени СПИ;
- Извършени са контролни измервания през 2017 г., като не са установени превишения, съгласно Наредба № 6/2006 г.

**„ДСВ – Транс“ ООД, с. Михалково** – дървопреработващо предприятие в фр. Девин – излъчване на промишлен шум от извършващата се дейност

- Няма представени резултати от извършени СПИ;
- Извършени са контролни измервания през 2018 г., като не са установени превишения, съгласно Наредба № 6/2006 г.

**„Гора-2“ – гр. Девин** – дървопреработващо предприятие в гр. Девин – излъчване на промишлен шум от извършващата се дейност

- Няма представени резултати от извършени СПИ;
- Извършени са контролни измервания през 2018 г., като не са установени превишения, съгласно Наредба № 6/2006 г.

### **Шум от битови източници**

Шумът от битови източници е с локален обхват и краткотрайна експозиция.

### **Транспортен шум**

Основният източник на шумово натоварване в урбанизираната среда на гр. Девин е автомобилният транспорт.

### **1.7.2 Данни от единната система за мониторинг**

Нормирането на шума в Р България е извършено чрез Наредба № 6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн. ДВ. бр. 58 от 18 Юли 2006 г.), издадена от МЗ и МОСВ.

Съгласно утвърдения от МОСВ график са извършвани измервания на шум, излъчван от промишлени обекти. От представените протоколи от изпитване, не са констатирани превишения на излъчванията на промишлен шум в околната среда, съгласно Наредба № 6/26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Няма данни за превишения нивата на шум на територията на община Devin.

### 1.7.3. Радиационно състояние на атмосферния въздух

Изследванията на атмосферната радиоактивност се базират на автоматично набиране на аерозолни проби (обем 1600 m<sup>3</sup> въздух) върху стъкловлакнести филтри, чрез стационарна автоматична станция с последващ гама – спектрометричен анализ, за определяне обемната специфична активност на естествени и техногенни радионуклиди.

Атмосферната радиоактивност се определя еднократно през годината чрез гама-спектрометрично измерване на обемната активност на естествени и техногенни радионуклиди в аерозолната проба. Най-близкия пункт за атмосферен въздух е в гр. Смолян.

### 1.7.4. Радиационно състояние на повърхностните реки, необработваеми почви и дънни утайки от водни обекти

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда има за цел откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните компоненти на околната среда – атмосферен въздух, води и почви. Непрекъснатите и периодични наблюдения на радиационните параметри на основните компоненти на околната среда осигуряват актуална информация за държавните и местни органи на управление и обществеността и се базират на изпълнение на програма за радиологичен мониторинг. Програмата е утвърдена от министъра на околната среда и водите със Заповед № РД-48/23.01.2014 г.

Радиологичният мониторинг на необработваемите почви се осъществява в пунктовете за наблюдение, като пробите се вземат от почвен слой с дълбочина 0÷20 cm и се извършва гама-спектрометричен анализ за определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди в тях. Във всеки пункт се извършва измерване на естествения гама фон. Наблюдаваните пунктове за община Devin са:

- 2 броя пунктове: гр. Devin и с. Михалково.

**Таблица 33. Радиологичен мониторинг на необработваеми почви**

| Вид проба       | Име на пункт | Година | <sup>238</sup> U<br>Bq/kg | <sup>226</sup> Ra<br>Bq/kg | <sup>232</sup> Th<br>Bq/kg | <sup>40</sup> K<br>Bq/kg | <sup>210</sup> Pb<br>Bq/kg | <sup>137</sup> Cs<br>Bq/kg | Гама-фон<br>(microSv/h) |
|-----------------|--------------|--------|---------------------------|----------------------------|----------------------------|--------------------------|----------------------------|----------------------------|-------------------------|
| Необр.<br>почви | Devin        | 2014   | 37±4                      | 45±5                       | 56±1                       | 447±10                   | 52*                        | 102±2                      | 0,23 ±0,02              |
|                 |              | 2015   | 26±7                      | 52±4                       | 64±1                       | 474±10                   | 77±25                      | 129±2                      | 0,19±0,01               |
|                 |              | 2016   | 36±6                      | 48±4                       | 62±1                       | 487±11                   | 118*                       | 123±2                      | 0,18±0,01               |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Вид проба       | Име на пункт  | Година | <sup>238</sup> U<br>Bq/kg | <sup>226</sup> Ra<br>Bq/kg | <sup>232</sup> Th<br>Bq/kg | <sup>40</sup> K<br>Bq/kg | <sup>210</sup> Pb<br>Bq/kg | <sup>137</sup> Cs<br>Bq/kg | Гама-фон<br>(microSv/h) |
|-----------------|---------------|--------|---------------------------|----------------------------|----------------------------|--------------------------|----------------------------|----------------------------|-------------------------|
|                 |               | 2017   | 32±3                      | 69±7                       | 68±2                       | 560±11                   | 51*                        | 64±1                       | 0,18 ±0,01              |
|                 |               | 2018   | 24*                       | 58±7                       | 60±1                       | 545±11                   | 66*                        | 71±1                       | 0,17±0,04               |
|                 |               | 2019   | 29±5                      | 67±9                       | 63±2                       | 553±17                   | 42*                        | 76±2                       | 0,16±0,03               |
|                 |               | 2020   | 21*                       | 36±7                       | 42±1                       | 514±15                   | 34*                        | 2,2±0,1                    | 0,16±0,03               |
|                 |               | 2021   | 37±6                      | 61±8                       | 65±2                       | 566±17                   | -                          | 74±2                       | 0,21 ±0,04              |
| Необр.<br>почви | Михал<br>ково | 2014   | 51±6                      | 39±6                       | 64±1                       | 762±17                   | 65*                        | 132±2                      | 0,20 ±0,01              |
|                 |               | 2015   | 41±13                     | 44±12                      | 70±1                       | 809±17                   | 73*                        | 113±2                      | 0,20 ±0,01              |
|                 |               | 2016   | 48±5                      | 39±8                       | 57±1                       | 818±16                   | 58*                        | 89±2                       | 0,19 ±0,01              |
|                 |               | 2017   | 55±5                      | 47±10                      | 71±2                       | 795±16                   | 62*                        | 105±2                      | 0,22 ±0,01              |
|                 |               | 2018   | 52±4                      | 47±8                       | 72±2                       | 811±15                   | 68*                        | 71±1                       | 0,21 ±0,04              |
|                 |               | 2019   | 42±6                      | 35±6                       | 73±2                       | 819±24                   | 37*                        | 31±1                       | 0,17 ±0,04              |
|                 |               | 2020   | 46±6                      | 47±8                       | 72±2                       | 803±23                   | 51*                        | 69±2                       | 0,21 ±0,04              |
|                 |               | 2021   | 53±5                      | 45±8                       | 69±2                       | 814±23                   | -                          | 55±1                       | 0,23 ±0,05              |

Източник: ИАОС

\*по-малко от границата на количествено определяне на метода

Радиологичният мониторинг на повърхностните водни тела се осъществява, чрез мрежа от пунктове и се изразява в наблюдение на радиологичните показатели във взетите водни проби. За повърхностни води на територията на община Devin, наблюдавания пункт е р. Вьча, моста при с. Й. Груево.

**Таблица 34. Радиологичен мониторинг на повърхностни води**

| Вид проба            | Име на пункт                       | Година | Обща β активност<br>(Bq/l) | Обща α-активност<br>(Bq/l) |
|----------------------|------------------------------------|--------|----------------------------|----------------------------|
| Повърхностни<br>води | р. Вьча, моста при<br>с. Й. Груево | 2014   | 0,062±0,006                | <0,04*                     |
|                      |                                    | 2015   | 0,06±0,01                  | <0,04*                     |
|                      |                                    | 2016   | 0,07 ±0,005                | 0,04±0,008                 |
|                      |                                    | 2017   | 0,07±0,01                  | <0,04*                     |
|                      |                                    | 2018   | 0,04±0,01                  | 0,05±0,01                  |
|                      |                                    | 2019   | 0,06±0,02                  | 0,05±0,02                  |
|                      |                                    | 2020   | 0,04±0,01                  | 0,04±0,01                  |
|                      |                                    | 2021   | 0,051±0,012                | 0,06±0,019                 |

Източник: ИАОС

\*по-малко от границата на количествено определяне на метода

Седименти: Радиологичният мониторинг на седименти се изразява в определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди.

В мрежата за радиологичен мониторинг за община Devin няма пунктове за пробонабиране на седименти.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



### **1.7.5. Опасни вещества**

Прилагането и спазването на законодателството в областта на химикалите е гаранция за постигане на:

- съответствие с основните цели на националната политика по опазване на околната среда;
- намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве и околната среда;
- свободно движение на стоки и сигурност за потребителя.

С цел предотвратяване на големи аварии с ОХВ и препарати и ограничаване на последствията от тях за живота и здравето на хората и околната среда, предприятия, в които се съхраняват и/или употребяват химични вещества, са длъжни да се класифицират като „Предприятие с нисък рисков потенциал“ или „Предприятие с висок рисков потенциал“.

По данни от Електронната база данни на предприятията с нисък и висок рисков потенциал на територията на община Devin няма предприятия, които да са определени като „предприятия с нисък рисков потенциал“.

### **1.8. ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ**

Устройството на озеленени и залесени площи се регламентира със Закона за устройството на територията. В териториите на общините се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиha на населението. Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение, собственост на държавата и общините, са публична собственост. Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за „Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони“. Озеленените територии, в населените места, селищните образувания и извън тях се определят с общите и подробните устройствени планове. Зелената система включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници.

По разположението, предназначението и вида на зелените площи в населените места на общината, площите биват:



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



1. Зелени площи за широко общо ползване за всекидневен отход: паркове, градини, улично озеленяване, извън селищни паркове – публична общинска собственост. Зелените площи в централната част на града са покрити главно с цветя, храсти и трева. Уличното озеленяване е предимно от чинар, албиция, явор, ясен, конски кестен, липа, бреза и др.
2. Насаждения със специално предназначение – зелени площи към обществени сгради, училища, детски заведения и др.
3. Следва да се отчете наличието на много дворна зеленина, чиято интензивност е значителна в парцелите за индивидуално жилищно строителство и оказва благоприятно общо въздействие върху микроклимата. Индивидуалните парцели са озеленени с цветни лехи, плододайни и цветни храсти, и различни овощни видове.

Зелените площи, намиращи се на територията на община Devin са поддържани и в добро състояние. Засадени са с цветя, храсти и дървета.

Поддържането на зелените площи се извършва от Общинско предприятие „БКС-Devin“.

В гр. Devin е разположен парк „Острова“, който се намира по поречието на р. Devinска, преминаваща през централната градска част, който има потенциал да се развие и превърне в предпочитано място както за местните жители, така и за посетителите на града.

### **1.9. УПРАВЛЕНСКИ КАПАЦИТЕТ**

#### **1.9.1. Наличие на комисии/отдели/сектори/отделни специалисти в Общинския съвет/ общинската администрация - отговорности и задачи, които изпълняват**

##### **Общински съвет**

Законодателният орган на местното самоуправление, който определя политиката на община Devin за развитието ѝ, в т.ч. и по проблемите на околната среда, е Общинския съвет.

В Правилника за организацията и дейността на Общински съвет – Devin са определени основните дейности, функциите, правата, задълженията и отговорностите, органите за управление, организацията за тяхната работа и взаимодействието им с общинската администрация.

Съгласно чл. 47 от този правилник Общинският съвет създава постоянни и временни комисии. По въпроси, свързани с околната среда е създадена и Постоянна комисия „Здравеопазване и социална политика. Екология“ (ПК „ЗСПЕ“).



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



Общинският съвет приема общинската програма за околна среда, както и всички други програми, свързани с компонентите и факторите на околната среда и контролира изпълнението им (чл. 79, ал. 4 от ЗООС).

### **Общинска администрация**

Общинската администрация е изпълнителен орган на местното самоуправление и се представлява от кмета на общината. Функциите на кмета на общината по отношение на околната среда са подробно разписани в чл. 15 от ЗООС.

Кметът на общината е компетентният орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането на програмата по опазване на околната среда, като ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране (чл. 79, ал. 5 от ЗООС).

Отчетът се представя за информация и в РИОСВ – Смолян. До настоящия момент община Devin стриктно спазва тези свои законови задължения.

Кметът на общината е компетентният орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането и на други „подпрограми“, влизащи в обхвата на Програмата по околна среда. Тези програми са разработени и са неразделна част от нея, а именно:

- Лечебни растения – в проект;
- Общинската програма за управление на отпадъците 2021-2028 г. – в проект.

От съществено значение за постоянното подобряване на социално-икономическата среда и устойчивото развитие в общината е ефикасното и ефективно управление на процесите и ресурсите, в т.ч. по околна среда.

### **1.9.2. Квалификация на кадрите, заети в горепосочените дейности**

Община Devin разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на своите отговорности. Структурата на Общината отговаря на функционалните направления, по които осъществява своята дейност. Дели се на две дирекции: Специализирана и Обща администрация.

**Околната среда е структурирана в отдел „Икономика, развитие и туризъм“ към Специализирана администрация.**

Функциите на дирекцията са свързани с устройственото планиране, контролира и координира техническото обслужване на населените места, контролира дейностите извършвани от фирмите по управление на отпадъците и озеленяването, изготвя отчети, справки и информации относно опазване на околната среда на територията на Община Devin и информира населението за състоянието на околната среда.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



За придобиване на административен, технически и финансов опит на общинската администрация голям принос има и реализацията на редица проекти за периода 2014-2020 г., насочени към повишаване на квалификацията на общинска администрация.

Постоянното повишаване на капацитета на администрацията е гаранция не само за добро управление на проблемите, свързани с околната среда и човешкото здраве, но и за увеличаване на проектите, финансирани със средства на ЕС.

### **1.9.3. Общински наредби в разглежданата област**

С управлението на околната среда са свързани следните общински наредби:

- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Devin, приета с Решение № 13, изм. с Решение № 136 от 26.08.2021 г. на Общински съвет – Devin;
- Наредба № 1 за поддържане и опазване на обществения ред на територията на община Devin, приета с Решение № 12 от 27.01.2021 г. на Общински съвет – Devin, изм. с Решение № 126 от 27.07.2021 г. на Общински съвет – Devin;
- Наредба за управление на горските територии собственост на община Devin, приета с Решение № 119 от 22.08.2019 г., взето с Протокол № 13;
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Devin, приета с Решение № 87 от 24.07.2019 г. на Общински съвет – Devin;
- Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги в община Devin.

### **1.9.4. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, от компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват на които попада общината**

Контрол за спазването на изискванията на нормативната уредба по околна среда, в т.ч. изпълнението на Програмата е **РИОСВ - Смолян**:

4700 Смолян, ул. „Дичо Петров“ №16,

Тел: 0301/ 60 100,

Факс: 0301/ 60 119,

E-mail: [riosv-smolyan@mbox.contact.bg](mailto:riosv-smolyan@mbox.contact.bg)

Община Devin извършва обмен на информация за състоянието на околната среда и със следните институции: Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ – гр. Пловдив, РЗИ Смолян, Регионална дирекция по горите, ОДБХ - Смолян и др.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Отчетността** е основен елемент на документирането и систематизирането на събраната информация за състоянието на компонентите и факторите на околната среда. Следвайки йерархичната схема на документиране, е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности, оказващи въздействие върху околната среда, да разработват и предоставят на общината нормативно указаната документация. Отчети, както и други документи, все още не се подават от всички причинители на замърсяване, което води до непълноти в събираната информация.

Съвременната нормативна уредба дава възможност да се изгради една цялостна система за документиране. Спазването на разпоредбите на специализираните наредби ще осигури основната част от документирането на системата за опазване на околната среда.

### **1.9.5. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО**

#### **Сътрудничество с НПО по проблемите на околната среда**

Общината членува в следните организации:

- Национално сдружение на общините в Република България.

В областта на околната среда общинската администрация и общинският съвет си взаимодействат както с обществени структури, така и с неправителствения сектор. Това сътрудничество осигурява адекватност на общинската програма по опазване на околната среда и на свързаните с нея „подпрограми“ по отношение на обществения интерес. Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана и допълвана в зависимост от този интерес.

При реализирането на проекти и инициативи с екологична насоченост активно участие вземат граждани, ученици, фирми, както и бизнесмени.

#### **Сътрудничество с бизнеса**

Общината поддържа тясно сътрудничество с бизнеса по въпроси, свързани с екологични проблеми. Експерти от общината участват в проверки, общината съдейства и подкрепя екологосъобразни инвестиционни намерения и проекти.

#### **Трансгранично сътрудничество**

Община Devin може да участва в инициативи и привличане на средства по различни програми за трансгранично сътрудничество.

#### **Сътрудничество с други общини**



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



Община Девин е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците регион Доспат, в което се включват общините Доспат, Сатовча, Борино, Девин и Сърница.

### **1.9.6. Информирание на обществеността – използвани подходи и механизми**

#### **Информация за състоянието на околната среда**

Община Девин активно работи за улесняване достъпа на гражданите до екологична информация, повишаване на тяхната екологична култура и образование, насърчаване на участието им в процесите на вземане на решения, касаещи околната среда. Ръководи се от разбирането, че информираността е важен елемент за осмисляне на местните екологични проблеми от страна на обществеността и за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда.

Общинската администрация информира населението на община Девин за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост.

### **1.9.7. Мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда**

#### **Националната система за мониторинг на околната среда**

Наблюдение и контрол на околната среда се извършва чрез Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Системата е създадена и функционира в съответствие с чл. 1, т. 7 от Закона за опазване на околната среда. Чрез нея се осигурява своевременна и достоверна информация за състоянието на елементите на околната среда и факторите, въз основа на която да се правят анализи, оценки и прогнози за обосноваване на дейностите по опазване и защита на околната среда от вредни въздействия.

Системата се ръководи от Министъра на околната среда и водите чрез Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС), която администрира системата.

Оценките на състоянието на компонентите на околната среда на регионално ниво се извършват от РИОСВ – Смолян; оценките и докладванията на състоянието на водните ресурси на басейново ниво – от БДИБР.

Системата включва Националните мрежи за мониторинг на: атмосферен въздух, води, земи и почви, гори и защитени територии, биологично разнообразие, радиологичен мониторинг и мониторинг на шума. В обхвата на НСМОС се включват и контролно-информационните системи за: емисии на вредни вещества в атмосферния въздух, емисиите на отпадъчни води във водни обекти, информационна система за отпадъците, информационна система за опазване на земните недра.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



ИАОС поддържа информационни бази данни на национално и регионално ниво. Базите данни и на национално, и регионално ниво са структурирани по компоненти на околната среда с използване на общи номенклатури.

**Община Девин е обхваната в НСМОС по следните компоненти:**

### ***Въздух***

По отношение чистотата на атмосферния въздух, районът на гр. Девин не е сред проблемните.

Качеството на атмосферния въздух на територията на общината не е зависимо от регионални промишлени източници на емисии, а само от местни такива, но тяхната степен на въздействие е определена като незначителна.

През зимния период се наблюдават емисии от прах и въглероден окис, дължащи се на използвания за отопление дървен материал, но емисионния фон остава в допустимите норми. През същия период от годината около комините на топлинните агрегати на животновъдните ферми се емитират прах, въглероден окис, азотни и серни оксиди. Очакваните стойности в приземния слой след разсейване са значително под допустимите концентрации.

Има наличие на неприятни миризми около торовите площадки от животновъдни и птицевъдни ферми. Миризмите се състоят основно от амоняк и сероводород, продукти на анаеробно разграждане на твърдия торов отпадък. С ликвидиране на селските сметища и екологосъобразно третиране на твърдите фекалии от животновъдството чувствително ще се намали мощността на източниците на замърсяване.

При благоприятните най-вече метеорологични характеристики на територията съществуват условия за бързо разсейване на емитираните вредности и проява на самопречиствателен ефект в околната среда. Малкият брой замърсители и малката им мощност благоприятстват за здравословна околна среда по компонента атмосферен въздух в общината. В общината няма отчетени превишения на показателите, измерващи качеството на атмосферния въздух.

На територията на общината няма постоянен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух. За периода 2014-2020 г. не е извършван контрол и от мобилна автоматична станция на ИАОС.

### ***Води***

Мониторингът на **повърхностните води** се извършва по мониторингова програма съгласно Заповед на Министъра на околната среда и водите. Програмата включва:



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



- Физикохимичен мониторинг на повърхностни води;
- Изпълнение на програмата за хидрометричен мониторинг на повърхностни води;
- Емисионен контрол на отпадъчни води.
- Мониторингът на водите на територията на община Devin като част от НСМОС е подробно описан в т.1.3. от настоящата Програма.

РИОСВ – Смолян извършва **контролен мониторинг** на:

- Обектите, формиращи отпадъчни води, в т.ч. параметрите и изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за водовземане и заустване на отпадъчни води и комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната;
- Пречиствателните станции на населените места;
- Аварийните изпускания на отпадъчни води.

### ***Собствен мониторинг***

Собствен емисионен мониторинг на производствените отпадъчни и битово-фекални води извършват операторите на инсталациите по силата на Комплексните разрешителни и/или на разрешенията за водовземане и заустване.

Мониторингът на **подземните води** в община Devin като част от Националната програма за мониторинг, се осъществява на основание Заповед № РД–182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Изпълняват се два вида програми:

- за качество (химично състояние) на подземните води и
- за количество (количествено състояние) на подземните води.

Мониторингът на водите на територията на община Devin е описан в т.1.3. от настоящата програма.

### ***Питейни води***

На територията на област Смолян, водите използвани за питейно-битови цели подлежат на контролен мониторинг от страна на РЗИ-Смолян и на мониторинг, извършван от водоснабдителните организации, общините и различните ведомства, съгласуван с РЗИ-Смолян. Основната цел на извършвания мониторинг е:

- да удостовери, че прилаганите мерки за контролиране на рисковете за човешкото здраве по цялата водоснабдителна система действат ефективно и питейната вода при крайния консуматор е безопасна и чиста;
- да гарантира постоянното съответствие на качествата на питейната вода с изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата,



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



предназначена за питейно-битови цели на МЗ, МРРБ и МОСВ (обн. ДВ. бр. 30/2001 г., изм. и доп. ДВ бр. 6/2018 г.);

- да осигурява информацията относно качеството на питейната вода.

На територията на областта функционира едно водоснабдително дружество: „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян осигуряващо водоснабдяването в повечето населени места в десетте общини на област Смолян, разпределени в 86 водоснабдителни зони. Дружеството извършва мониторинг за качеството на питейната вода в стопанисваните водоснабдителни зони по предварително изготвена и съгласувана с РЗИ-Смолян мониторингова програма.

Мониторингът на питейните води се извършва по показатели от Приложение № 1, разпределени в група А и група Б, съгласно Приложение № 2 от Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Водоснабдителното дружество на всеки две седмици подава информация за въведено режимно водоснабдяване по зони и населени места. През 2020 г. в шест населени места са въвеждани режимни водоснабдявания за определен период от време. Две от населените места са в община Devin:

- Трето тримесечие – с. Осиково (общ. Devin);
- Четвърто тримесечие – с. Осиково (общ. Devin).

Режимът е в резултат на намален дебит на водоизточниците и е краткотраен (за няколко дни). При случаите на въведен режим на водоснабдяване не е установено влошаване в качеството на питейната вода.

През 2020 г. по микробиологични показатели за съответствие с изискванията на Наредба № 14 (Обн. ДВ. бр.79/1987 г.) са изследвани 32 проби от минерални води, предназначени за пиене и водоналиване от обществени минерални водоизточници и 4 проби по физикохимични показатели. Всички са без отклонения, както и тези през 2019 г. и 2018 г.

### ***Информационна система***

В ИАОС има изградена Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите, която функционира на основание чл. 171, ал. 1 от Закона за водите и Глава пета от Наредба № 1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите.

От 01.11.2012 г. Регионалните инспекции по околната среда и водите, в т. ч. и РИОСВ – Смолян въвеждат данните от контролната дейност, включително и протоколите от изпитване за физико-химичен анализ на отпадъчни води по влезли в сила разрешителни за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



комплексни разрешителни, издадени по ЗООС. Системата е обществено достъпна – <http://eea.government.bg/bg/nsmos/spravki>

### **Почви**

Землището на община Devin е включено в НСМОС, подсистема „Почви“ чрез мониторингов пункт № 165 в землището на с. Триград. Измерват се концентрации на тежки метали и металоиди (**As, Hg, Cd, Cu, Ni, Cr, Pb, Zn**). Анализът е описан в т. 1.5. Почви и нарушени терени от настоящата програма.

### **Отпадъци**

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Тъй като ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на Националния план за УО, такава система е включена и в общинската програма за управление на отпадъците на Devin. В допълнение, чл. 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се публикува на Интернет страницата на общината, а копие от отчета се изпраща на РИОСВ.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на главен експерт по екология в Дирекция „Специализирана администрация“, който изпълнява функциите за управление на отпадъците.

Съгласно чл. 44, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците годишните отчети за отпадъци се предоставят в Изпълнителна агенция по околна среда.

Съгласно чл. 45, ал. 1 Изпълнителният директор на ИАОС или оправомощено от него длъжностно лице води публични регистри. Достъпът до тези регистри е публичен



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



чрез Националната информационна система за отпадъците (НИСО) и чрез интернет страниците на РИОСВ – Смолян – <https://smolyan.riosv.com/>.

ИАОС е отговорна институция за събиране на информация по Наредба № 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри и по всички наредби, регламентиращи управлението на масово разпространени отпадъци.

ИАОС е отговорна институция и за водене и поддържане на публични регистри по чл. 45, ал. 1-9 от ЗУО.

Задължени да предоставят тази информация са всички юридически или физически лица, осъществяващи дейности по управление на отпадъци или от чиято дейност се генерират отпадъци, в това число и лицата, чиято дейност е свързана с образуване на производствени и/или опасни отпадъци, с изключение на отпадъците, образувани от домакинства, търговските и административните сгради.

### ***Биоразнообразие***

#### **Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие**

Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие представлява комплексен механизъм за проследяване и обобщаване на промените в биологичното разнообразие на Република България в дългосрочен план. Това се осъществява, от една страна, чрез целенасочени и дългосрочни наблюдения на елементите на биологичното разнообразие, съпроводени със събиране, обработка, съхранение и пренос на данни, а от друга страна – чрез система за оценка и анализ на въздействията върху биологичното разнообразие, неговото състояние и мерките, които се предприемат за предотвратяване на загубата му.

Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие обслужва нуждите от информация на възможно най-широк кръг потребители.

Разработена и внедрена е информационна система БИОМОН за въвеждане и обобщаване на информацията от мониторинга на биологичното разнообразие. БИОМОН поддържа национална и регионални бази данни.

Ежегодно се изготвят, съгласуват и утвърждават от министъра на околната среда и водите графичите за изпълнение на мониторинговите дейности в рамките на НСМБР.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



### **1.10. УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНАТА И НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА – ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТ И СТАТУТ НА ФИРМИТЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ СЪОТВЕТНАТА ДЕЙНОСТ**

Общинската администрация осъществява административно, методическо и финансово управление и контрол на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити и дейности, и предоставя административни и публични услуги на населението.

#### **1.10.1. Третиране на отпадъците и комунално-битови услуги**

Изпълнението на дейностите се изпълняват от Общинско предприятие „Благоустройство и комунално стопанство“ – Devin (ОП „БКС – Devin“), което извършва следните дейности:

- Събиране и транспортиране на битовите отпадъци;
- Третиране на битовите отпадъци в депо;
- Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Община Devin е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Доспат, в което се включват общините Доспат, Сатовча, Борино, Devin и Сърница.

„Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Доспат, Сатовча, Борино и Devin“, включващо инсталация за депониране, се намира на около 2,4 км от центъра на с. Барутин, в местност „Долно ливаде“ – „Шахтата“ в землището на с. Барутин, община Доспат. Площадката е с площ 38,434 дка. и представлява котлован от открита кариера на бившия рудник „Изгрев“ от находище Доспат.

Община Доспат е оператор и притежател на комплексното разрешително (№ 328 – Н1/2019 г.) за инсталация „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Доспат, Сатовча, Борино и Сърница“ – гр. Доспат.

През 2006 г. е изградена и въведена в експлоатация „Регионална система за управление на отпадъците в регион Доспат“, която включва:

- Депо за неопасни отпадъци – клетка 1 с общ капацитет над 25 000 тона, с изключение на депа за инертни отпадъци;

#### **1.10.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води**

Територията на община Devin се обслужва от „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД – град Смолян. Във всички населени места в общината има изградена



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



водоснабдителна мрежа, с изключение на село Водни пад. Няма населени места с режим на водоснабдяване. Няма и необходимост от разкриването на нови водоизточници – съществуващите следва да задоволят потребностите на местното население. Водоизточниците са каптирани местни извори с добри качествени показатели. Както на повечето места в страната, така и на територията на община Devin, се явява основен проблем високите загуби на вода и чести аварии във връзка с водопреносната мрежа. Посоченото налага подмяната на остарялата водопреносна мрежа, но капиталовата програма за област Смолян все още не е изготвена и не може да се каже дали ВиК операторът предвижда такива дейности.

Канализационната система на територията на община Devin е частично изградена – канализация има в гр. Devin, с. Осиково, с. Грохотно, с. Гьоврен и с. Триград, но дори в тези населени места тя следва да бъде разширена и да бъдат обхванати в събирателни клонове към пречистващи съоръжения. Пречиствателни станции за отпадни води има изградени в с. Селча (2 бр.), с. Грохотно и с. Триград, но тяхното състояние е крайно незадоволително. По информация на РИОСВ Смолян ПСОВ Селча 1 не работи, ПСОВ Селча 2 е в много лошо състояние, ПСОВ Грохотно не функционира коректно, поради което се наблюдава тенденция за влошаване качеството на отпадъчните води в общината, ПСОВ Триград не пречиства води – водите са отклонени с байпасна връзка и се заустват директно в р. Триградска без пречистване. Друг значим проблем е отсъствието на ПСОВ, която да поеме отпадните води от гр. Devin, защото там тяхното количество е най-голямо, а те се заустват в река Devinска, която при маловодие не успява да разсее миризмите и те се усещат в общинския център. Отсъствието на ПСОВ оказва негативно влияние върху околната и селищната среда, поради което следва да бъде приоритетно реализирано, а наличните неизправни ПСОВ в общината – да бъдат рехабилитирани и вкарани в експлоатация.

### **1.10.3. Чистота на територията на населените места и местата за отдих извън населените места - състояние, честота на почистването, на миенето на улиците, кошчетата за отпадъци в населените места**

Сметосъбирането и сметоизвозването на битови отпадъци е организирано чрез Общинско предприятие „Благоустройство и комунално стопанство“ – Devin (ОП „БКС – Devin“).

### **1.10.4. Задължения на гражданите**

Учрежденията, обществените организации, държавните, общинските или частни фирми, домсъветите на етажните собственици и гражданите имат задължения по



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



отношение опазване на околната среда, за ежедневно почистване и поддържане чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.

Настоящата програма формулира детайлно всички дейности, които община Devin осъществява с цел опазване и подобрене на състоянието на околната среда:

- **По фактор отпадъци** – общинско предприятие;
- **По компонент води** – Водоснабдяване и канализация;
- **По компонент въздух** – дейности по жилищно строителство, благоустройство и регионално развитие, енергийна ефективност, включително осветление на улици и площади, изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежи;
- **По компонент биоразнообразие и зелени системи** – общинските дейности по озеленяване и развитие на културните, етнографските и туристическите комплекси;
- **По отношение на осигуряване на устойчиво управление на околната среда и информационно обслужване на населението** – дейности, свързани с обучение на децата и учениците, осигуряване на информационна разгласа за населението, развитие на културните институти – читалища, музеи, художествени галерии и етнографски комплекси с местен характер.

### 1.11. ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ

#### 1.11.1 Състояние и развитие на отделните отрасли в общината, които влияят или могат да повлияят върху състоянието на околната среда

Икономиката на община Devin се представлява от 457 фирми през 2020 г., от които 367 са в сектор Услуги.<sup>1</sup> В сектор Промисленост предприятията представляват 13,3% от всички фирми. С най-малък са предприятията в сектор Селско, горско и рибно стопанство – 5,7%.

Таблица 35. Икономически показатели в община Devin

| Година | Предприятия | Произведена продукция | Приходи от дейността | Заети лица |
|--------|-------------|-----------------------|----------------------|------------|
|        | Брой        | Хил. лв.              |                      | Брой       |
| 2016   | 477         | 139 442               | 192 307              | 2 508      |
| 2017   | 467         | 153 507               | 206 114              | 2 563      |
| 2018   | 473         | 163 061               | 214 894              | 2 652      |
| 2019   | 464         | 180 736               | 235 832              | 2 532      |
| 2020   | 457         | 182 404               | 232 557              | 2 373      |

Източник: НСИ

„...“ конфиденциални данни

<sup>1</sup> За част от предприятия, които оперират на територията на общината данните са конфиденциални.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



Микро (до 9 заети) предприятия съставляват 91,9% от всички предприятия в общината. Малките предприятия (от 10 до 49 заети) в общината са 6,1% от всички. Данните за средните и големи предприятия са конфиденциални.

Наблюдава се относително еднакво разпределение на броя на заетите в различните по големина финансови предприятия. Това е благоприятна характеристика, защото балансираното разпределение на заетите лица спомага за икономическа стабилност на общината. Най-много заети лица има в микро предприятията – 35,1% от всички заети.

**Таблица 36. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия за 2020 г.**

| Групи предприятия според заетите в тях лица | Предприятия | Произведена продукция | Приходи от дейността | Заети лица | ДМА      |
|---------------------------------------------|-------------|-----------------------|----------------------|------------|----------|
|                                             | Брой        | Хил. лв               |                      | Брой       | Хил. лв. |
| Общо                                        | 457         | 182 404               | 232 557              | 2 373      | 107 452  |
| Микро до 9 заети                            | 420         | 23 207                | 36 620               | 834        | 27 329   |
| Малки от 10 до 49                           | 28          | ..                    | ..                   | ..         | 10 359   |
| Средни от 50 до 249                         | ..          | 58 760                | 69 122               | 577        | ..       |
| Големи над 250                              | ..          | ..                    | ..                   | ..         | ..       |

Източник: НСИ

„...“ Конфиденциални данни

„-“ няма случай

По данни на ПИРО Devin земеделските територии в общината заемат около 23,7% от територията на общината.

За разглеждания период 2014-2020 г. обработваемите площи в община Devin са се увеличили с 38,5%. Голям е дялът на необработваемите земеделски земи – 99 904 дка.

**Таблица 37. Земеделски територии в община Devin**

| Стопанска година | Обработваема земя, дка | Необработваема земеделска земя, дка | Трайни насаждения, дка |
|------------------|------------------------|-------------------------------------|------------------------|
| 2014             | 12 993                 | 104 906                             | 12                     |
| 2015             | 11 222                 | 106 677                             | 12                     |
| 2016             | 11 556                 | 106 343                             | 20                     |
| 2017             | 12 213                 | 105 686                             | 35                     |
| 2018             | 15 663                 | 102 236                             | 30                     |
| 2019             | 16 882                 | 101 017                             | 47                     |
| 2020             | 17 995                 | 99 904                              | 67                     |

Източник: ОДЗ Смолян

Динамиката на регистрираните земеделски стопани в община Devin в периода 2014 – 2020 г. е представена по-долу.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 38. Брой регистрирани земеделски стопани в община Devin**

| Година на регистрация | Земеделски стопани, брой | В т.ч. отглеждащи селскостопански животни |
|-----------------------|--------------------------|-------------------------------------------|
| 2014                  | 122                      | 64                                        |
| 2015                  | 164                      | 90                                        |
| 2016                  | 176                      | 114                                       |
| 2017                  | 174                      | 113                                       |
| 2018                  | 167                      | 105                                       |
| 2019                  | 148                      | 96                                        |
| 2020                  | 146                      | 88                                        |

Източник: ОДЗ Смолян

Основните земеделски култури, които се отглеждат в община Devin са: картофи, фасул, ягоди.

**Таблица 39. Засети площи със земеделски култури и среден добив през 2020 г.**

| Култура       | Площи земеделски култури, дка | Добив, кг/дка |
|---------------|-------------------------------|---------------|
| Домати        | 1                             | 1 220         |
| Картофи       | 622                           | 1 400         |
| Фасул         | 82,4                          | 110           |
| Ягоди         | 87,8                          | 376           |
| Малини        | 4,2                           | 240           |
| Ябълки        | 13                            | 477           |
| Сливи         | 18                            | 214           |
| Череши        | 29                            | 411           |
| Вишни         | 3                             | 300           |
| Круши         | 1,2                           | 75            |
| Лозя - винени | 0,3                           | 400           |
| Орехи         | 2,1                           | 238           |
| Краставици    | 1                             | 1 200         |

Източник: ОДЗ Смолян

Данни за броя на отглежданите животни са представени по-долу. От тях може да се направи извод, че в община Devin се отглеждат най-много овце.

**Таблица 40. Отглеждани животни в община Devin през 2020 г.**

| Животни             | Брой  |
|---------------------|-------|
| Говеда              | 972   |
| в т.ч. крави        | 600   |
| Биволи              | 5     |
| в т.ч. биволици     | 4     |
| Овце - общо         | 6 522 |
| в т.ч. овце - майки | 6 163 |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| Животни              | Брой |
|----------------------|------|
| Кози - общо          | 327  |
| в т.ч. кози - майки  | 300  |
| Птици - общо         | 720  |
| Пчелни семейства     | 553  |
| Зайци - общо         | 330  |
| Еднокопитни          | 690  |
| Свине                | 3    |
| в т.ч. свине - майки | 2    |

*Източник: ОДЗ Смолян*

Вторичният сектор („Индустрия“) е представен от 61 фирми, които оперират на територията на общината. Произведената продукция от сектора е 82,8% от цялата произведена продукция в общината. Заетите лица са 52,9% от всички заети в общината.

В сектор „Услуги“ оперират най-голям дял от предприятията – 80,3% от всички. Като 164 бр. от тях са в дейност Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети.

Туризмът на територията на общината е развит. Той има значително влияние върху икономическия растеж и трудова заетост.

Девин е прочут основно с минералните си извори, като температурата на водата варира от 16° до 76°С. Минералните извори в местността „Беденски бани“, на 12 км от Девин, извират с температурата от 76°С. Чрез топлопровод около 4,5 л/сек. от дебита се отвеждат в Девин. В западната част на Девин е сярното изворче с температура от 16°С. Минералният извор в местността Посестра с температура 37°С се намира в долината на река Въча, на 6-7 км от Девин. Водата е сулфатна, хидрокарбонатно-натриева. В Девин и района има още няколко извора с различен дебит на водата и температура.

През 2020 година са категоризирани нови 6 места за настаняване и 4 заведения за хранене и развлечения. През 2020 г. поради наложените ограничения, свързани с пандемията от COVID-19, е налице спад на туристопотока. Броят на туристите за 2020 г. е 34 863 души. Броят на реализираните нощувки през 2020 г. е 72 562, в т.ч. чужденци 3 295 бр. Приходите от реализирани нощувки през 2020 г. възлизат на 3 242 068 лв.

**Таблица 41. Дейност на местата за настаняване в община Девин**

| Години | Средства за подслон | Легла | Легла-денонощия | Реализирани нощувки |                 | Пренощували лица |                 | Приходи от нощувки - лева |                 |
|--------|---------------------|-------|-----------------|---------------------|-----------------|------------------|-----------------|---------------------------|-----------------|
|        |                     |       |                 | общо                | в т.ч. чужденци | общо             | в т.ч. чужденци | общо                      | в т.ч. чужденци |
| 2019   | 39                  | 1 399 | 443 453         | 111 670             | 13 755          | 53 241           | 6 518           | 5 135 618                 | 681 339         |
| 2020   | 35                  | 1 373 | 294 977         | 72 562              | 3 295           | 32 641           | 1 116           | 3 242 068                 | 153 476         |

*Източник: НСИ*



## *ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.*



Средната брутна годишна работна заплата на наетите лица по трудово или служебно правоотношение в община Devin през 2020 г. е 14 080 лв.

Наетите лица по трудово и служебно правоотношение са 2 914 д.

През 2020 г. средногодишният брой на регистрираните безработни лица е 928 бр., като равнището на безработицата е 13,5%. На територията на общината се реализират редица проекти и мерки за намаляване на безработицата.

### **1.11.2 Състояние на инфраструктурата**

- **Електроенергийна инфраструктура**

Енергийната система за захранване на община Devin е част от републиканската мрежа. Всички населени места в общината са електрифицирани. Основното захранване е на 220 kV и разпределителна мрежа от въздушни електропроводи 110 kV. В експлоатация са подстанции „ВЕЦ Devin“ 220/ 110/20 kV, към която е присъединен ВЕЦ „Devin“ и ВЕЦ „Цанков камък“ на 110 kV. С електропроводи 110 kV се осъществява и връзката между подстанциите и електро разпределителните мрежи на съседните общини. Основен източник на захранване в общината е републиканската енергийна мрежа, като това се осъществява посредством трансформаторна подстанция ВЕЦ „Devin“ – 220/110/20 kV. Електропроводите 220 kV и 110 kV са собственост на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, а състоянието им е определено като много добро в ОУПО Devin. Няма необходимост от изграждане на нова ел. подстанция 110/20 kV.

Разпределителната мрежа 20 kV е съставена от въздушни и кабелни електропроводи. Около град Devin те са изградени така, че да се реализират пръстени с цел резервираност на битовите и промишлените потребители. Състоянието на електроразпределителната мрежа 20 kV е добро, а възникналите аварии се дължат на остарялата изолация.

Електрическата мрежа ниско напрежение (0,4 kV) е в по-голямата си част въздушна в населените места. Кабелни линии от този тип има и в общинския център. Нейното състояние е определено като „изключително морално и физически остаряла“, което води и до влошаване на качеството на доставената електрическа енергия. Като причина за текущото състояние на мрежата се определя огромния размер на необходимата инвестиция за осъществяването на реконструкция и подмяна.

В ОУПО Devin техническото състояние на уличната осветителна мрежа е определено като „много лошо“. Използват се луминесцентни осветителни тела, живачни лампи, натриеви лампи високо напрежение и много малък брой LED осветителни тела.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



Общата инсталирана мощност на уличното осветление в общината е 177,7 kW към 2019 г., като 87 kW са мощностите в общинския център.

- **Газоснабдяване**

На територията на община Devin няма изградени газопреносни мрежи.

- **Телекомуникации и съобщения**

Терминът широколентов достъп означава високоскоростна връзка с интернет, което предполага предоставяне на онлайн съдържание, приложения и услуги. По отношение на широколентовия достъп са обособени три вида зони – бели, сиви и черни. В белите зони отсъства широколентова свързаност, в сивите – има само една изградена мрежова инфраструктура, а в черните зони са изградени две или повече. Информация за широколентовия достъп в страната за 2019 г. по общини сочи, че у нас има 112 черни зони, 82 сиви зони и 71 бели зони.

Превръщането на белите зони в сиви и черни е от особена важност, за да могат ползвайки държавния хибриден облак и споделените ресурси на администрациите, да се създават сайтове, да се предоставят е-услуги, които да отговарят на съвременните изисквания в областта на образованието и здравеопазването.

Въпреки че ЮЦР е с най-лоши показатели по отношение на достъпа до интернет на населението, община Devin е с положителна характеристика. Едва 0,64% от населението в общината попада в бяла зона, а 1,02% – в сива зона. Следва обаче да бъде осигурена свързаност към единната електронна съобщителна мрежа на държавната администрация на общината.

- **Транспортна инфраструктура**

През територията на общината преминава второстепенната урбанизационна ос „Петрич-Сандански-Смолян-Кърджали-Одрин“ (т. нар. „Южна хоризонтала“), която е с национално значение, но развитието ѝ е определено като проблематично в ИТСР на ЮЦР. На нея се разчита за активизирането на Родопския регион при продължението ѝ в посока източната част на страната.

Подобно на останалите общини в област Смолян вследствие на спецификите на reliefa, автомобилния транспорт е единствения, осигуряващ достъп до община Devin, поради което поддържането и развитието на пътната инфраструктура играе важна роля по отношение развитието на общината. Пътищата, които обслужват посетителите и населението на общината са общински и третокласни републикански пътища. Те са с обща



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



дължина от 165,65 км, а плътността на пътната мрежа на територията на общината е 0,304 км<sup>2</sup>.

Трите републикански пътя, преминаващи през територията на общината, се явяват и първостепенни връзки на общината със съседните ѝ общини и са с обща дължина от 77,9 км. Това са **III-197** (Гоце Делчев-Сатовча-Девин-Борино-Грохотно-Девин), **III-862** (Пловдив-Първенец-Лилково-Михалково) и **III-866** (Смолян-Стойките-Широка лъка-Михалково-Кричим-Стамболийски-/Пазарджик-Пловдив/). По данни на ОПУ Смолян дължината на път **III-197** на територията на община Девин е 12,57 км, като в периода 2014-2019 г. е извършено изкърпване на асфалтовата настилка, но въпреки това към 2019 г. едва 4,7 км от пътя са в добро състояние. Път **III-862** е с дължина 14,8 км на територията на общината, но към 2019 г. едва 2 км от пътя са асфалтирани, а по-голямата част от пътя освен, че не е асфалтирана е и с малък габарит (3,5 м). **III-866** е с дължина от 50,5 км на територията на община Девин, като по информация на ОПУ Смолян 16,4 км от него са с лошо качество, защото е отразен участък от старото трасе на пътя, попадащ в заливаемите земи на яз. „Цанков камък“. Новоизграденото трасе е с дължина от 20 км и е в експлоатация от 2012 г., но Националната електроенергийна компания не е прехвърлила строежа на АПИ и пътя все още не е включен в Списъка на републиканските пътища. Във връзка с поддръжката и развитието на републиканската пътна мрежа е необходимо да се извърши поддръжка на **III-197**, да се разшири и асфалтира път **III-862**, а гореспоменатата отсечка от път **III-866** да се прехвърли на АПИ, за да се коригира неточността при отчитане качеството на републиканския път, но поради липсата на капиталова програма на ОПУ Смолян за периода 2021-2027 г. към момента на изготвяне на ПИРО не може да се посочи дали такива дейности са предвидени.

### 1.12. ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Основните нормативни документи, които касаят финансовото състояние и общинския бюджет са Законът за местното самоуправление и местната администрация, Законът за общинските бюджети и Закона за местните данъци и такси.

**Таблица 42. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда за периода 2017-2020 г.**

| Приходи и разходи по години (лв.)                                                                  | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|------|------|
| Разходи за околна среда                                                                            | 491  | 545  | 605  | 708  |
| Относителен дял на разходите, свързани с опазване на околната среда, от всички разходи на общината | 4%   | 5,4% | 1,4% | 3,4% |

Източник: Община Девин



*ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.*



По отношение на финансовите средства, свързани с опазването на околната среда, могат да се направят следните изводи:

- Приходите за дейности по опазване на околната среда са с тенденция да се увеличават;
- Разходите за дейности по опазване на околната среда отбелязват устойчиво нарастване за периода 2017-2020 г.;



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



## **2. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT)**

Този раздел включва анализа на силните страни на общината, възможностите да се възползва от тях, вътрешните слаби страни на общината и възможностите да ги преодолее или сведе до минимум, външните възможности/перспективи за общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира общината в бъдеще.

### **2.1. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТ ВЪЗДУХ**

| <b>ВЪЗДУХ</b>                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Силни страни</b>                                                                                                                                | <b>Възможности</b>                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ За територията на община Девин не е регистрирано и установено превишение на показателите на КАВ.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Въвеждане на високи екологични стандарти за междуселищни автобуси;</li><li>○ Стимулиране населението за преминаване на друг вид отопление през зимния период.</li></ul> |
| <b>Слаби страни</b>                                                                                                                                | <b>Заплахи</b>                                                                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Липса на постоянен пункт за контрол на КАВ.</li></ul>                                                      | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Увеличаване на автомобилния трафик и нарастването на остарелите автомобили;</li><li>○ Високо потребление на отоплителни материали през зимния период.</li></ul>         |

Районът на община Девин по отношение чистотата на атмосферния въздух не е сред проблемните. За чистотата на атмосферния въздух, освен климатичните фактори и релефът, допринасят и липсата на големи промишлени предприятия или топлоцентрали, както и големи животновъдни ферми.

### **2.2. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТ ВОДИ**

| <b>ВОДИ</b>                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Силни страни</b>                                                                                                                                                                                                                             | <b>Възможности</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Липса на големи промишлени предприятия;</li><li>○ Изградени ПСОВ.</li></ul>                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Гарантиране качеството на питейните води;</li><li>○ Изграждане на канализационна система, обхващаща територията на цялата община.</li></ul>                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Слаби страни</b>                                                                                                                                                                                                                             | <b>Заплахи</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Недостатъчно изградени ПСОВ;</li><li>○ Процентът на загубите на вода във водопроводната мрежа е висок;</li><li>○ Частично изградена канализационна система за отпадни битови води в общината.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Риск за замърсяване на подземните водоизточници от неизградена канализационна система в селата;</li><li>○ Поради невисоките доходи, съществува праг на икономическата достъпност на таксите за населението, което ограничава възможностите за финансиране на инвестиционната програма;</li><li>○ Опасност от заустване и пресъхване на</li></ul> |



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



повърхностните водни източници в резултат на глобално затопляне.

Основните проблеми, свързани с опазване чистотата на водите на територията на община Devin, са:

- Липсват пречиствателни съоръжения за всички отпадъчните води, което е причина за безконтролното изпускане на замърсени води в реките и причинява замърсявания на околната среда;
- По отношение на компонент „Води“ основните усилия следва да са насочени към подобряване състоянието и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи;
- Амортизираната водопреносна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаването на нейните качества;
- Замърсяването и нередовното почистване на речните корита в границите на населените места и извън тях е предпоставка за бедствия вследствие непредвидими природни явления.

### 2.3. АНАЛИЗ НА ФАКТОР ОТПАДЪЦИ

| ОТПАДЪЦИ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Силни страни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Възможности                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Общинска нормативна уредба, регламентираща управлението на отпадъците на местно ниво е разработена с изискванията на ЗУО;</li><li>○ Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците;</li><li>○ Използване на регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания;</li><li>○ Изграждат се два вида инсталации за сепариране и компостираща инсталация;</li><li>○ Въведена е система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;</li><li>○ Община Devin е с по-добри стойности от средните за страната по показателя „норма на натрупване на битови отпадъци на жител“.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.;</li><li>○ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия;</li><li>○ Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса за битови отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота;</li><li>○ Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образуваните отпадъци и тяхното ефективно управление;</li><li>○ Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци;</li><li>○ Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците;</li><li>○ Успешно коопериране с общините в рамките на РСУО Доспат за изграждане на по-ефективни регионални съоръжения за третиране на отпадъци;</li></ul> |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Развитие и разширения на системите за разделно събиране на МРО;</li><li>○ Прилагане на добри практики за намаляване на отпадъците.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Слаби страни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Заплахи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Не всички населени места са обхванати от системата за сметосъбиране и сметопочистване;</li><li>○ Малък брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадъците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците;</li><li>○ Малките количества отпадъци са предпоставка за по-високи разходи на тон отпадъци и по-ниска заинтересованост и конкуренция от <a href="#">страна на фирмите</a>, предоставящи услуги свързани с управлението на отпадъци;</li><li>○ Културата на населението по отношение на разделното събиране не е на високо ниво;</li><li>○ Недостатъчен брой на контейнери за разделно събиране на отпадъци;</li><li>○ За част от потоците масово разпространени отпадъци не са сключени договори с организации по оползотворяване;</li><li>○ Не се прилагат целенасочени стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране на отпадъците;</li><li>○ Липса на цялостна система за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци и домашно компостиране;</li><li>○ Липсва мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността от услугите по управление на отпадъците.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението – необходимост от популяризирането ѝ сред широката общественост, на достъпен език;</li><li>○ Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места;</li><li>○ Недостатъчна информираност на гражданите за нормативните изисквания за управление на дейностите по отпадъците;</li><li>○ Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци;</li><li>○ Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците.</li></ul> |

Планираните мерки за подобряване на управлението на дейностите с отпадъци на територията на община Devin са подробно разгледани в *Програма за управление на отпадъците на община Devin за периода 2021-2028 г.*, която е неразделно приложение от ПООС – Приложение №3.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



## 2.4. АНАЛИЗ НА РИСКА И ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

| РИСК ОТ ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Силни страни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Възможности                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Ясно определени задължения на компетентните органи по отношение на защитата при бедствия, съгласно ЗЗБ (изм. и доп. ДВ. бр. 51 от 5 юли 2016 г.).</li><li>○ Въведени механизми за осигуряване на единен подход при планиране на защитата при бедствия, съответно планиране на намаляването на риска от бедствия, съгласно ЗЗБ (изм. и доп. ДВ. бр. 51 от 5 юли 2016 г.).</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Използване на Европейски структурни и инвестиционни фондове за финансиране на дейности за намаляване на риска от бедствия;</li><li>○ Достъп до, и съответно предпоставки за въвеждане на добри практики от други страни.</li></ul> |
| Слаби страни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Заплахи                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ В голяма част от подзаконовите нормативни актове, свързани със защитата при бедствия, липсват необходимите яснота и конкретика, което не позволява ефективното им прилагане;</li><li>○ Въведените със ЗЗБ (изм. и доп. ДВ. бр. 51 от 5 юли 2016 г.) механизми за сътрудничество и обмен на информация все още не функционират ефективно;</li><li>○ Липса на достатъчен ресурс (експертен, финансов, технически и т.н.) в общината;</li><li>○ Все още планирането на защитата при бедствия е несистематизирано;</li><li>○ Неразбиране на риска от бедствия във всичките му измерения от страна на компетентните органи и населението.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Повече рискове от бедствия, включително и такива произтичащи от изменението на климата;</li><li>○ Внезапни бедствия с висок интензитет.</li></ul>                                                                                  |

## 2.5. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

| ПОЧВИ                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Силни страни                                                                                                                                                                                                                | Възможности                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Благоприятни условия за развитие на разнообразно и високопродуктивно земеделско производство;</li><li>○ Липса на почви, замърсени с тежки метали и органични замърсители.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Съществуват възможности за специализирано земеделско производство, за ефективно използване на богатия почвен ресурс, за увеличаване на дела на трайните насаждения и лозята, за подобряване структурата на земеползване чрез земеустройствени и комасационни проекти в землищата на общината;</li><li>○ Възможност за извличане на максималния ефект от пасищата, мерите и обработваемите земеделски площи чрез механизма на субсидирането от Европейските фондове по линия</li></ul> |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | на Оперативните програми (напр. ПРСР 2014 – 2020 г.), които, освен чрез преките инвестиции, също и чрез насърчаването на повишаването на знанията на земеделските стопани, ще подпомагат прилагането на добри земеделски практики, водещи до устойчиво управление на почвите и водите и до опазване на биоразнообразието.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Слаби страни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Заплахи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Почвена ерозия;</li><li>○ Основен източник на замърсяване на почвите е наторяването;</li><li>○ Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Липсват механизми за налагане прилагането на почвозащитни земеделски практики на частните земеделски производители и на арендаторите, обработващи частните земи, чийто дял е най-голям;</li><li>○ На Общините е вменен контрол по опазване на почвите съгласно Закона за почвите, за който не са предвидени ресурси – финансови и човешки, в рамките на структурата на общинската администрация;</li><li>○ Засилване на деградационните процеси на почвите;</li><li>○ Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие;</li><li>○ Липса на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за Област Смолян;</li><li>○ Силен натиск, създаван или засилван от човешките дейности като: неподходящи селскостопански и горски практики, депониране на отпадъци.</li></ul> |

## 2.6. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ БИОРАЗНООБРАЗИЕ

| БИОРАЗНООБРАЗИЕ и ЕКО ТУРИЗЪМ                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Силни страни                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Възможности                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Богато природно разнообразие;</li><li>○ Наличие на: 4 бр. защитени зони, 6 бр. защитени местности и 2 бр. резервати;</li><li>○ Наличие на природни забележителности;</li><li>○ Развита туристическа дейност;</li><li>○ Наличие на леглова база.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Благоприятната обстановка и положителният имидж, който България има като туристическа дестинация;</li><li>○ Непрекъснато нарастващ чуждестранен туристически поток към страната;</li><li>○ Наличие на европейски финансиращи програми в областта на туризма;</li><li>○ Включване на община Devin в национални и международни туристически маршрути;</li><li>○ Извършване на проучвания за находища на лечебни растения;</li><li>○ Въвеждане на система от мерки на местно ниво,</li></ul> |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



|                                                                                                                                                                                                        | които да насърчават и гарантират устойчивото ползване на биологичните ресурси.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Слаби страни                                                                                                                                                                                           | Заплахи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Липса на опит в разработване на проекти от страна на бизнеса;</li><li>○ Липса на единна информационна база данни за развитието на туризма в региона.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Глобалното изменение на климата и попадането на страната в зоната на засушаване;</li><li>○ Тежки административни процедури за стартиране и развитие на бизнес;</li><li>○ Отдалеченост от големи икономически развити райони;</li><li>○ Силен конкуренция от други райони в страната и чужбина, които предлагат сходни туристически продукти.</li></ul> |

Основните проблеми за биологичното разнообразие на територията на община Devin са свързани със състоянието на горите в региона – те са най-застрашени от пряко унищожение, поради факта, че ниският жизнен стандарт на местното население, особено в селата, го насочва към най-лесния начин за бързо оползотворяване на горския ресурс чрез изсичането му.

Състоянието на биологичното разнообразие зависи от всички стопански дейности – строителство, туризъм, селско и горско стопанство, промишленост. Тази комплексност на негативно влияние изисква използването на комбинирани защитни методи, при спазване на съответните нормативни правила и регламентираните способности за въздействие.

## **2.7. АНАЛИЗ ПО ФАКТОР ШУМ**

В община Devin не се надвишават пределно допустимите нива на шума, поради тази причина не е правен и анализ на звуковото налягане в отделните населени места. Друг източник на шумово замърсяване на територията на общината е остарелият автомобилен парк и транзитно преминаващите превозни средства.

## **2.8. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ЗЕЛЕНИ СИСТЕМИ**

Устройството на озеленени и залесени площи се регламентира със Закона за устройството на територията. В териториите на общините се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на отдиha на населението. Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение, собственост на държавата и общините, са публична собственост. Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



„Правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони“. Озеленените територии, в населените места, селищните образувания и извън тях се определят с общите и подробните устройствени планове. Зелената система включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници.

### **2.9. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ РАДИАЦИОННИ ЛЪЧЕНИЯ**

Производствени и др. дейности, източници на радиационно замърсяване на територията на общината няма. Радиационният фон се движи в нормални граници. Източници на вредни лъчения не са установени.

### **2.10. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА**

На територията на община Devin не са регистрирани източници на неорганизираните емисии. В общината не са регистрирани инсталации, извършващи дейности с употреба на разтворители за периода 2014-2020 г.

### **2.11. ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ИНФРАСТРУКТУРАТА КАТО ФАКТОР ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА**

През територията на общината преминава второстепенната урбанизационна ос „Петрич-Сандански-Смолян-Кърджали-Одрин“ (т. нар. „Южна хоризонтала“), която е с национално значение, но развитието ѝ е определено като проблематично в ИТСП на ЮЦР. На нея се разчита за активизирането на Родопския регион при продължението ѝ в посока източната част на страната.

Трите републикански пътя, преминаващи през територията на общината, се явяват и първостепенни връзки на общината със съседните ѝ общини и са с обща дължина от 77,9 км. Това са **III-197** (Гоце Делчев-Сатовча-Девин-Борино-Грохотно-Девин), **III-862** (Пловдив-Първенец-Лилково-Михалково) и **III-866** (Смолян-Стойките-Широка лъка-Михалково-Кричим-Стамболийски-/Пазарджик-Пловдив/). По данни на ОПУ Смолян дължината на път **III-197** на територията на община Devin е 12,57 км. Път **III-862** е с дължина 14,8 км на територията на общината, по-голямата част от пътя не е асфалтирана и е с малък габарит (3,5 м). **III-866** е с дължина от 50,5 км на територията на община Devin, като по информация на ОПУ Смолян 16,4 км от него са с лошо качество. Новоизграденото трасе е с дължина от 20 км и е в експлоатация от 2012 г., но Националната електроенергийна компания не е прехвърлила строежа на АПИ и пътя все още не е включен в Списъка на републиканските пътища.

На територията на община Devin няма изградена железопътна мрежа.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



Територията на община Devin се обслужва от „Водоснабдяване и канализация“ ООД – град Смолян. Във всички населени места в общината има изградена водоснабдителна мрежа. Основен проблем са високите загуби във водопроводната мрежа (проблем, който е характерен за почти цялата страна), дължащи се на амортизирани водопроводи (в основната си част – от етернит).

**Канализационната система** на територията на община Devin е частично изградена - канализация има в гр. Devin, с. Осиково, с. Грохотно, с. Гьоврен и с. Триград, но дори в тези населени места тя следва да бъде разширена и да бъдат обхванати в събирателни клонове към пречистващи съоръжения. Пречиствателни станции за отпадни води има изградени в с. Селча (2 бр.), с. Грохотно и с. Триград, но тяхното състояние е крайно незадоволително. По информация на РИОСВ Смолян ПСОВ Селча 1 не работи, ПСОВ Селча 2 е в много лошо състояние, ПСОВ Грохотно не функционира коректно, поради което се наблюдава тенденция за влошаване качеството на отпадъчните води в общината, ПСОВ Триград не пречиства води – водите са отклонени с байпасна връзка и се заустват директно в р. Триградска без пречистване. Друг значим проблем е отсъствието на ПСОВ, която да поеме отпадните води от гр. Devin, защото там тяхното количество е най-голямо, а те се заустват в река Devinска, която при маловодие не успява да разсее миризмите и те се усещат в общинския център.

**Енергийната система** за захранване на община Devin е част от републиканската мрежа. Всички населени места в общината са електрифицирани. Основното захранване е на 220 kV и разпределителна мрежа от въздушни електропроводи 110 kV. В експлоатация са подстанции „ВЕЦ Devin“ 220/ 110/20 kV, към която е присъединен ВЕЦ „Devin“ и ВЕЦ „Цанков камък“ на 110 kV. С електропроводи 110 kV се осъществява и връзката между подстанциите и електро разпределителните мрежи на съседните общини. Основен източник на захранване в общината е републиканската енергийна мрежа, като това се осъществява посредством трансформаторна подстанция ВЕЦ „Devin“ – 220/110/20 kV. Електропроводите 220 kV и 110 kV са собственост на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, а състоянието им е определено като много добро в ОУПО Devin. Няма необходимост от изграждане на нова ел. подстанция 110/20 kV.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**2.12. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННАТА И ИКОНОМИЧЕСКАТА СТРУКТУРА  
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА**

| <b>ОРГАНИЗАЦИОННА И ИКОНОМИЧЕСКА СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА<br/>ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Силни страни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Възможности</b>                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ В общината работят компетентни служители в областта на околната среда и съществува воля за постигане на нормативните изисквания от екипа на общинска администрация;</li><li>○ Община Девин има собствена нормативна база – общински наредби и програми, както и общи стратегии за развитието на общината, в които управлението на отпадъците е важен елемент.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Възможности за внедряване на нови, екологосъобразни практики за производствата;</li><li>○ Възможности за трансгранично сътрудничество в областта на околната среда.</li></ul> |
| <b>Слаби страни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Заплахи</b>                                                                                                                                                                                                        |
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Недостатъчно е ресурсното обезпечаване на отговорното звено в общинска администрация и на общинското предприятие за управлението на отпадъците спрямо повишаващите се нормативни изисквания и очакванията на обществеността.</li></ul>                                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Влошаване на качествата на околната среда и допълнително замърсяване на компонентите на средата.</li></ul>                                                                    |



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



### 3. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

**Община Девин – чиста и съхранена природа, осигуряваща благоприятни условия за живот**

### 4. ЦЕЛИ

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Девин в областта на околната среда, са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината, се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население.

При определянето на целите бяха взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми (слаби страни), които следва да бъдат решени и се отчетоха заплахите пред община Девин в областта на околната среда.

#### Генерална стратегическа цел на ПООС:

***Подобряване на качеството на живот и намаляване на риска за здравето на населението чрез осигуряване на благоприятна околна среда, запазване на биоразнообразието и устойчиво управление на околната среда.***

#### ПРИОРИТЕТ 1. ВОДИ

*Специфична цел 1: Насърчаване на устойчивото управление на водите*

#### ПРИОРИТЕТ 2. ВЪЗДУХ

*Специфична цел 2: Поддържане на доброто качество на атмосферния въздух и нивата на емисиите под пределно допустимите норми за опазване на човешкото здраве*

#### ПРИОРИТЕТ 3. ОТПАДЪЦИ

*Специфична цел 3: Устойчиво управление на отпадъците*

#### ПРИОРИТЕТ 4. РИСК И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА

*Специфична цел 4: Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, на предотвратяването и управлението на риска*



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.



### ПРИОРИТЕТ 5. ПОЧВИ

*Специфична цел 5: Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия*

### ПРИОРИТЕТ 6. БИОРАЗНООБРАЗИЕ

*Специфична цел 6: Засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура, както и намаляване на замърсяването*

### ПРИОРИТЕТ 7. ШУМ

*Специфична цел 7: Поддържане нивата на шума в границите на нормативните изисквания*

### ПРИОРИТЕТ 8. ЗЕЛЕНИ СИСТЕМИ

*Специфична цел 8: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване*

### ПРИОРИТЕТ 9. ПОВИШАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В Т.Ч. ЕКОЛОГИЧНА КУЛТУРА, ЕКОЛОГИЧНИ ЗНАНИЯ, ЕКОЛОГИЧНОТО МИСЛЕНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

*Специфична цел 9: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население*

## 5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на община Devin за периода 2021-2028 г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки по отделните компоненти на околната среда, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.

**\*Забележка:** Дейностите, предвидени за изпълнение по компонент **Отпадъци** е съгласно:

- Програма за управление на отпадъците на община Devin за периода 2021-2028 г. – Приложение №3.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



**Таблица 43. План за действие на ПООС Девин 2021-2028 г.**

| №                                           | Приоритети, специфични цели, мерки/дейности                                                                            | Бюджет     | Източник на финансиране                         | Показатели                                      | Отговорна/ партньорска структура | Време за реализация |    |    |    |    |    |    |    |
|---------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------------------------|-------------------------------------------------|----------------------------------|---------------------|----|----|----|----|----|----|----|
|                                             |                                                                                                                        | (хил. лв.) | Фонд/Програма                                   |                                                 |                                  | 21                  | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 |
| План за действие на ПООС Девин 2021-2028 г. |                                                                                                                        | 93 509,1   |                                                 |                                                 |                                  |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| Приоритет 1. Води                           |                                                                                                                        | 64 505     |                                                 |                                                 |                                  |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 1                                           | Текущи ремонтни дейности и развитие на водопреносната мрежа                                                            | 15 000     | Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет | Км. ремонтиран/по дменен водопровод             | Община Девин, ВиК Смолян         |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 2                                           | Изграждане на ПСОВ Девин                                                                                               | 20 000     | Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет | Изградена ПСОВ Девин                            | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 3                                           | Рехабилитация и поддръжка на съществуващите ПСОВ                                                                       | 5 000      | Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет | Изпълнени нейности по рехабилитация и поддръжка | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 4                                           | Изграждане на канализационна мрежа                                                                                     | 24 500     | Фондове на ЕС; Общински бюджет; Държавен бюджет | Км. изградена канализационна мрежа              | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 5                                           | Провеждане на информационни кампании за състоянието на водните ресурси и методи за пестеливо използване                | 5          | Общински бюджет                                 | Проведени две информационни кампании            | Община Девин                     |                     |    | X  |    |    | X  |    |    |
| Приоритет 2. Въздух                         |                                                                                                                        | 14 110     |                                                 |                                                 |                                  |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 1                                           | Почистване на пътните артерии от натрупани кал и прах, и осигуряването на поддържането им в добро техническо състояние | 10         | Общински бюджет                                 | 7 бр. годишно почистване                        | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 2                                           | Извършване на текущи ремонтни дейности и поддръжка на пътища от общинската пътна мрежа                                 | 3 250      | Общински бюджет; Фондове на ЕС; Фондове на ЕИП  | Изпълнен проект                                 | Община Девин                     |                     |    | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 3                                           | Въвеждане на енергоефективни мерки чрез подмяна на улично осветление                                                   | 2 850      | Фондове на ЕС; Общински бюджет;                 | Подменено улично осветление                     | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  |    |    |    |    |
| 4                                           | Внедряване на мерки за енергийна ефективност и използването на възобновяеми енергии                                    | 8 000      | Фондове на ЕС; Фондове на ЕИП                   | 3 броя изпълнени                                | Община Девин                     |                     |    | X  | X  | X  |    |    |    |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| №                                               | Приоритети, специфични цели,<br>мерки/дейности                                                                                                                  | Бюджет         | Източник на<br>финансиране                            | Показатели                                       | Отговорна/<br>партньорска<br>структура | Време за реализация |    |    |    |    |    |    |    |
|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------------------------------------|---------------------|----|----|----|----|----|----|----|
|                                                 |                                                                                                                                                                 | (хил. лв.)     | Фонд/Програма                                         |                                                  |                                        | 21                  | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 |
|                                                 | източници в промишлени, жилищни, държавни и общински сгради на територията на община Devin                                                                      |                |                                                       | проекти за повишаване на енергийната ефективност |                                        |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| <b>Приоритет 3. Отпадъци</b>                    |                                                                                                                                                                 | <b>8 592,1</b> |                                                       |                                                  |                                        |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 1                                               | Изпълнение на Програма по управление на отпадъците 2021-2028                                                                                                    | 8 592,1        | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет;<br>Държавен бюджет | Събрани и обезвредени отпадъци                   | Община Devin                           |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| <b>Приоритет 4. Риск и изменение на климата</b> |                                                                                                                                                                 | <b>4 054</b>   |                                                       |                                                  |                                        |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 1                                               | Благоустрояване на речните корита с цел предпазване от наводнения                                                                                               | 40             | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет                     | Брой изпълнени проекти                           | Община Devin                           |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 2                                               | Почистване на речните корита                                                                                                                                    | 20             | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет                     | Брой изпълнени проекти                           | Община Devin                           |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 3                                               | Изграждане и реконструкция на подпорни стени                                                                                                                    | 3 950          | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет,<br>Държавен бюджет | Км изградени подпорни стени                      | Община Devin                           |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 4                                               | Координация и сътрудничество между всички управленски нива (национално, басейново и местно) от единната спасителна система                                      | 0              | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет                     |                                                  | Община Devin                           |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 5                                               | Анализи на риска и прилагане на мерки за превенция и защита при процеси, свързани с движение на земни маси – свлачища, срутища, ерозии, абразии и пр.           | 20             | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет                     | 1 бр. извършен анализ на риска                   | Община Devin                           |                     |    | X  |    |    |    |    |    |
| 6                                               | Информационни кампании, насочени към повишаване на готовността на населението и капацитета на силите за реагиране в случай на наводнения, пожари и земетресения | 4              | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет                     | 4 бр. информационни и кампании                   | Община Devin                           |                     | X  |    | X  |    | X  |    | X  |
| 7                                               | Оптимизиране и разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране;                                     | 20             | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет                     | 1 бр. оптимизирана система                       | Община Devin                           |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| №                                   | Приоритети, специфични цели, мерки/действия                                                                                                                                                                                                                                             | Бюджет       | Източник на финансиране                               | Показатели                                      | Отговорна/ партньорска структура    | Време за реализация |    |    |    |    |    |    |    |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-------------------------------------|---------------------|----|----|----|----|----|----|----|
|                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                         | (хил. лв.)   | Фонд/Програма                                         |                                                 |                                     | 21                  | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 |
|                                     | разработване на цифрови модели и анализи и прогнози във връзка с климатичните изменения                                                                                                                                                                                                 |              |                                                       |                                                 |                                     |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| <b>Приоритет 5. Почви</b>           |                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>45</b>    |                                                       |                                                 |                                     |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 1                                   | Провеждане на почвен мониторинг и превенция на замърсявания с нитрати и пестициди                                                                                                                                                                                                       | 5            | Общински бюджет;<br>Държавен бюджет                   | 4 бр. извършен почвен мониторинг                | Община Devin                        |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 2                                   | Залесяване на негодни и изоставени земеделски земи                                                                                                                                                                                                                                      | 40           | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет;<br>Държавен бюджет | Дка залесена площ                               | Община Devin                        |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| <b>Приоритет 6. Биоразнообразие</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>140</b>   |                                                       |                                                 |                                     |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 1                                   | Опазване на природата и биологичното разнообразие, екологосъобразна инфраструктура: Възстановяване на съществуващи/ потенциални местообитания                                                                                                                                           | 100          | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет                     | 1 бр. изпълнени проекта                         | Община Devin                        |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 2                                   | Опазване на горите от сеч и пожари                                                                                                                                                                                                                                                      | 40           | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет                     | 4 бр. извършени дейности                        | Община Devin                        |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| <b>Приоритет 7. Шум</b>             |                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>8</b>     |                                                       |                                                 |                                     |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 1                                   | Разработване и въвеждане на дейности за ограничаване и снижаване на градския шум, отчитаща ефекта и значимостта на междусекторното взаимодействие „градоустройство, строителство, благоустройство, контрол и организация на движението на МПС, здравни ефекти от въздействието на шума“ | 8            | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет                     | 1 бр. изпълнени проекта                         | Община Devin,<br>Външни организации |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| <b>Приоритет 8. Зелени системи</b>  |                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>2 020</b> |                                                       |                                                 |                                     |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 1                                   | Благоустрояване на зелени площи                                                                                                                                                                                                                                                         | 570          | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет;<br>Държавен бюджет | Площ на благоустроени и поддържани зелени площи | Община Devin                        |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 2                                   | Изграждане на многофункционални спортни                                                                                                                                                                                                                                                 | 600          | Фондове на ЕС;                                        | Брой изградени                                  | Община                              |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



| №                                                                                                                                                                                        | Приоритети, специфични цели, мерки/дейности                                                                        | Бюджет     | Източник на финансиране                               | Показатели                                       | Отговорна/ партньорска структура | Време за реализация |    |    |    |    |    |    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------------------------------|---------------------|----|----|----|----|----|----|----|
|                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                    | (хил. лв.) | Фонд/Програма                                         |                                                  |                                  | 21                  | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 |
|                                                                                                                                                                                          | площадки по населени места                                                                                         |            | Общински бюджет;<br>Държавен бюджет                   | спортни съоръжения                               | Девин                            |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 3                                                                                                                                                                                        | Изграждане и реконструкция на детски площадки                                                                      | 850        | Фондове на ЕС;<br>Общински бюджет;<br>Държавен бюджет | Брой реконструирани и/ изградени детски площадки | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| <b>Приоритет 9. Повишаване на екологичното образование на населението в т.ч. екологична култура, екологични знания, екологичното мислене и подобряване на административния капацитет</b> |                                                                                                                    | 35         |                                                       |                                                  |                                  |                     |    |    |    |    |    |    |    |
| 1                                                                                                                                                                                        | Повишаване на професионалната квалификация на служителите в общинската администрация в областта на околната среда  | 20         | Общински бюджет                                       | Брой проведени обучения                          | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 2                                                                                                                                                                                        | Създаване на партньорства с други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда | 5          | Общински бюджет                                       | Брой създадени партньорства                      | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 3                                                                                                                                                                                        | Провеждане на образователни кампании за повишаване на екологичното съзнание в населението                          | 5          | Общински бюджет                                       | Брой проведени кампании                          | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |
| 4                                                                                                                                                                                        | Засилване на контрола по отношение опазване на околната среда                                                      | 5          | Общински бюджет                                       | Издадени наказателни актове                      | Община Девин                     |                     | X  | X  | X  | X  | X  | X  | X  |



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



### **6. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА**

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2028 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на ПООС, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от целите на ПООС достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодоляни. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контролът има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на ПООС. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес, във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт. Контролът върху изпълнението на ПООС 2021-2028 г. на община Devin се извършва от Общински съвет – Devin, който приема програмата и следи за нейното изпълнение.

Координацията по изпълнението на ПООС ще се осъществява от лицата, които със заповед на Кмета на общината (във връзка с изискването на чл. 15, ал. 1, т. 10 от Закона за опазване на околната среда) са определени като притежаващи необходимата



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**



професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

На основание на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. В годишния отчет се отбелязва напредъка при постигането на набелязаните цели и приоритети на ПООС, отчитат се настъпилите промени в екологичната обстановка, измененията в законовата и нормативна база и произтичащите от това промени в отговорностите и задълженията на местните власти, както и препоръки за подобряване на резултатите от наблюдението на изпълнението на програмата. Актуализация на общинската програма по опазване на околната среда се извършва при съществена промяна на нормативната база и условията, при които е разработена.

В допълнение, на основание на чл. 79, ал. 6 от Закона за опазване на околната среда, годишните отчети, които Кметът на общината внася в Общинския съвет, се предоставят за информация в РИОСВ.

За информизиране на обществеността отчетите по изпълнение на ПООС могат да бъдат публикувани на официалния сайт на общината.

### **7. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ПРОГРАМАТА**

Неделима част от настоящата програма са:

1. Приложение №1 Доклад с резултати от анкетно проучване
2. Приложение № 2 Раздел Лечебни растения
3. Приложение №3 Програма за управление на отпадъците на община Devin за периода 2021-2028 г.



**ДОКЛАД С РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНО АНКЕТНО  
ПРОУЧВАНЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПРОГРАМА  
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ПООС) НА  
ОБЩИНА ДЕВИН 2021-2028 г.**



## Въведение

Във връзка с разработването на Общинска програма за опазване на околната среда на община Devin 2021-2028 г. е проучено мнението на гражданите по въпроси, свързани с опазването на околната среда на територията на общината. Целта на анкетирването бе да се вземат предвид и да се отразят мненията и препоръките на заинтересованите страни в разработваната Програма за опазване на околната среда на община Devin за периода 2021-2028 г.

### **Целеви групи:**

- Общински съветници;
- Кметове на населени места;
- Експерти – общинска администрация;
- Училища и детски градини;
- Читалища;
- Бизнес;
- Граждани;
- Медии.

**Метод за набиране на информацията:** самостоятелно попълване от респондентите на специално изготвена анкетна карта.

**Начин на провеждане:** публикуване на съобщение и на самата анкетна карта в официалния сайт на общината; разпечатани екземпляри от анкетната карта бяха осигурени в приемната на деловодството на общината; чрез електронната поща беше изпратен линк за попълването ѝ в електронен вариант на всички идентифицирани заинтересовани страни.

**Период на провеждане:** април - юни 2022 година.

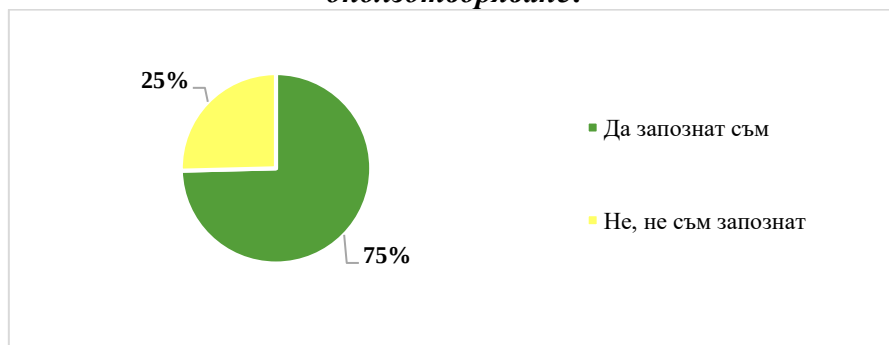
**Ограничения:** поради приетия от Народното събрание Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, с грижа за здравето и сигурността на служителите и респондентите и във връзка с мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19, не се реализира проучване чрез директен контакт с населението и не са правени интервюта „лице в лице“.

Анкетната карта се състои от 23 въпроса. Въпросите от анкетата са както затворени - с изброени възможности за отговор, така и отворени - без посочени възможности за отговор.



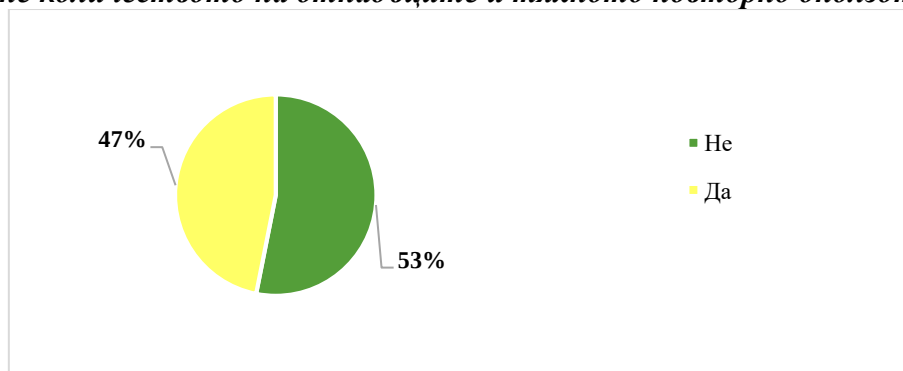
## Резултати от анкетното проучване

**Въпрос 1. Запознати ли сте с необходимостта и ползите от намаляване на количеството на генерираните/изхвърляни отпадъци и повторното им оползотворяване?**



По-голяма част от анкетирани граждани в община Девин са запознати с необходимостта и ползите от намаляване на количеството на генерираните/изхвърляни отпадъци и повторното им оползотворяване.

**Въпрос 2. Желаете ли да бъдете информирани за необходимостта и ползите от намаляване количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване?**

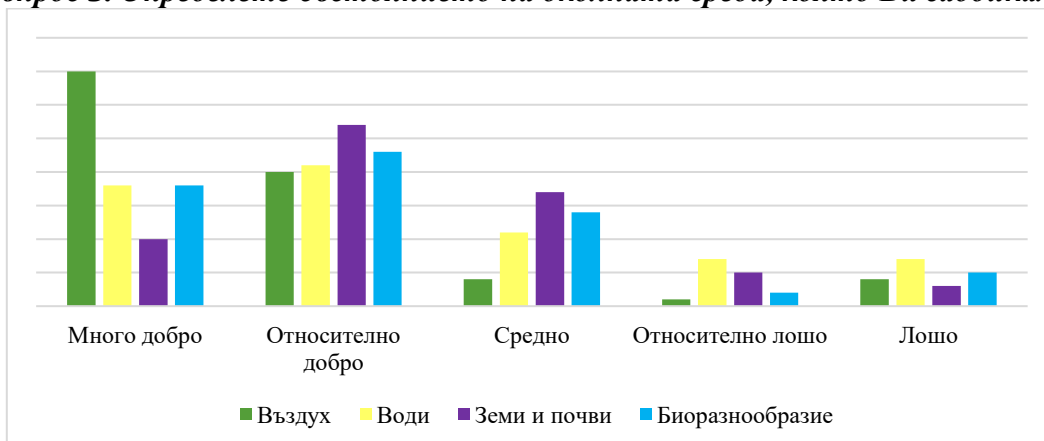


По-голяма част от респондентите (53%) не проявяват интерес да бъдат информирани за необходимостта и ползите от намаляване количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване. Именно тази тенденция следва да се промени с провеждане на информационни кампании, тъй като самосъзнанието на гражданите е основна част от постигане на целите за общество с нулеви отпадъци.

Тези, които са изявижи желание да бъдат информирани, смятат, че това е най-подходящо да става чрез: сайта на община Девин, имейл, брошури, съобщения в пощата, местни медии, постери, социалните мрежи на общината, чрез кметствата, обществени обсъждания, събрания.

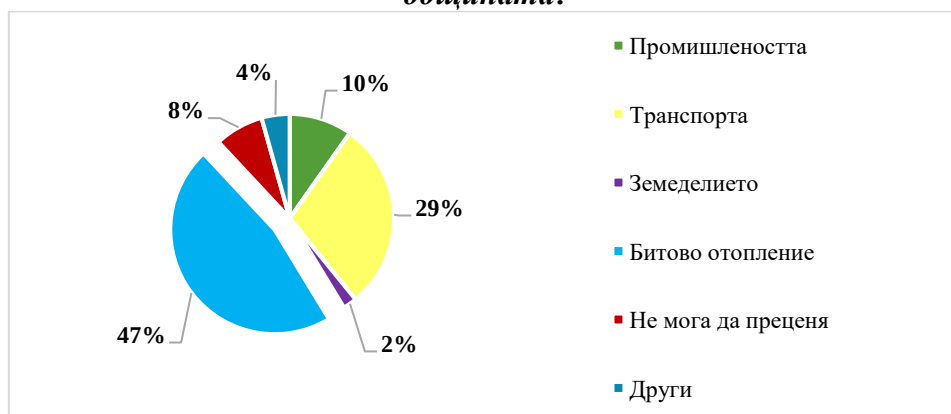


**Въпрос 3. Определете състоянието на околната среда, която Ви заобикаля?**



Респондентите определят състоянието на околната среда много добро и относително добро по основните четири компонента – въздух, води, земи и почви и биоразнообразие. Много малка част от анкетираните граждани намират състоянието на околната среда за относително лошо.

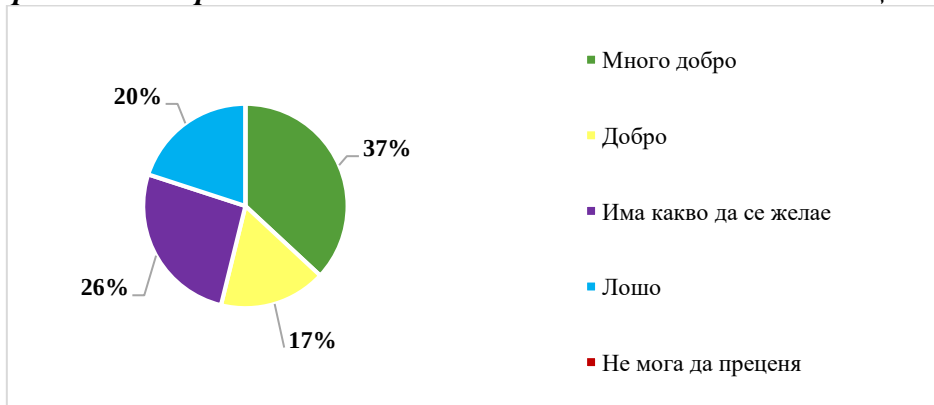
**Въпрос 4. Кои според вас са източниците на вредни емисии във въздуха в общината?**



Като основен източник на вредни емисии във въздуха в общината е посочено битовото отопление (47%). Необходимо е в Програмата за опазване на околната среда да се предвидят такива мерки за подобряване на качеството на въздуха, свързани с битовото отопление.

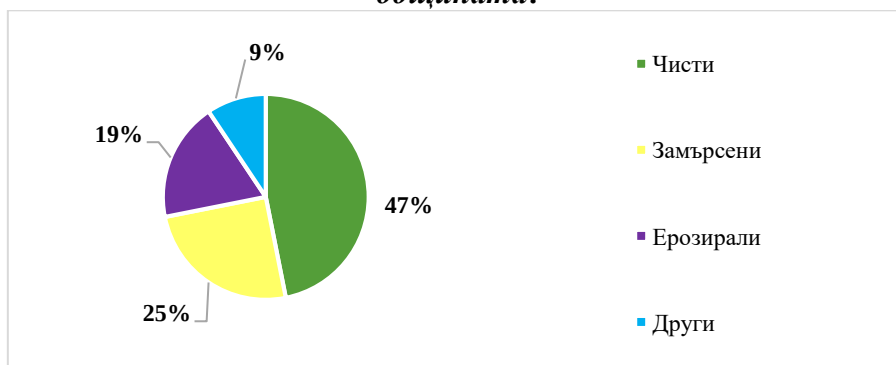


**Въпрос 5. Как определяте качеството на питейната вода в общината?**



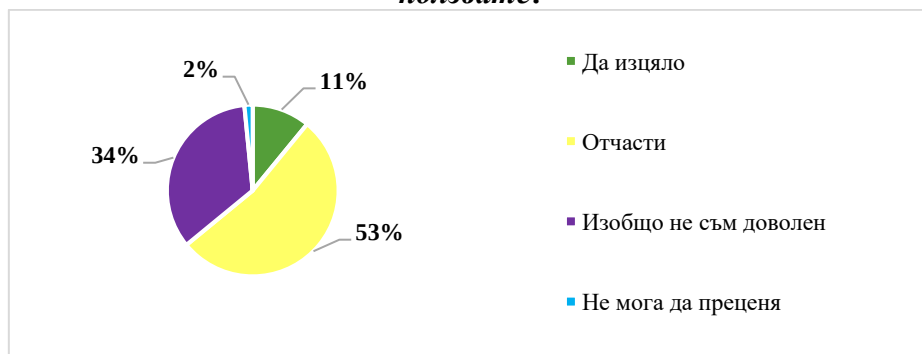
Най-голям дял от респондентите определят качеството на питейната вода в общината за „много добро“ (37%), следвани от тези, които мислят, че „има какво да се желае“ (26%). Част от анкетираните граждани определят качеството на питейната вода за „лошо“ - 20% това са предимно жители от кв. Настан, гр. Девин.

**Въпрос 6. Как определяте състоянието на почвите на територията на общината?**



Според 47% от анкетираните граждани, почвите в общината са „чисти“. Част от гражданите ги намират за „замърсени“ (25%), „ерозирали“ са според 19% и 9% са посочили „други“.

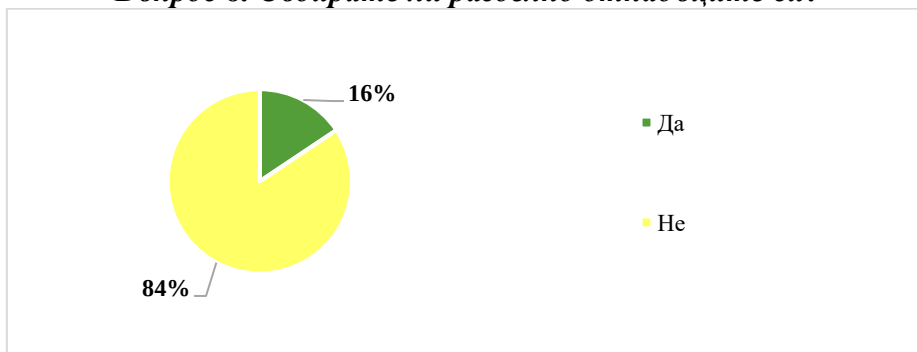
**Въпрос 7. Доволни ли сте от услугата сметосъбиране и сметоизвозване, която ползвате?**





По-голям дял от респондентите са „отчасти“ доволни от услугата сметосъбиране и сметоизвозване (53%), следвани от тези, които „изобщо не са доволни“ – 34%. Изцяло са доволни 11% от анкетираните граждани.

**Въпрос 8. Събирате ли разделно отпадъците си?**



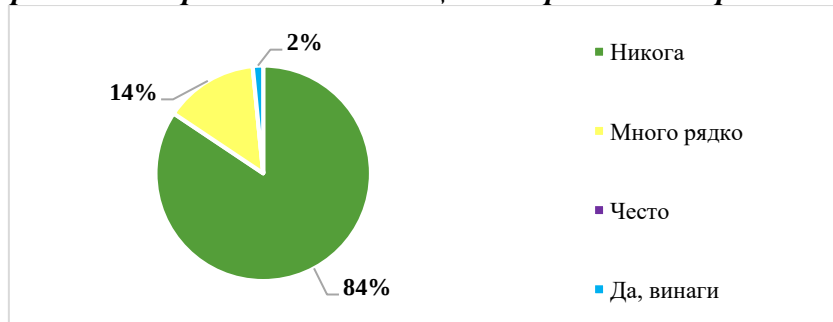
По отношение на разделното събиране на отпадъците, малък дял от респондентите (16%) са отговорили положително.

Тези, които не събират разделно отпадъците си, са посочили следните причини защо не го правят:

- Липсват контейнери за разделно събиране на отпадъците;
- Не са създадени условия за разделно събиране;
- Извозването на разделно събраните отпадъци се извършва с един сметоизвозващ автомобил;
- Недостатъчен брой на контейнерите за разделно събиране.

Необходимо е да се правят информационни кампании и да се насърчава разделното събиране на отпадъците. Възможно е и да се преосмисли организацията и местата на разположение на контейнерите, разделното им извозване и оползотворяване.

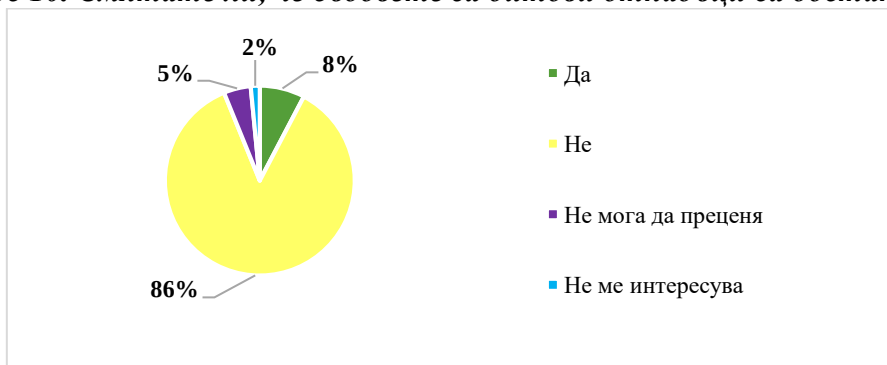
**Въпрос 9. Изхвърляте ли отпадъци на нерегламентирани места?**



На този въпрос по-голям дял от респондентите (84%) отговарят, че не изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места. Притеснителен е фактът, че близо 16% от респондентите открито заявяват, че го правят.

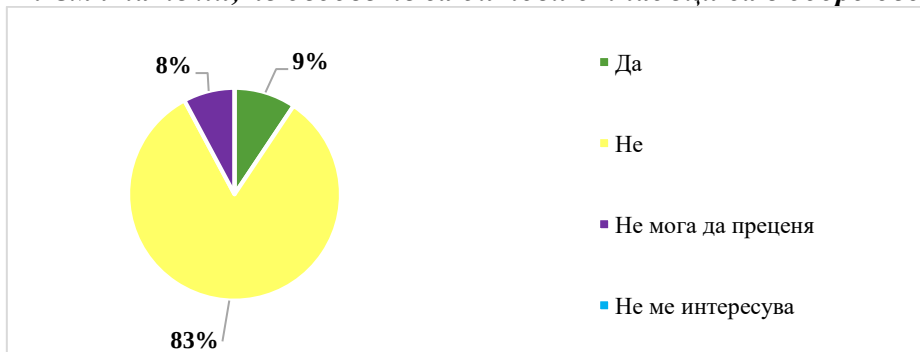


**Въпрос 10. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са достатъчни?**



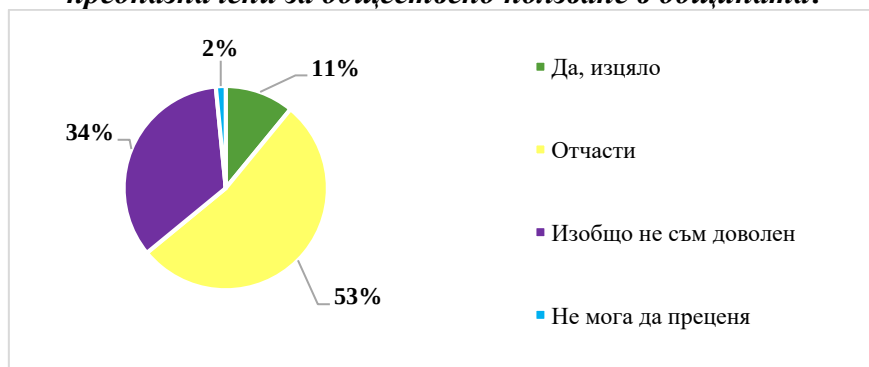
По отношение на броя съдове в общината, отговорите показват, че наличните съдове за битови отпадъци са по-скоро недостатъчни (86%).

**Въпрос 11. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са в добро състояние?**



По отношение на състоянието на съдовете, по-голям дял от респондентите ги намират в лошо състояние (83%), докато за 9% от тях те са в добро състояние.

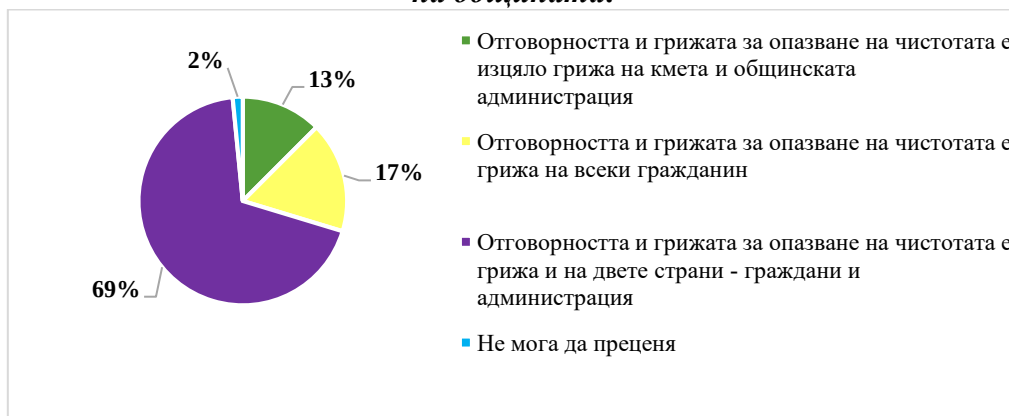
**Въпрос 12. Доволни ли сте от услугите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в общината?**



По-голям дял от респондентите (53%) „отчасти“ са доволни от услугите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, а 23% „изобщо не са доволни“. „Изцяло“ са доволни 11% от анкетираните граждани.

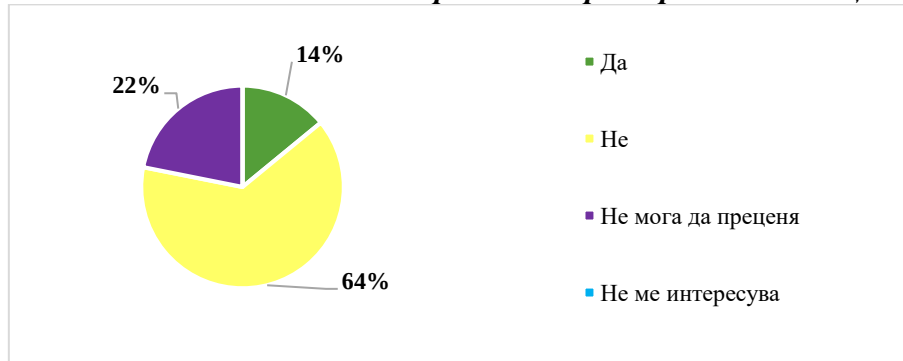


**Въпрос 13. Според Вас кой е отговорен за опазване на чистотата на територията на общината:**



По-голям дял от респондентите (69%) смятат, че гражданите и администрацията са солидарно отговорни за опазване на чистотата на територията на общината. Не малка част от анкетираните граждани (17%) определят отговорността и грижата за опазване на чистотата, като отговорност на всеки гражданин.

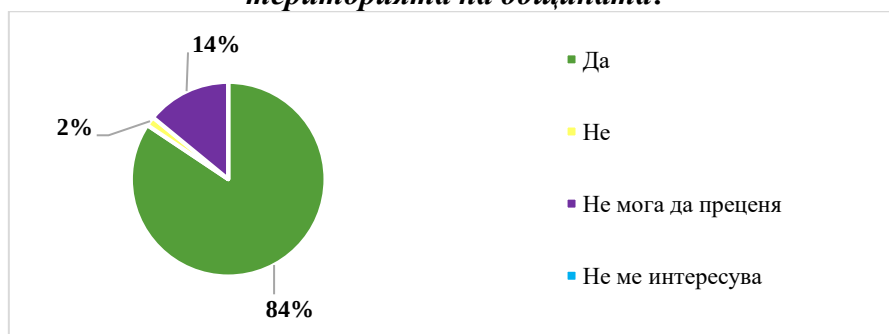
**Въпрос 14. Според Вас осъществява ли се ефективен контрол от компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината?**



Мнозинството от респонденти (64%) мислят, че компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината не осъществяват ефективен контрол.



**Въпрос 15. Според Вас има ли проблеми, свързани с околната среда на територията на общината?**



Мнозинството от респондентите (84%) смята, че има проблеми, свързани с околната среда на територията на общината, като те са свързани с:

- Отпадъци – 32%;
- Води – 21%;
- Зелени площи в населени места – 13%;
- Животни – 11%;
- Шум – 7%;
- Въздух – 7%;
- Почви – 4%;
- Защитени територии – 4%;
- Растения – 2%.

**Въпрос 16. Посочете конкретни проблеми в населеното място, в което живеете, за които е необходимо предприемане на спешни мерки?**

На този въпрос респондентите посочват следните проблеми:

- Проблеми с отпадъците;
- Качеството на питейната вода е лошо;
- Бездомни кучета;
- Изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места;
- Необходимо е по-често сметоизвозване;
- Кофите за отпадъци са в лошо състояние;
- Служителите в сметоизвозващата фирма не внимават с кофите за отпадъци и ги повреждат;
- Редовно почистване и поддържане на зелените пространства;
- Подновяване на съдовете за смет;
- Увеличаване на броя съдове за отпадъци;
- Да се поставят кошчета за отпадъци в: паркове, обществени сгради и улици;
- Изграждане на депо за строителни отпадъци;
- Организиране разделно събиране на отпадъци по домовете;



*Доклад с резултати от проведено анкетно проучване за разработването на  
ПООС Девин 2021-2028 г*

- Поставяне на кранчета на чешмата в градинката зад паметника, ще има по-малко разхищение на водата;
- Предотвратяване замърсяването с отпадъци в междублоковите пространства;
- Замърсяването на въздуха от битовото отопление;
- Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води;
- Увреждане и унищожаване на лечебни растения;
- По строг контрол върху сечта;
- Почистване на улиците;
- Озеленяване на свободните пространства;
- Изхвърляне на строителни отпадъци не нерегламентирани места;
- Безстопанствени животни на лица, които получават субсидии за тях;
- Липса на контейнери за разделно събиране на отпадъци;
- Образуване нерегламентирани сметища в общината;
- Профилактика на водоснабдителната мрежа;
- Поддържане на речните корита;
- Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води;
- Редовно сметоизвозване на битовите отпадъци;
- Подмяна на водопреносната система в кв. Настан, гр. Девин;
- Почистване и поддържане на детската площадка в кв. Настан, гр. Девин;
- Изграждане на приют за кучета в града;
- Недостатъчен брой на съдовете за отпадъци;
- Почистване на уличните платна;
- Увеличаване честотата на сметоизвозване;
- Почистване на реката в селото.



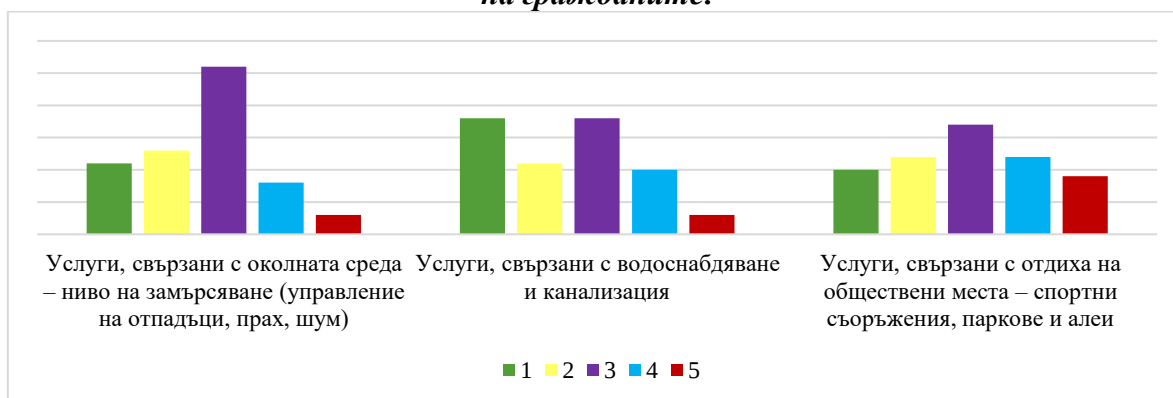
**Въпрос 17. Кои според Вас трябва да са трите основни приоритета за опазването на околната среда в общината?**



Мнозинството от респондентите определя, че четирите основни приоритета за опазването на околната среда в общината следва да бъдат:

- Подобряване на управлението на отпадъците (24%);
- Възстановяване на горския фонд (16%);
- Подобряване на зелените площи, места за отдих, велоалеи, спортни съоръжения (15%);
- Опазване на водите и водните обекти и подобряване на качеството на повърхностните води (15%).

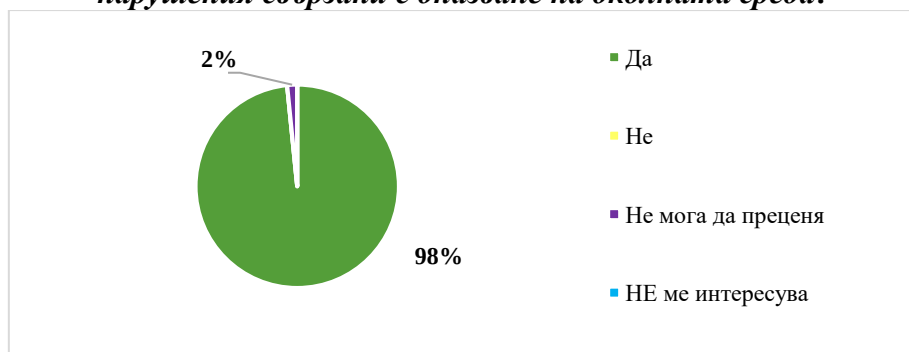
**Въпрос 18. По скалата от 1 до 5 (1 - в най-малка степен, 5 - в най-голяма степен) смятате ли, че качеството на околната среда в общината отговаря на нуждите на гражданите:**



Изводът е, че предоставянето на всички услуги отговарят в някаква степен на нуждите на гражданите, но въпреки това е необходимо да се направят някои подобрения.

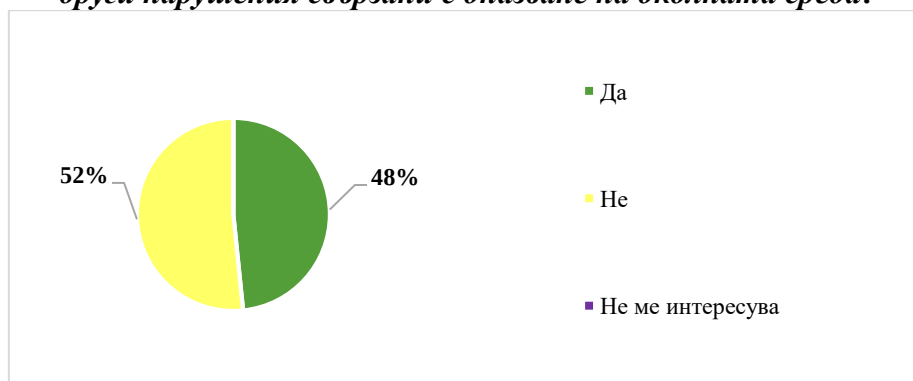


**Въпрос 19. Смятате ли, че трябва да се санкционират много строго лицата, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения свързани с опазване на околната среда?**



98% от респондентите смята, че нарушителите, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения, свързани с опазване на околната среда, трябва да бъдат санкционирани строго.

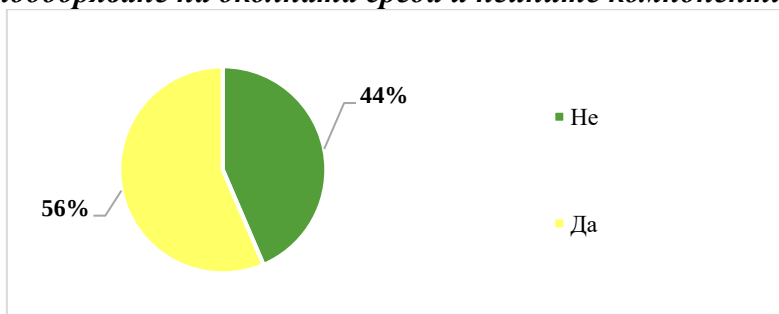
**Въпрос 20. Информирали ли сте общинска администрация или други органи за констатираните от Вас нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване/чупене на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения свързани с опазване на околната среда?**



Все още голяма част от гражданското общество (52%) не счита за важно да информира компетентните органи от общинска администрация или други органи за констатираните нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване/чупене на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения, свързани с опазване на околната среда. Именно това следва да се промени, тъй като понякога установяването на нарушителите е трудно, а това би допринесло в голяма степен за превенцията.



**Въпрос 21. Желаете ли да бъдете информирани относно кампании, свързани с подобряване на околната среда и нейните компоненти?**



По-малък е дялът на респондентите (44%), които не желаят да бъдат информирани относно кампании, свързани с подобряване на околната среда и нейните компоненти. Гражданите, които желаят да бъдат информирани (56%) относно кампании, свързани с подобряване на околната среда посочват следните начини за най-подходящи:

- Официалния сайт на община Devin;
- Средства за масова информация;
- Социални мрежи;
- Емейл;
- Информационни кампании и събития;
- Информационни постери.

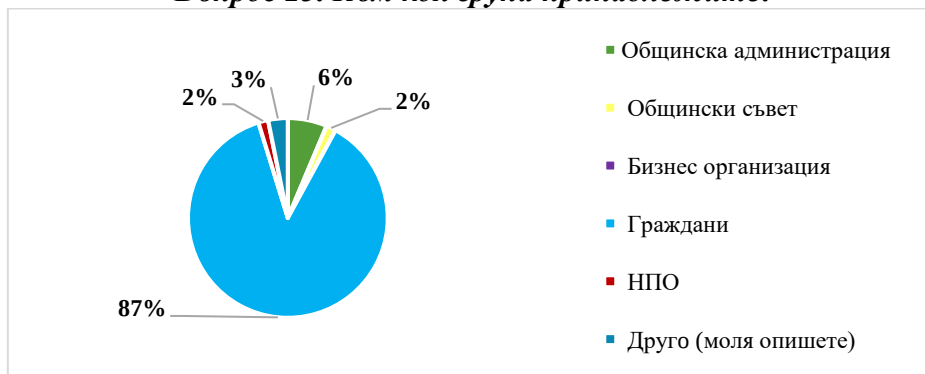
**Въпрос 22. Ако сме пропуснали нещо, което е важно като въпрос за Вас, моля споделете го тук, защото Вашето мнение е важно!**

Жителите искат да се обърне внимание и на следните проблеми, които са цитирани от проучването:

- Засилване на контрола за опазването на околната среда и налагане на наказания на нарушителите;
- Организиране изхвърлянето на по-големи отпадъци – мебели, градински, строителни;
- През зимния сезон да се извършва почистване и на малките улици;
- Редовно почистване на кошчетата за отпадъци, намиращи се по екопътеките;
- Озеленяване и залесяване на склоновете и свлачищата, за да се преустанови текущото ерозиране и отмиване на почвата;
- Организиране и провеждане на мероприятия, които да са свързани с опазването на околната среда и рециклирането;
- Изграждане на пунктове за изкупуване на хартия и пластмаса.



**Въпрос 23. Към коя група принадлежите:**



Ядрото на проучването е основно от граждани на община Devin.

**Проучването показва, че са необходими политика и инвестиции за подобряване на околната среда в община Devin в многостранни аспекти.**

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 2  
РАЗДЕЛ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ**





**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

**СЪДЪРЖАНИЕ**

|      |                                                                                                                                                                                       |    |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| I.   | Въведение.....                                                                                                                                                                        | 3  |
| II.  | Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Devin..... | 3  |
| III. | Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване .....                                                     | 14 |
| IV.  | Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове .....                                      | 18 |
| V.   | Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях .....                                     | 20 |
| VI.  | Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен .....     | 21 |



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

#### **I. Въведение**

Събирането и износът на билки са традиционни за нашата страна. България е на второ място в Европа и на едно от първите места в света по производство и износ на билки. С десетки пъти по-малка територия от тази на Индия и Китай, България притежава изключителни ресурси и пропорционално на площта си, ги превъзхожда по количества годишен износ на билки.

Българската флора съдържа около 4 100 вида висши растения. От тях 760–770 вида (19%) са лечебни растения. Най-използваните са 200 вида, от които се получават около 270 вида билки, суровина за фармацевтичната, парфюмерийната, козметичната и хранително-вкусовата промишленост.

За да бъде опазено богатството от лечебни растения, е необходимо прилагане на система от мерки и механизми, която да осигури устойчивото развитие на ресурсите.

През последните години все повече нарастват изискванията към качеството на билките, предлагани на световните пазари и изискванията за опазване на околната среда. За да бъдат българските фирми конкурентоспособни при новите условия, те трябва да се стремят към все по-добро качество на продукта, непрекъснато да развиват технологиите, да включват нови асортименти, да удостоверяват, че при събирането на билки от естествените им находища не се нанасят увреждания на природата. Нараства делът на култивираните билки и производството на биологична продукция.

Във връзка с изискванията на чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР, ДВ бр. 29/2000 г., посл. изм. ДВ бр. 17/2021 г.) и Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения (ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.) към Общинската програма за опазване на околната среда на община Devin за периода 2021-2028 г. е разработено настоящото Приложение „Раздел Лечебни растения“.

С приложението „Раздел Лечебни растения“ към Общинската програма по опазване на околната среда се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързаните с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

Разделът включва информация за видовете лечебни растения, разпространението им, режимът на тяхното ползване, морфологичните части, предмет на събиране, на които може да разчита местната икономика.

#### **II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Devin**

На Таблица 1. е представена основна информация относно лечебните растения, разпространени на територията на община Devin:



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

**Таблица 1. „Лечебни растения“ към Общинската програма за опазване на околната среда на община Devin за периода 2021-2028 г.**

| №  | Вид                                                                                                                                         | Местонахождение / Срещаемост                                                                                                                                                                                                                                                         | Използваема част                       | Мярка за опазване         |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|---------------------------|
| 1. | <b>Бяла бреза / <i>Betula pendula</i></b><br>              | <p>Расте единично или на групи из разсветлените гори, сечищата, ветровалните зони, пожарищата и скалистите места, предимно в иглолистния пояс. На места образува и самостоятелни естествени гори. Студоустойчив вид, предпочита въздушната влажност.</p>                             | Листа, кора, листни пъпки              | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 2. | <b>Трепетлика / <i>Populus tremula</i></b><br>            | <p>Расте из смесени широколистни и иглолистни гори, сечища, ветровали и пожарища в планинските области. Образува самостоятелни съобщества или участва в състава на гори от бук, об. габър, горун, смърч, бял бор и др. Принадлежи към групата на светлолюбивите дървесни видове.</p> | Кора, листа и пъпки                    | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 3. | <b>Офика / <i>Sorbus aucuparia</i></b><br>               | <p>Расте като естествен елемент на дървесната растителност върху различни типове, но предимно добре дренирани почви, единично или на малобройни групи в планинските гори и храсталаци.</p>                                                                                           | Плодове                                | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 4. | <b>Обикновен дрян / <i>Cornus mas</i> L.</b><br>         | <p>Расте разпръснато или групово.</p>                                                                                                                                                                                                                                                | Плодове                                | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 5. | <b>Обикновена леска / <i>Corylus avellana</i> L.</b><br> | <p>Формира самостоятелни съобщества – храсталаци на мястото на изсечени или унищожени гори.</p>                                                                                                                                                                                      | Ядки, листа, кора, клони и дървесината | Видът НЕ е защитен от ЗБР |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Вид                                                                                                                                           | Местонахождение / Срецаемост                                                                                                                                                                                                                                           | Използваема част | Мярка за опазване                                                                                                                                                                   |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6.  | Обикновена шипка / <i>Rosa canina L.</i><br>                 | Расте из храсталаци, тревисти терени, покрай речни тераси, край потоци, по синорите, из пустеещите селскостопански земи, в покрайнините на горите и др.                                                                                                                | Плодове          | Не се налага редуване на находищата и ограничения в ползването. При бране да не се отрязват и чупят клони и цели храсти.                                                            |
| 7.  | Папчичева (балканска) пищялка / <i>Angelica pancicii</i><br> | Среща се по влажни места и потоци                                                                                                                                                                                                                                      |                  | Видът е защитен от ЗБР                                                                                                                                                              |
| 8.  | Горска пищялка / <i>Angelica sylvestris</i><br>            | Среща се на групи в цялата страна. Расте из сенчести и много влажни до мокри местообитания и планински пояс, като елемент на естествената растителност. Участва в състава предимно на крайпоточни и крайречни съобщества на кафяви, канелени и сиви горски почви.      |                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР                                                                                                                                                           |
| 9.  | Глог червен / <i>Crataegus monogyna Jacq.</i><br>          | Среща се из цялата страна докъм 1500 м н.в. Расте из храсталаци и гори, край пътеките в цялата страна.                                                                                                                                                                 | Цветове, плодове | При бране да не се отрязват и чупят клони. Препоръчва се максимално ползване от отделните популации да не надхвърля 80% от цветовете и повторно черпене на суровината след 2 години |
| 10. | Мъждрян / <i>Fraxinus ornus</i><br>                        | Среща се доста често в страната. Расте по каменистите склонове на дефилетата при пълно слънчево осветление. Видът е силно пластичен. Издържа добре на засушавания, понася засенчванията и е непридирчив към почвените условия. Често формира самостоятелни съобщества. | Кората           | Видът НЕ е защитен от ЗБР                                                                                                                                                           |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Вид                                                                                                                                               | Местонахождение / Срещаемост                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Използваема част | Мярка за опазване         |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|---------------------------|
| 11. | <b>Обикновена хвойна /</b><br><i>Juniperus communis</i><br>      | <p>Расте в предпланините и планините в цялата страна. Обикновено се среща в подлеса на широколистни, смесени и иглолистни гори, на мястото на деградирани гори и сечища, като често образуват и самостоятелни вторични съобщества по открити, каменисти терени и по бреговете на реките. Расте върху умерено влажни почви.</p> |                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 12. | <b>Мечо грозде /</b><br><i>Arctostaphylos uva-ursi</i><br>       | <p>Расте по сухи камениливи места и горски поляни в иглолистни гори. Разпространено във всички високи планини на страната между 1500 и 2900 м надморска височина.</p>                                                                                                                                                          |                  | Видът е защитен от ЗБР    |
| 13. | <b>Малина / Rubus idaeus L.</b><br>                             | <p>Расте из храсталаци и като подлес в широколистни и иглолистни гори, а понякога образува самостоятелни съобщества на територията на сечища, ветровали, пожарища, край пътища и др.</p>                                                                                                                                       | Листа, плодове   | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 14. | <b>Черна боровинка /</b><br><i>Vaccinium myrtillus</i><br>     | <p>Расте из светли иглолистни и широколистни гори и храсталаци, по каменисти и скални поляни, в торфища и високопланински пасища в планините.</p>                                                                                                                                                                              |                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 15. | <b>Червена боровинка /</b><br><i>Vaccinium vitis-idaea</i><br> | <p>Среща се в по-високите планини. Расте по каменисти и скални поляни и в иглолистни гори.</p>                                                                                                                                                                                                                                 |                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

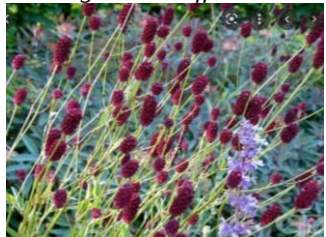
**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Вид                                                                                                                                      | Местонахождение / Срещаемост                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Използваема част | Мярка за опазване         |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|---------------------------|
| 16. | <b>Горска тинтява / <i>Gentiana asclepiadea</i></b><br> | <p>Расте в иглолистните гори, из храсталаци от смрика, боровинка, по горски поляни и влажни усойни места над 1000 м н.в.</p>                                                                                                                                                                                                  |                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 17. | <b>Сладка папрат / <i>Polypodium vulgare</i></b><br>   | <p>Среща се из всички предпланински и планински райони на страната. Расте в сенчести гори главно върху влажни скали. Сенколюбив мезофит.</p>                                                                                                                                                                                  |                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 18. | <b>Орлова папрат / <i>Pteridium aquilinum</i></b><br> | <p>Среща се разпръснато в цялата страна, но основните находища са в планинските райони, където образува чисти съобщества. Расте из умерено влажни тревисти и храсталачни места в покрайнините на горите и в разредените гори, горските поляни, стръмните скалове. Предпочита песъчливи почви и силикатна скална подложка.</p> |                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 19. | <b>Здравец / <i>Geranium macrorrhizum</i></b><br>     | <p>Среща се в планините и предпланинните на малки групи. Расте из влажни, сенчести гористи места и храсталаци до 2000 м н.в.</p>                                                                                                                                                                                              |                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 20. | <b>Градско омайниче / <i>Geum urbanum</i></b><br>     | <p>Среща се из цялата страна. Расте из храсталаци, по сенчести места, в покрайнините на горите, по поляни, край селища и сгради по изоставени от обработка места и др.</p>                                                                                                                                                    |                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Вид                                                                                                                                           | Местонахождение / Срещаемост                                                                                                                                                     | Използваема част       | Мярка за опазване         |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------------------|
| 21. | <b>Крилатолистна иглика /</b><br><i>Primula vulgaris</i><br> | <p>Расте по влажни каменисти и скалисти склонове, тревисти поляни, по-рядко из храсталаци и редки гори в планинския и високопланинския пояс между 1600 и 2000 м н.в.</p>         |                        | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 22. | <b>Рунянка / Hieracium pilosella</b><br>                    | <p>Среща се по всички наши планини. Расте из планински ливади и храсталаци, по необработваеми места и изоставени ниви като елемент на естествената растителност в планините.</p> | Листа, стъбло, цветове | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 23. | <b>Водна детелина / Menyanthes trifoliata</b><br>          | <p>Среща се из торфища, мочурливи и влажни ливади край потоци, реки и езера като елемент на естествената растителност в буковия и иглолистния пояс.</p>                          | Листа                  | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 24. | <b>Трицветна теменуга / Viola tricolor</b><br>             | <p>Расте из ливади и тревисти места, пасища, храсталаци, като плевел из ниви и градини, лозя, в низините, предпланините и планините докъм 1800 м н.в.</p>                        | Надземната част        | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 25. | <b>Лечебна динка / Sanguisorba officinalis</b><br>         | <p>Расте върху влажни почви и торфища като елемент на естествената растителност из ливади, пасища, поляни, пустеещи тревисти места и бивши обработваеми земи.</p>                | Корени                 | Видът НЕ е защитен от ЗБР |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Вид                                                                                                                                         | Местонахождение / Срещаемост                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Използваема част              | Мярка за опазване                  |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|------------------------------------|
| 26. | <b>Вратига (паничка) / <i>Tanacetum vulgare</i> L.</b><br> | <p>Расте из храсталачни места, разредени гори, горски покрайнини и поляни, из сечища, тревисти и каменисти места като елемент на естествената растителност, по-рядко вторично по изоставени буренливи места, среща се в разредени съобщества на видове дъб, бук, бял бор, смърч и др. Популациите са с мозаечна структура, на места значително плътни.</p> | Листа и цветове               | Видът НЕ е защитен от ЗБР          |
| 27. | <b>Върбинка / <i>Verbena officinalis</i></b><br>          | <p>Среща се във всички части на страната. Расте по влажни и умерено влажни и буренливи места в низините и планините докъм 1000 м н.в.</p>                                                                                                                                                                                                                  | Стръкове                      | Видът НЕ е защитен от ЗБР          |
| 28. | <b>Чемерика / <i>Veratrum Lobelianum</i></b><br>         | <p>Расте из влажни и умерено влажни планински ливади и пасища, край реките, потоците и езерата, по замочурени планински места и рядко из торфища във всички планински области на страната.</p>                                                                                                                                                             | Корени                        | Видът НЕ е защитен от ЗБР          |
| 29. | <b>Великденче / <i>Veronica officinalis</i> L.</b><br>   | <p>Среща се из цялата страна, особено в умерено влажните гористи и храсталачни места.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                  | Надземната част               | Видът НЕ е защитен от ЗБР          |
| 30. | <b>Горска ягода / <i>Fragaria vesca</i> L.</b><br>       | <p>Среща се в цялата страна. Расте масово в разсветлените гори предимно от бял бор, също из храсталаци, сечища и тревисти места и по-рядко по поляните сред горите.</p>                                                                                                                                                                                    | Листа, плод                   | Видът НЕ е защитен от ЗБР          |
| 31. | <b>Жълт кантарион / <i>Hypericum maculatum</i> Crantz.</b>                                                                                  | <p>Среща се в предпланините и планините. Расте по сухи, тревисти, каменисти и храсталачни</p>                                                                                                                                                                                                                                                              | Надземна част, събира се през | Еднократното ползване от отделните |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Вид                                                                                                                                   | Местонахождение / Срещаемост                                                                                                                              | Използваема част                                                  | Мярка за опазване                                                                                      |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                      | местообитания, в разредени гори и сечища, по необработваеми места, край пътища като елемент на естествената растителност. Среща се в различни съобщества. | времето на цъфтенето. Не трябва да се събират прецъфтели стръкове | популации да не надхвърля 80% от индивидите на популацията. Да не се изкореняват растенията при бране. |
| 32. | <b>Обикновен риган / <i>Origanum vulgare</i></b><br> | Среща се из цялата страна. Расте из храсталаци, разредени гори и горски поляни от низините до 2000 м н.в.                                                 | Надземна част                                                     | Видът НЕ е защитен от ЗБР                                                                              |
| 33. | <b>Киселец / <i>Rumex acetosa</i> L.</b><br>        | По-масово се среща в планинските райони. Расте по влажни поляни, ливади и тревисти места из цялата страна.                                                | Листа                                                             | Видът НЕ е защитен от ЗБР                                                                              |
| 34. | <b>Алпийски лапад / <i>Rumex alpinus</i></b><br>   | Расте по богати на азот почви, край сгради, кошари и хижи, из планинските поляни и край езера, реки и потоци.                                             | Корени, стъбло и плодовете                                        | Видът НЕ е защитен от ЗБР                                                                              |
| 35. | <b>Сedefче / <i>Ruta graveolens</i></b><br>        | Расте по сухи каменисти, скалисти и храсталачни места                                                                                                     |                                                                   | Видът е защитен от ЗБР                                                                                 |
| 36. | <b>Горски енчец / <i>Solidago virgaurea</i></b>                                                                                       | Среща се основно в иглолистния пояс. Расте из храсталаци, разредени гори, горски поляни,                                                                  | Надземната част                                                   | Видът НЕ е защитен от ЗБР                                                                              |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Вид                                                                                                                                                  | Местонахождение / Срещаемост                                                                                                                                                                             | Използваема част            | Мярка за опазване         |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|---------------------------|
|     |                                                                     | сечища, по тревисти и скалисти места.                                                                                                                                                                    |                             |                           |
| 37. | <b>Лазаркиня, еньовче<br/>ароматно / <i>Galium odoratum</i></b><br> | Среща се в планините. Расте из сенчести гори, докъм 1700 м н.в.                                                                                                                                          | Стрък                       | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 38. | <b>Висок лопен / <i>Verbascum thapsiforme</i></b><br>             | Среща се из цялата страна. Расте из храсталаци и редки гори, по слънчеви тревисти места, по бунища и буренливи терени.                                                                                   | Венчелистчетата без чашките | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 39. | <b>Ранилист лечебен / <i>Betonica officinalis</i> L.</b><br>      | Среща се във всички части на страната до 1500 м н.в. Расте по тревисти и храсталачни места в горите, низините и планините. Расте единично или на малки групи. Светлолюбив и сенкоиздръжлив ксеромезофит. | Стръкове по време на цъфтеж | Видът НЕ е защитен от ЗБР |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Вид                                                                                                                                               | Местонахождение / Срещаемост                                                                                                                                                                                                       | Използваема част         | Мярка за опазване         |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|---------------------------|
| 40. | <b>Синя жлъчка / <i>Cichorium intybus</i> L.</b><br>             | Среща се из цялата страна. Расте из ливади, изоставени места, буренливи места, край селища, пътища и ж.п. линии, като плевел в градини, лозя и окопни култури, в низините и планините от морското равнище докъм 1000 – 1500 м н.в. | Корен и стръкове         | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 41. | <b>Обикновен повет / <i>Clematis vitalba</i></b><br>            | Расте из горите и храсталаците предимно на влажни места докъм 1000 м н.в.                                                                                                                                                          | Листа, корени, цветове   | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 42. | <b>Брястолистно орехче / <i>Filipendula ulmaria</i> L.</b><br> | Расте из влажни тревисти места, край потоци и в планинските торфища, като елемент на естествената хигрофитна растителност. Студоустойчив хигрофит.                                                                                 | Надземна част и корени   | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 43. | <b>Шапиче / <i>Alchemilla vulgaris</i> complex</b><br>         | Расте из планински ливади и пасища, край пътеки и д. Участва като асектатор в тревни съобщества, в които доминират житни треви. Светлолюбив мезофит.                                                                               | Коренище и надземна част | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 44. | <b>Копитник / <i>Asarum europaeum</i></b><br>                  | Расте по влажни, сенчести места до 1200 м н.в.                                                                                                                                                                                     | Коренище и надземна част | Видът е защитен от ЗБР    |
| 45. | <b>Изгравниче / <i>Asplenium trichomanes</i></b>                                                                                                  | Среща се разпръснато в много райони на страната, но находищата и запасите в тях са малки. Расте по                                                                                                                                 | Надземната част          | Видът НЕ е защитен от ЗБР |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Вид                                                                                                                                         | Местонахождение / Срещаемост                                                                                                                                                                    | Използваема част | Мярка за опазване         |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|---------------------------|
|     |                                                            | влажни, сенчести и каменисти места и из горите, докъм 1700 м н.в.<br>Сенколюбив мезофит.                                                                                                        |                  |                           |
| 46. | <b>Кървавиче / <i>Bistorta major</i></b><br>               | Среща се в западни Родопи и з влажни мочурливи места и ливади, поляни, храсталаци, около планински езера и блата, потоци, влажни каменисти склонове.                                            | Корените         | Видът НЕ е защитен от ЗБР |
| 47. | <b>Червен кантарион / <i>Erythraea centaurium</i></b><br> | Расте по умерено влажни до сухи тревисти и каменисти места из пасища, изоставени обработваеми земи и ливади, в крайнините на храсталаци и редки гори като елемент на естествената растителност. | Надземна част    | Видът НЕ е защитен от ЗБР |

Източник: РДГ Смолян



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

**III. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване**

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

1. събирането на билки от диворастващи и култивирани лечебни растения;
2. придобиването на билки за първична обработка или преработка;
3. събирането на генетичен материал от диворастващи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия, извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Разрешително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти – общинска собственост. Разрешително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината. Разрешителното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Съгласно чл. 22 от Закона за лечебните растения, разрешително за ползване на лечебните растения се издава от:

1. директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство в определения им териториален обхват – когато ползването е от горски територии – държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор – след заплащане на такса в държавното горско стопанство или в държавното ловно стопанство;

2. кмета на общината, когато ползването е от:

- а) земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места – общинска собственост, след заплащане на такса в общината;
- б) територии в строителните граници на населените места – общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;
- в) земеделски земи от поземления фонд – частна собственост; разрешително се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица – възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;

3. областния управител, когато ползването е от земеделски земи – държавна собственост, в границите на населените места и в поземления фонд, след заплащане на такса в областната администрация;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

4. директора на дирекцията на националния парк, когато ползването е от териториите и акваториите на националните паркове, след заплащане на такса в съответната дирекция;

5. лице с висше лесовъдско образование, оправомощено от кмета на съответната община и регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика – за горските територии – общинска собственост, след заплащане на такса в общината, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;

6. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика – за горски територии, за което горско сдружение е сключило договор;

7. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика – за горските територии извън посочените в т. 1 и 5, за които собственикът има сключен договор за конкретния имот.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от Закона за лечебните растения, таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – държавна собственост, се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите по ал. 1.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за: плановите документи; дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища; научни изследвания и наблюдение на лечебните растения; изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения; култивиране и преработка на лечебните растения; обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения; други дейности, свързани с управлението и контрола по Закона за лечебните растения.

Позволително за ползване на лечебни растения се издава от кмета на общината, когато ползването е от земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места – общинска собственост, както и от териториите в строителните граници на населените места, независимо от предназначението им, след заплащане на таксата.

Позволителното за ползване се издава на билкозаготвител - юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване; срока на ползване; други условия, свързани с опазване на находището; лицата, извършващи ползването, ако те са различни от титуляря на позволителното.

Позволителното се издава преди осъществяване на ползването.

При издаването на позволителни на територията на Община Devin се осъществява контрол по отношение на:



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

- Уведомяване на РИОСВ – Смолян за организираните билкозаготвители пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвитель;
- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ - Смолян;
- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок – до 20 януари, за представяне в РИОСВ – Смолян на обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на община Devin;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на разрешителното за ползване със заповед на кмета на общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляря на разрешителното за ползване.

Ползвателят на разрешителното за ползване на лечебни растения е длъжен да:

- Да не се допуска ползване на лечебните растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Да не допуска ползване на защитени от закона лечебни растения;
- Да почиства прилежащите територии след приключване на ползването;
- След изтичането на посочените в разрешителното срокове да не се разпорежда с останалите недобити лечебни растения, които заедно със заплатените такси остават за общината;
- При извършване на ползването да носи винаги в себе си разрешителното.

**На територията на цялата страна е забранено събирането на билки от следните видове лечебни растения от естествените им находища:** Бенедиктински трън, пресечка (*Chicus benedictus L.*), Волски език (*Phyllitis scolopendrium (L.) Newm.*), Горицвет пролетен (*Adonis vernalis L.*), Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis L.*), Залист бодлив (*Ruscus aculeatus L.*), Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes L.*), Исландски лишей (*Cetraria islandica (L.) Ach.*), Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis L. ssp. aristatus*), Какула едрочветна (*Salvia tomentosa Mill.*), Копитник (*Asarum europaeum L.*), Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng*), Момина сълза (*Convallaria majalis L.*), Оман бял (*Inula helenium L.*), Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucinum Flavum Crantz*), Пелин сантонитов (*Artemisia santonicum L.*), Пирински/Мурсалски/Алиботушки чай (*Sideritis scaedica Griseb.*), Пищялка панчичева (*Angelica pancici Vand*), Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum L.*), Риган бял (*Origanum vulgare L. Ssp. Hirtum (Link) letswaart*), Ружа лечебна (*Althaea officinalis L.*), Салеп (*Orchis sp. diversa*), Смил жълт



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

(*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.), Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) Bernh = *L.selago*), Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.).

Под специален режим на опазване и ползване се поставят отделни диворастващи лечебни растения, чиито ресурси проявяват трайна тенденция за намаляване и съществува заплаха за естественото им разпространение в природата. Със Заповед № РД-135 от 04.02.2022 г. на министъра на околната среда и водите са определени допустимите за събиране количества билки от 11 вида лечебни растения от естествени находища извън територията на националните паркове – лечебна иглика, червен божур, лазаркиня, лудо биле, лютивя тлъстига, кисел трън, лечебен ранилист, шапиче, решетка безстъблена, бял пелин (катраника) и зърнастец елшовиден.

**Посочените в заповедта на Министъра на околната среда и водите ограничения и забрани не се отнасят за количествата билки, събирани за лични нужди.<sup>1</sup> Изключенията не се прилагат за пирински (мурсалски, алиботушки) чай (*Sideritis scardica* Griseb.).**

Ежегодно за съответната календарна година, министърът на околната среда и водите издава Заповед за специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения. Режимът на опазване и ползване се прилага за видове, чиито ресурси проявяват трайна тенденция за намаляване и съществуваща заплаха за естественото им разпространение в природата. С тази заповед се определят допустимите за събиране количества от 11 билки (кг сухо тегло) от естествени находища, извън територията на трите Национални парка. Към тях спадат лечебна иглика, червен божур, бял пелин, лазаркиня, лудо биле и други.

Лечебните растения в естествените им находища, се опазват от увреждане или унищожаване, с цел осигуряване на устойчивото им ползване, като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържане и съхраняване на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания и на популациите от видове лечебни растения, както и контрол по отношение устойчивото им ползване и оценка състоянието на естествените им находища.

По данни на РИОСВ – Смолян на територията на община Devin са регистрирани 4 бр. билкозаготвителни пункта:

- ЕТ „Глухарче Здравко Лоховски“, с. Триград – не действащ;
- „Еко-билко“ ЕООД, с. Триград - регистриран през 2016 г.;
- „Еми-Мед“ ЕООД, с. Триград – регистриран през 2016 г.;
- Юри Хаджийски, с. Триград – регистриран през 2021 г.

<sup>1</sup> Съгласно Закона за лечебните растения **билки за лични нужди** са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва: корени, коренища, луковичи или грудки - до 1 кг; стръкове - до 2 кг; листа - до 1 кг; кори - до 0,5 кг; цветове - до 0,5 кг; семена - до 0,1 кг; плодове - до 10 кг; пъпки - до 0,5 кг; талус - до 1 кг.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

#### **IV. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове**

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. То включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете. Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри растения, популациите на видовете и екосистемите, включващи популацията.

За изпълнение целите на ПООС 2021-2028 г. ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи на наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината;
- Даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на община Якимово, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- Предписания към собствениците на земи, гори, води или водни обекти, около които има находища на лечебни растения, недопускане увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове;
- Забраняване ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

биологично разнообразие, както и в нарушение на наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;

- Участие на обществеността по вземане на решения, във връзка с опазване на лечебните растения на територията на общината;
- Недопускане на палене на стърнища и предотвратяване на горски пожари.

В чувствително състояние е лечебното растение Пирински (мурсалски) чай (*Sideritis scardica*), което се среща около с. Триград и местността „Мурсалица“. Този вид е включен под специален режим на опазване и ползване и последните години със заповеди на министъра на околната среда и водите, ползването му от естествените находища е забранено за стопански и лични нужди. Необходимо е да се контролира за нерегламентирано бране на билки в находищата.

Съгласно чл. 46 от ЗЛР „Кметът на общината ръководи изпълнителната дейност на общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебни растения, като:

1. Организира изпълнението на дейностите по отношение на лечебните растения, включени в общинската програма за опазване на околната среда;
2. Издава позволителни за ползване на лечебни растения от земи, води и водни обекти – общинска собственост;
3. Издава удостоверения за билки от култивираните лечебни растения;
4. Предоставя на министъра на околната среда и водите информация за нуждите на наблюдението и оценката на лечебните растения и на създаването и поддържането на специализираните карта и регистър за тях.

В разпоредбата на чл. 62 от същия закон „Кметът на общината контролира ползването на лечебните растения в земите, водите и водните обекти – общинска собственост, в поземления фонд и в населените места“. Също така, управлението на дейностите по култивиране на лечебните растения, се осъществява от кметовете на общините.

На територията на община Devin има създадени култури от Мурсалски чай, като е необходимо те да бъдат обхванати в най-голяма степен, като се извършва контрол по набавяне на посадъчен материал и за издаване на удостоверения за култивиране.

На територията на общината са регистрирани находища на защитения растителен вид „Родопски силивряк“ (*Haberlea rhodopensis*), в района на Триградското ждрело и поречието на река Devinска. Съществува информация, че то може да ползва за лечебно растение и в тази връзка да се осъществява нерегламентирано ползване. Нужно е да се засили контрола за физическото късане, изкореняване на отделни екземпляри, както и недопускане осушаване и увреждане на влажните скалисти местообитания.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“

**V. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях**

*Защитени територии по смисъла на ЗЗТ*

- **Защитена местност 480 „Борино“** (бивша буферна зона на резерват „Кастракий“) е обявена със Заповед №1094/03.12.1986 г. на Комитет за опазване на природната среда и е прекатегоризирана със Заповед №РД-517 от 12.07.2007 г., бр. 72/2007 на Държавен вестник.
- **Резерват 26 „Казаните“** е обявен със Заповед №508/28.03.1968 г. на Министерството на горите и горската промишленост и е актуализирана по площ със Заповед №РД-1783 от 13.10.2014 г. на МОСВ, бр. 93/2014 на Държавен вестник.
- **Природна забележителност 225 „Настанска могила“** е обявена със Заповед №1120/02.07.1968 г. на Министерство на горите и горската промишленост, бр. 83/1968 на Държавен вестник.
- **Защитена местност 187 „Поречието на река Девинска“** е обявена със Заповед №РД-618/08.07.2002 г. на Министерството на околната среда и водите, бр. 86/2002 на Държавен вестник, и актуализирана по площ със Заповед №РД-104/06.02.2019 г., бр. 23/2019 на ДВ.
- **Защитена местност 478 „Старата гора“** (бивша буферна зона на поддържан резерват „Шабаница“) е обявена със Заповед №1094/03.12.1986 г. на Комитет за опазване на природната среда и е прекатегоризирана със Заповед №РД-505 от 12.07.2007 г., бр. 72/2007 на Държавен вестник.
- **Природна забележителност 83 „Строилски дол“** е обявена със Заповед №3796/11.10.1966 г. на Комитет по горите и горската промишленост и актуализирана по площ със Заповед №РД-386/06.07.2016 г., бр. 61/2016 на Държавен вестник.
- **Защитена местност 3 „Триградското ждрело“** е обявена със Заповед №4021/06.12.1963 г. на Комитет по горите и горската промишленост и е увеличена по площ със Заповед №РД-677 от 08.10.2015 г., бр. 85/2015 на Държавен вестник.
- **Защитена местност 535 „Храстево“** е обявена със Заповед №РД-173/23.02.2012 г. на МОСВ, бр. 26/2012 на Държавен вестник.
- **Защитена местност 29 „Чаирите“** е обявена със Заповед №3751/30.11.1973 г. на Министерство на горите и опазване на природната среда, бр. 101/1973 на Държавен вестник.
- **Поддържан резерват 11 „Шабаница“** е бивш резерват обявен със Заповед №2245/30.12.1956 г. на Управление горско стопанство към Министерски съвет, прекатегоризирана със Заповед №РД-198/29.02.2013 г. на МОСВ, бр. 33/2013 на ДВ.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

*Защитени зони като част от Европейската екологична мрежа „Натура 2000“ по смисъла на ЗБР:*

- **Защитена зона BG0001030 „Родопи – Западни“** – обявена с Решение №611 от 16.10.2007 г. (ДВ, бр. 85/2007 г.) и изменена с Решение №811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник.
- **Защитена зона BG0002063 „Западни Родопи“** – обявена със Заповед №РД-835 от 17.11.2008 г. (ДВ, бр. 108/2008) и с увеличена площ с Решение №335 от 26.05.2011 г. (ДВ бр. 41/2011) и Заповед №РД-890 от 26.11.2013 г. (ДВ бр. 107/2013).
- **Защитена зона BG0002113 „Триград-Мурсалица“** – обявена с решение №РД-531 от 26.05.2010 г., бр. 50/2010 на Държавен вестник.
- **Защитена зона BG0002105 „Персенк“** – обявена със Заповед №РД-772 от 28.10.2008 г., бр. 103/2010 на Държавен вестник.

По данни на Регистъра на вековните дървета в България на територията на община Девин има 2 защитени вековни дървета:

- Обикновен смърч (*Picea abies*) в с. Триград – години към датата на обявяване 200;
- Обикновен смърч (*Picea abies*) в с. Триград.

**VI. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен**

В Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги в община Девин (приета с Решение № 11 от 27.02.2009 г., изм. с Решение № 9 от 28.02.2022 г. (в сила от 01.05.2022 г.), Решение № 40 от 14.04.2022 г. и Решение № 88 от 26.05.2022 г. на Общински съвет – Девин.), както и приложенията към нея, са определени начините за земеползване и издаване на разрешително за ползване на лечебни растения, лицата, на които се издават, както и таксите, които се заплащат за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – общинска собственост.

За територията на община Девин таксата за издаване на разрешително е 5лв., като тя е посочена в Приложение № 3 от Наредбата.

**Таблица 3. Такси за разрешително за ползване на лечебни растения**

| №  | Услуга                                                      | Цена в лева |
|----|-------------------------------------------------------------|-------------|
| I. | Билки (в сурово състояние) – за 1 кг                        |             |
| 1. | Грудки, корени, коренища                                    |             |
|    | - божур, иглика, лудо биле, ранилист, решетка, ягода горска | 0,10        |
|    | - кукуряк, мъжка папрат, сладка папрат, чемерика            | 0,10        |
|    | - бъзак, гръмотрън, синя жлъчка                             | 0,05        |
|    | - глухарче, девесил, черен оман, пищялка, чобанка           | 0,02        |
|    | - други                                                     | 0,05        |
| 2. | Листа                                                       |             |
|    | - мечо грозде                                               | 0,10        |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №  | Услуга                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Цена в лева                                                          |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
|    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- боровинка червена и черна, лудо биле</li> <li>- бръшлян, чобанка</li> <li>- глог, живовлек, леска, липа, люляк, оман чер, ягода горска</li> <li>- бреза, върба, къпина, лопен, малина, подбел</li> <li>- други</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 0,05<br>0,05<br>0,05<br>0,05<br>0,05                                 |
| 3. | Стръкове <ul style="list-style-type: none"> <li>- блатно кокиче</li> <li>- горичцвет, лазаркиня</li> <li>- гълъбови очички, зайча сянка, залист бодлив, лечебен исоп, прозориче жълто, шапиче</li> <li>- лим зелен, зимзелен, лудо биле, ранилист, теменуга миризлива, чубрица планинска</li> <li>- дяволска уста, кантарион жълт, кантарион червен, мащерка, очанка, риган обикновен</li> <li>- великденче, върбинка, жаблек, златна пръчица, изсипливче, камшик, лепка, медуница, миши уши, пача трева, пелин обикновен, подъбиче бяло, подъбиче червено, пчелник, равнец бял</li> <li>- врабчови чревца, вратига, глухарче, енъовче, змийско мляко, имел бял, комунига жълта, мокреш, оман чер, росопас, теменуга трицветна, хвоц</li> <li>- други</li> </ul> | 0,10<br>0,10<br>0,05<br>0,05<br>0,05<br>0,02<br>0,02<br>0,02<br>0,05 |
| 4. | Цветове <ul style="list-style-type: none"> <li>- липа</li> <li>- божур, иглика</li> <li>- метличина, паричка, подбел, ралица, слез, тъжник блатен</li> <li>- акация бяла, бъз</li> <li>- вратига, глог, равнец бял</li> <li>- други</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 0,10<br>0,05<br>0,05<br>0,05<br>0,02<br>0,05                         |
| 5. | Плодове <ul style="list-style-type: none"> <li>- боровинка червена и черна, хвойна червена</li> <li>- хвойна сибирска</li> <li>- кисел трън, къпина, малина</li> <li>- бъз, глог, конски кестен, киселица</li> <li>- бъзак, трънка</li> <li>- други</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 0,20<br>0,10<br>0,05<br>0,02<br>0,02<br>0,05                         |
| 6. | Семена <ul style="list-style-type: none"> <li>- есенен минзухар</li> <li>- други</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 0,15<br>0,10                                                         |
| 7. | Пъпки <ul style="list-style-type: none"> <li>- странични борови връхчета</li> <li>- бяла бреза, черна топола</li> <li>- други</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 0,20<br>0,10<br>0,10                                                 |
| 8. | Кори <ul style="list-style-type: none"> <li>- мъждрян, ясен</li> <li>- зърнастец, кисел трън, леска</li> <li>- върба</li> <li>- дъб</li> <li>- бреза</li> <li>- други</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 0,20<br>0,10<br>0,05<br>0,05<br>0,02<br>0,05                         |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №2. Раздел „Лечебни растения“**

| №   | Услуга                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Цена в лева                                  |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| 9.  | Лишеи<br>- исландски                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 0,10                                         |
| II. | Генетичен материал за култивирано отглеждане, включително при лабораторни условия, за създаване на колекции или за възстановяване на други места в природата                                                                                                                                                 |                                              |
| 1.  | От защитени лечебни растения:<br>- плодове – за 100 гр.<br>- семена - за 100 гр.<br>- резници - за 1бр.                                                                                                                                                                                                      | 20,00<br>50,00<br>2,00                       |
| 2.  | От лечебни растения под специален режим на опазване и ползване:<br>- луковици, грудки, коренища –за 1бр.<br>- плодове – за 100 гр.<br>- семена – за 100 гр.<br>- резници – за 1 бр.                                                                                                                          | 1,00<br>5,00<br>10,00<br>0,50                |
| 3.  | От други лечебни растения:<br>- луковици, грудки, коренища от всички видове, с изключение на описаните – за 1 бр.<br>- лук (всички видове), перуника (всички видове) - за 1 бр.<br>- ботурче есенно (есенна циклама) - за 1 бр.<br>- плодове – за 100 гр.<br>- семена - за 100 гр.<br>- резници - за 100 гр. | 0,10<br>0,20<br>1,00<br>2,00<br>5,00<br>0,10 |

Източник: Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги в Община Devin

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА  
ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**ПРИЛОЖЕНИЕ №3  
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА  
ОТПАДЪЦИТЕ  
НА ОБЩИНА ДЕВИН 2021-2028 Г.**



## **СЪДЪРЖАНИЕ:**

|              |                                                                                                                                                                             |           |
|--------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>I.</b>    | <b>Въведение.....</b>                                                                                                                                                       | <b>5</b>  |
| <b>II.</b>   | <b>Основни изводи от анализите на състоянието на управление на отпадъците и прогнози за количеството и състава на отпадъците за периода на действие на програмата .....</b> | <b>11</b> |
| <b>III.</b>  | <b>SWOT анализ .....</b>                                                                                                                                                    | <b>17</b> |
| <b>IV.</b>   | <b>Цели и приоритети.....</b>                                                                                                                                               | <b>20</b> |
| <b>V.</b>    | <b>Подпрограми за постигане на целите с планове за действие към всяка подпрограма .....</b>                                                                                 | <b>21</b> |
|              | V.1.Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци .....                                                                                                           | 21        |
|              | V.1.1.Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци .....                                                                                           | 31        |
|              | V.2. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци .....                                                         | 38        |
|              | V.3. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.....                                       | 44        |
|              | V.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.....                                                                                           | 48        |
|              | V.4.1. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки .                                                                                                   | 51        |
|              | V.5. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други .....                                                                           | 54        |
| <b>VI.</b>   | <b>Координация с други общински и регионални планове и програми...</b>                                                                                                      | <b>56</b> |
| <b>VII.</b>  | <b>Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската/регионалната програма за управление на отпадъците.....</b>                                       | <b>56</b> |
| <b>VIII.</b> | <b>Приложения.....</b>                                                                                                                                                      | <b>58</b> |
|              | Приложение № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ПУО Девин.....                                                                                                       | 58        |
|              | Приложение № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците,                                                                                                      | 58        |
|              | Приложение № 3 – Прогнози.....                                                                                                                                              | 59        |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ**

|                                                                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Таблица 1. Годишни количества битови отпадъци за периода 2015-2021 г.....                                                                       | 27 |
| Таблица 2. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци.....                                                                         | 29 |
| Таблица 3. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци<br>.....                                                       | 37 |
| Таблица 4. Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Devin (тон).....                                                                      | 40 |
| Таблица 5. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за<br>рециклиране на битовите отпадъци.....                     | 42 |
| Таблица 6. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на<br>строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради ..... | 46 |
| Таблица 7. Заложени цели за МРО по години .....                                                                                                 | 48 |
| Таблица 8. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО<br>.....                                                     | 50 |
| Таблица 9. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.....                                                                | 53 |
| Таблица 10. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови<br>отпадъци и други .....                                     | 55 |

**СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ**

|                                                                                                              |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Фигура 1. Географско положение община Devin.....                                                             | 9  |
| Фигура 2. Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места<br>(2018 г.), кг/жител/г..... | 27 |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ**

|        |                                                                                                                     |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| БО     | Битови отпадъци                                                                                                     |
| ДДС    | Данък добавена стойност                                                                                             |
| ЕЕО    | Електрическо и електронно оборудване                                                                                |
| ЕС     | Европейски съюз                                                                                                     |
| ЗИД    | Закон за изменение и допълнение                                                                                     |
| ЗМДТ   | Закон за местните данъци и такси                                                                                    |
| ЗМСМА  | Закон за местното самоуправление и местната администрация                                                           |
| ЗООС   | Закон за опазване на околната среда                                                                                 |
| ЗУО    | Закон за управление на отпадъците                                                                                   |
| ИАОС   | Изпълнителна агенция по околна среда                                                                                |
| ИУЕЕО  | Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване                                                            |
| ИУМПС  | Излезли от употреба моторни превозни средства                                                                       |
| МОСВ   | Министерство на околната среда и водите                                                                             |
| МПС    | Моторни превозни средства                                                                                           |
| МРО    | Масово разпространени отпадъци                                                                                      |
| НН     | Норма на натрупване                                                                                                 |
| НПО    | Неправителствена организация                                                                                        |
| НПУО   | Национален план за управление на отпадъците                                                                         |
| ОПОС   | Оперативна програма „Околна среда“                                                                                  |
| ПУО    | Програма за управление на отпадъците                                                                                |
| ПСОВ   | Пречиствателна станция за отпадъчни води                                                                            |
| ПУДООС | Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда                                               |
| РИОСВ  | Регионална инспекция по околна среда и водите                                                                       |
| РДО    | Рамкова директива за отпадъците                                                                                     |
| РСУО   | Регионално сдружение за управление на отпадъците                                                                    |
| СМР    | Строително-монтажни работи                                                                                          |
| SWOT   | Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите<br>(Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) |



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

#### I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците 2021-2028 г. на община Девин се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и за постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния **приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците**:

- **предотвратяване на образуването им;**
- **подготовка за повторна употреба;**
- **рециклиране;**
- **друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;**
- **обезвреждане.**

Като се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Разработената програма се основава на следните **основни принципи**:

- **Предотвратяване** – образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- **Разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща** – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- **Превантивност** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- **Близост и самодостатъчност** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- **Участие на обществеността** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

**Географски, демографски и социално-икономически характеристики на община Девин**

Община Девин е разположена в западната и северозападната част от област Смолян. С площта си от 573,684 km<sup>2</sup> е 2-рата по големина сред 10-те общините на



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

областа, което съставлява 17,97% от територията на областта. Административен център е гр. Девин.

Релефът на общината е средно и високо планински и се простира в централната част на Западните Родопи. На територия ѝ попадат участъци от шест орографски единици, съставни части на Западните Родопи.

На изток от дълбоката, каньоновидна долина на река Въча до границата с община Чепеларе, на юг до долината на Широколъшка река и на север до границата с Област Пловдив територията на общината се заема от западните и югозападните части на мощния западнородопски рид Чернатица. По границите с общините Чепеларе и Родопи от юг на север са подредени неговите първенци – върховете Голям Персенк 2094,5 m (най-високата точка на общината), Малък Персенк 2073,9 m, Модър 1991,9 m и др.

Според стандартите на Европейската климатична класификация, Девинският район спада към преходно-континенталната зона. Климатът се определя под влиянието на общата атмосферна циркулация, която за страната е от запад на изток и на средиземноморските циклони.

Характеризира се с по-ниски летни температури и по-обилни валежи. Средните годишни температури се движат от 4 С за най-високите части на района до 10 С за пониските. Най-ниските температури през зимата достигат от -10 С до -15 С, а най-високите през лятото – от 30 С до 33 С. Есента е по-топла от пролетта. Максималните температури настъпват през месеците юли и август, а минималните – през месец февруари.

Годишните валежи варират от 650 мм до 800 мм. За тях е характерно, че се изменя общият им годишен ход, което се изразява в увеличаване на зимните валежи, които по високите места падат по-рано и снеговалежите се задържат до средата на пролетта.

По данни на ПИРО Девин 2021-2028 г. икономиката на общината е базирана на наличните местни природни ресурси. Като най-важни за икономическото развитие на общината се определят наличните минерални извори и експлоатирането им с цел бутилиране на минерална вода и развитие на туризма; големите горски ресурси, чрез които се развиват дърводобива и дървопреработването; наличието на природни дадености – пещери и скални образувания, които са допълнителна предпоставка за туристическо развитие; добрата природогеографска характеристика, която е предпоставка за развитието на селското и рибното стопанство; развитата преработваща промишленост, а също така и хранително-вкусовата промишленост.

Икономиката на община Девин се представлява от 457 фирми през 2020 г., от които 367 са в сектор Услуги.<sup>1</sup> В сектор Промисленост предприятията представляват 13,3% от всички фирми. С най-малък са предприятията в сектор Селско, горско и рибно стопанство – 5,7%.

---

<sup>1</sup> За част от предприятия, които оперират на територията на общината данните са конфиденциални.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

Произведената продукция от вторичния сектор е 82,8% от цялата произведена продукция в общината. Заетите лица са 52,9% от всички заети в общината.

Населението на община Devin към 31.12.2021 г. е 10 142 жители. Населените места в общината са общо 16. Гъстотата на населението към 2021 г. е 17,7 души/м<sup>2</sup>.

**Основание и подход за изработване на ПУО-Devin**

Настоящата **Програма за управление на отпадъците на Община Devin за периода 2021-2028 г.** е изготвена на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (*Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 19 от 5 Март 2021 г.*) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на **Националния план за управление на отпадъците** (*приет с Решение №459/17.06.2021 г. на МС*) и указания за разработване на регионални и общински програми, получени с писмо изх. №48-00-566/21.07.2021 година на МОСВ. Тя се изготвя и във връзка със следните основания:

- изтичане периода на действие на съществуващата Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на община Devin 2017-2020 г.;
- промени в законодателството по управление на отпадъците – приет през м. юли 2021 г. нов, пети Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г., който заедно с отделните програми към него подпомагат централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

**Съдържание на ПУО Devin**

Предвид представения подход при разработването и приетият НПУО, ПУО Devin има следната структура и съдържание:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците;
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите);
- Цели и подцели;
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите;
- Координация с други планове и програми;
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчети актуализация на ПУО-Devin;
- Приложения, в които са представени – Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

#### Географско покритие

ПУО Девин се отнася за територията на община Девин. Общинската програма е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Определените мерки за достигане на целите на ПУО Девин за периода 2021-2028 г. са съобразени с обстоятелството, че Община Девин е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Доспат, в което се включват **общините Доспат, Сатовча, Борино, Девин и Сърница.**

Община Девин се намира в Южен централен регион от ниво 2, област Смолян. Селищната мрежа на община Девин включва 16 населени места с административен център – гр. Девин.

Граници на община Девин:

- на изток – община Чепеларе;
- на югоизток – община Смолян;
- на юг – Гърция;
- на югозапад – община Боримо;
- на северозапад - община Батак и община Брацигово (област Пазарджик);
- на север – община Кричим (област Пловдив);
- на североизток – община Родопи (област Пловдив).



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

**Фигура 1. Географско положение община Девин**



Източник: <https://bg.wikipedia.org/>

#### **Времеви хоризонт**

ПУО на Община Девин е разработена за периода 2021-2028 г. в съответствие с времеви хоризонт, за който е приет Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г. в изпълнение на чл. 52, ал. 3 от Закона за управление на отпадъците.

#### **Отпадъци в обхвата на ПУО-Девин**

Програмата за управление на отпадъците на Община Девин обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързан с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗУО:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Отпадъците, които са извън обхвата на Програмата, респективно извън обхвата на НПУО, РДО и ЗУО, са представени като **Приложение № 1** към програмата.

#### **Връзка с други национални, областни и общински планове и програми**

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците. ПУО- Девин е съобразена и със следните областни и общински стратегически документи:

- Общинския план за развитие на Община Девин 2014-2020 г.;
- План за интегрирано развитие на Община Девин за 2021-2027 г.;
- Областна стратегия за развитие на Област Смолян за периода 2014-2020 г.;
- Програма за опазване на околната среда на община Девин за периода 2021-2028 г.

ПУО Девин се явява неразделна част от Общинската програма за околна среда, съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците и е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

#### **Процес на обществени консултации**

В най-ранния етап на разработване бяха осъществени консултации с ключови заинтересовани страни чрез проведено анкетно проучване сред гражданите, заинтересованите страни и бизнеса по въпросите, свързани с опазването на околната среда на територията на общината.

Процесът на обществено обсъждане стартира през април 2022 г. чрез разпространението на *Анкетно проучване на общественото мнение във връзка с разработване на Общинска програма за опазване на околната среда на община Девин за периода 2021-2028 г.* Анкетата беше публикувана в онлайн платформа за електронно попълване, като съобщение за анкетата беше публикувано на официалната интернет страница на община Девин.

С цел информиране и консултиране със заинтересованите лица проектът на програмата беше публикуван за запознаване, мнения и препоръки на интернет страницата на общината.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Преди приемането ѝ от ОбС – Девин, програмата премина през процедура за извършване на преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка на съвместимост съгласно изискванията на ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Консултации с обществеността бяха проведени и в рамките на процедурата за екологична оценка на програмата, в съответствие с изискванията на ЗООС. С решение на РИОСВ – Смолян, програмата е съгласувана.

Програмата е приета с Решение №..... на Общински съвет – Девин и с цел осигуряване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл. 52, ал. 7 от ЗУО след приемането ѝ, програмата е публикувана на интернет страницата на общината.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и/или други фактори със стратегическо или местно значение.

#### Органи за разработване и одобрение

Програмата е разработена от външни консултанти съвместно с компетентните служители в Община Девин като е взето предвид и мнението на заинтересованите страни, отразено в проведено анкетно проучване на територията на общината.

## II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

В този раздел са представени най-важните факти и тенденции, идентифицирани в анализа на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците, както и произтичащите от тях изводи и препоръки. Изложението в тази глава следва реда на изготвените анализи.

#### Изводи от Анализ на състоянието относно отпадъците

##### Битови отпадъци

- Общото количество на образуваните смесени битови отпадъци се повишава постепенно до 2021 г. Най-малко количество отпадъци са събрани през 2016 г. (2 539,36 т.).
- Отпадъците през 2021 г. достигат 3 159,68 т., което е с 18% повече спрямо 2015 г.
- Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението;
- През 2018 г. са обзарувани 261 кг/ж/година, а през 2021 г. – 312 кг/ж/година, което е под средната стойност за страната (407 кг/жител/година);
- В сравнителен план община Девин е над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население между 3 000 – 25 000 жители – 346 кг/жител/година;
- Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци;
- Организирано сметосъбиране и сметоизвозване има в 13 населени места на територията на община Devin.

#### **Производствени отпадъци**

- В периода 2014-2020 г. се наблюдава повишаване количествата образувани производствени отпадъци за територията на община Devin;
- През 2020 г. количеството генерирани опасни отпадъци е 1 280,178 т., а през 104 г. количеството е било 122,345 т.;
- През 2020 г. най-голям дял са генерирани отпадъци с код 30105 (трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, плоскости от дървесни частици и фурнири, различни от упоменатите в 03 01 04).

#### **Строителни отпадъци**

- За разглеждания период 2014-2020 г. няма ясно изразена тенденция за образуванията количества строителни отпадъци;
- Най-голямо количество строителни отпадъци са отчетени през 2020 г. – 94,180 т.;
- На територията на община Devin няма депо за строителни отпадъци;
- Налично е общо и специфично законодателство, а също така и стратегически план за управление на строителните отпадъци, като са поставени конкретни количествени цели за поетапно достигане до 2020 г. на подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване.

#### **Опасни отпадъци**

- За периода 2014-2020 г. няма ясно изразена тенденция при количествата образувани отпадъци;
- През 2020 г. на територията на общината са генерирани опасни отпадъци предимно от почви и камъни, съдържащи опасни вещества.

#### **Утайки от ПСОВ**

- На територията на община Devin има четири малки селищни пречиствателни станции за отпадъчни води – ПСОВ с. Селча I и II – 2 бр., ПСОВ с. Триград и ПСОВ с. Грохотно. През 2015 г. за въведени в експлоатация, но не работят ефективно особено тази в с. Грохотно;
- Отпадните води се заустват директно в реките, както и в септични ями.

#### **Изводи от Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините**

- Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците, е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

#### **Изводи от Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво**

- Има действаща Наредба за управление на отпадъците на територията на община Devin, приета с Решение № 136 от 26.08.2021 г. на Общински съвет – Devin;
- Действащите нормативни актове на територията на община Devin са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ;
- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

#### **Изводи от Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците**

- За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО-Доспат;
- В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020 г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци;
- Община Devin е активен участник в дейността на РСУО.

#### **Изводи от Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове**

- Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т.ч. изготвяне на план-сметки за такса битови отпадъци; процеси за проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;
- За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци, са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци*, за която общините нямат практически опит;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Кметът на Община Devin изпълнява в пълен обхват правомощията и отговорностите в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове;
- Служителите към отдел „Устройство на територията, икономика и общинска собственост“ имат делегирани с длъжностни характеристики функции в областта на отпадъците. Задълженията, вменени чрез длъжностните характеристики на служителите от отдела кореспондират с отговорностите/задълженията на кмета на общината по прилагане на законовите разпоредби;
- Квалификацията на всички служители на отдел „Устройство на територията, икономика и общинска собственост“ отговаря на заеманата от тях длъжност;
- Техническият капацитет на Община Devin при изпълнението на нейните функции е на много добро ниво. Служителите на Община Devin са обезпечени с необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.ч. контролните им функции;
- Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.ч. в областта на управлението на отпадъците;
- Необходимо е да бъдат проведени обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство;
- Предвид демографската криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация – обучения, възможност за кариерно развитие и адекватно заплащане;
- Да се подобри материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

#### **Изводи от Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване**

Община Devin, притежава по Закона за управление на отпадъците: Регистрационен документ № 11-РД-261-01/31.08.2018г. за събиране и транспортиране на отпадъци и Регистрационен документ № 11-РД-260-02/31.08.2018г. за третиране на отпадъци на 2 бр. площадки.

#### **Изводи от Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“**

- В България, в т.ч. и на територията на община Devin се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;

- Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО);
- Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса за битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса битови отпадъци е приета 01.01.2022 г.

#### **Изводи от Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците**

- Функционира депо за неопасни отпадъци към „Регионална система за управление на отпадъците в регион Доспат“;
- Изграден са два вида инсталации за компостиране и инсталация за предварително третиране;
- Регион Доспат разполага със съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по депониране на биоотпадъци;
- Община Девин е добре обезпечена със съдове за смесени битови отпадъци.

#### **Изводи от Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците**

- Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът ѝ да се разшири. Особено силен ефект би имало, ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно, както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители;
- Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци;
- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация;
- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава;
- Предоставяне на компостери за домашно използване на домакинствата в общината.

#### **Изводи от Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им**

- Обезпеченията по чл. и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.
- Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.
- Такса за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса-битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент<sup>60</sup> и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване т. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса-битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

#### Изводи от Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

- Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства) и изпреварват всички останали сектори на околната среда;
- Основните разходи, които се правят за управление на отпадъците, са сметосъбиране и сметоизвозване;
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци;
- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване;
- Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);
- ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

### III. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодоленни.

- **Силни страни.** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.
- **Слаби страни.** Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- **Възможности.** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.
- **Заплахи.** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Настоящият SWOT – анализ е изготвен след преглед на:

- Законови изисквания на национално ниво в областта на управлението на отпадъците, в т.ч. действащи програми, планове, стратегии, методики и др.;
- Стратегически и планови документи, действащи на местно ниво, в т.ч. отчитане на изпълнението им;
- Съществуващо състояние на изграденост на инфраструктурата на отпадъците;
- Договори за обществени поръчки в областта на управлението на отпадъците, по които Община Devin е страна;
- Решения на Общото събрание за управление на отпадъците за регион Доспат от момента на неговото създаване до момента на изготвяне на Програмата, и тяхното изпълнение;
- Наличие на замърсени с отпадъци площи, в т.ч. nereкултивирани депа/сметища за отпадъци на територията на общината;
- Документи във връзка с приемането и отчитането на план-сметката за такса битови отпадъци, в т.ч. одитни доклади на Сметна палата и др.;
- Структура на Общинска администрация Devin, длъжностни характеристики, вътрешни правила и др.

| СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"><li>○ Общинска нормативна уредба, регламентираща управлението на отпадъците на местно ниво е разработена с изискванията на ЗУО;</li><li>○ Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците;</li><li>○ Използване на регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания;</li><li>○ Изграждат се два вида инсталации за сепариране и компостираща инсталация;</li><li>○ Въведена е система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;</li><li>○ Община Devin е с по-добри стойности от средните за страната по показателя „норма на натрупване на битови отпадъци на жител“.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>○ Не всички населени места са обхванати от системата за сметосъбиране и сметопочистване;</li><li>○ Малък брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадъците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците;</li><li>○ Малките количества отпадъци са предпоставка за по-високи разходи на тон отпадъци и по-ниска заинтересованост и конкуренция от страна на фирмите, предоставящи услуги свързани с управлението на отпадъци;</li></ul> |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Културата на населението по отношение на разделното събиране не е на високо ниво;</li> <li>○ Недостатъчен брой на контейнери за разделно събиране на отпадъци;</li> <li>○ За част от потоците масово разпространени отпадъци не са сключени договори с организации по оползотворяване;</li> <li>○ Не се прилагат целенасочени стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране на отпадъците;</li> <li>○ Липса на цялостна система за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци и домашно компостиране;</li> <li>○ Липсва мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността от услугите по управление на отпадъците.</li> </ul>                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>ЗАПЛАХИ (THREATS)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.;</li> <li>○ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия;</li> <li>○ Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса за битови отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота;</li> <li>○ Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образуваните отпадъци и тяхното ефективно управление;</li> <li>○ Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци;</li> <li>○ Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците;</li> <li>○ Успешно коопериране с общините в рамките на РСУО Доспат за изграждане</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението – необходимост от популяризирането ѝ сред широката общественост, на достъпен език;</li> <li>○ Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места;</li> <li>○ Недостатъчна информираност на гражданите за нормативните изисквания за управление на дейностите по отпадъците;</li> <li>○ Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци;</li> <li>○ Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и</li> </ul> |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

|                                                                                                                                                                                                    |                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| на по-ефективни регионални съоръжения за третиране на отпадъци;<br>○ Развитие и разширения на системите за разделно събиране на МРО;<br>○ Прилагане на добри практики за намаляване на отпадъците. | дейности, свързани с управление на отпадъците. |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|

#### **IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ**

Изготвеният SWOT анализ е основа за формулирането на стратегическите цели при управлението на отпадъците на територията на община Devin.

Генералната стратегическа цел в сферата на управление на отпадъците е:

**Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива**

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

| <b>ЦЕЛ</b>                                                                                                                             | <b>ПРОГРАМА</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване | Общинска програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци                                                           | Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци<br>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради<br>Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки |
| Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други                                                   | Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

В рамките на ОПУО 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

## **V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА**

### **V.1.ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ**

#### **Цел 1:**

**Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване  
образуването им и насърчаване на повторното им използване**

#### **I. ВЪВЕДЕНИЕ**

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива (ЕС)2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО).
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск.

С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.



## **ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

### **Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. В изпълнение на целенасочената държавна политика в областта община Devin разработи и прие първата си Програма за управление на отпадъците на община Devin през 2017 г. Програмата е с период на действие до 2020 г.

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма. В отговор на държавната политика общинската администрация изготвя настоящата втора програма на общинско ниво.

Предвид високия приоритет на предотвратяването на хранителните отпадъци на глобално ниво и изискванията на Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, към настоящата програма се разработи отделна подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителните отпадъци, която следва стъпките на разработване и философията на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците. Ето защо специфичните предизвикателства и мерки, отнасящи се до предотвратяване на хранителните отпадъци не се разглеждат в настоящата програма.

## **II. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И МЯСТО В ЙЕРАРХИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕТО НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ**

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин.

Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в Чл. 3, т. 12 от РДО, респективно в §1, т. 28 от ДР на ЗУО, като: „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- Количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- Съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите“.

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, мотото на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е:

**„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“**

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „повторна употреба“ на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай-да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието „подготовка за повторна употреба“, за което определението е следното „проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка“.

Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претapiцира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистват и претapiцират с цел да се



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъци, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред държавите членки, като право да отчитат тези количества за рециклирани има държавата, от която са събрани съответните отпадъци, а не в държавата, в която са преминали операцията „подготовка за повторна употреба“.

### III. ОСНОВНИ УЧАСТНИЦИ В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Основните участници в тези процеси са:

- **Държава**

Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си, съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци, да предвиди програми за финансово подпомагане прилагането на мерки за предотвратяване на отпадъците на всички нива, да въведе административно-регулаторни мерки, с които да се облекчи даряването на продукти, които биха се превърнали в отпадъци и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата трябва да прилага мерки за планиране като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, което е регламентирано в ЗУО, чрез които мерки могат да се предписват мерки по предотвратяване на отпадъците, когато е приложимо.

- **Общини**

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“, под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. За някои общини е наложително да се повиши човешкият ресурс в дългосрочен план.

Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равностоен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.

- **Икономически и научни организации**

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и с ниски нива на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправяне и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро добровolen и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

- **Неправителствени организации**

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до ПОО.

- **Домакинства**

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

#### **IV. ЕВРОПЕЙСКИ ДОКУМЕНТИ, АДРЕСИРАЩИ ВЪПРОСИТЕ ЗА ПОО**

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси.

Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

здраве. Редица са политическите и законодателни актове, които адресират въпросите с ПОО и водят до намаляване количествата образувани отпадъци, например:

- Намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване

Политиката на ЕС в тази област се въвеждат чрез Директива (ЕС) 2015/720 от 29 април 2015 г. по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване.

- Намаляване на потреблението на пластмасови продукти за еднократна употреба

Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019 г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, насърчава подходите на кръговата икономика, даващи приоритет на устойчивите и нетоксични продукти като се цели преди всичко да се намали количеството на образуваните пластмасови отпадъци и

- Специфични ключови мерки, препоръчани на държавите членки, съгласно Директива(ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците:
  - да насърчават проектирането, производството и използването на продукти, които позволяват ефективно използване на ресурсите и които са трайни и могат да бъдат ремонтирани, повторно употребявани и актуализирани;
  - да набележат продукти, съдържащи суровини с критично значение за ЕС, така че да се предотврати колкото е възможно превръщането на продукти, които съдържат такива суровини в отпадъци или да се рециклират.

## **V. ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИ/ПРИЛОЖЕНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ И ОЦЕНКА НА ПОЛЗИТЕ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ПО**

Анализът на изпълнението на Общинската програмата за предотвратяването на образуването на отпадъците 2017-2020 г. показва, че към последната година, за която има налични отчетни данни, редица мерки от плана за действие към програмата са изпълнени, като по-важните от тях са:

- Изпълнени са указанията за разработване на подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци на територията на община Devin, която е приета на общински съвет;
- Ограничена е продажбата на пластмасови торбички за пазаруване на територията на общината в резултат на прилагане на новата Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за пластмасови торбички за пазаруване, която транспонира Директива (ЕС) 2015/720 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. за изменение на Директива 94/62/ЕО по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване.
- Съществена мярка, водеща до прилагането на политиката за намаляване образуването на отпадъците, е непрекъснато увеличаващата се в отчетния период



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

такса за депониране на битовите отпадъци, която представлява икономически стимул за мерки в разглежданата област.

За периода 2014-2018 г. общото количество на образуваните битови отпадъци в страната намалява от 3 193 хил. тона на 2 862 хил. тона или общото намаление е 331 хил. тона.

Общото количеството на образуваните смесени битови отпадъци на територията на община Devin се увеличи постепенно 2020 г. През 2020 г. количеството отпадъци, което е събрано е 3 159,68 т. През 2015 г. количествата отпадъци са били 2 676,974 т., което е ръст от 18%.

**Таблица 1. Годишни количества битови отпадъци за периода 2015-2021 г.**

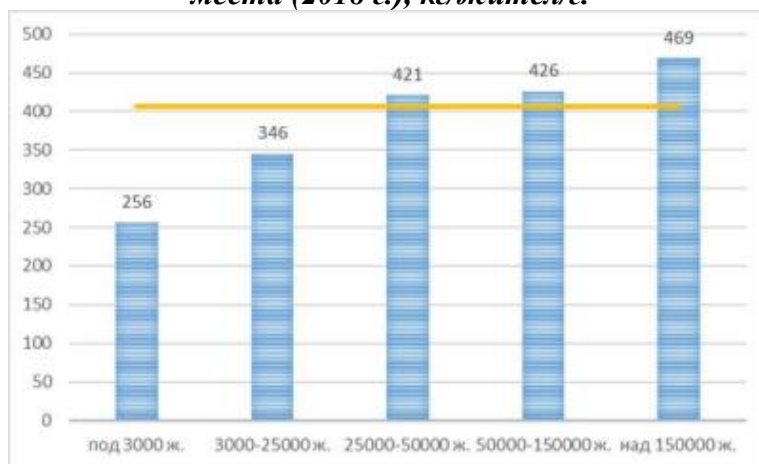
| Година | Смесен битов отпадък (тон) |
|--------|----------------------------|
| 2015   | 2 676,974                  |
| 2016   | 2 539,36                   |
| 2017   | 2 650,72                   |
| 2018   | 2 849,9                    |
| 2019   | 2 613,784                  |
| 2020   | 2 907,2                    |
| 2021   | 3 159,68                   |

Източник: Община Devin

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2018 г. в България е 407 кг/жител/година. През 2018 г. нормата на натрупване на битовите отпадъци за територията на община Devin е 261 кг/жител/година, което е над средната стойност за страната.

В сравнителен план община Devin е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население между 3 000 – 25 000 жители.

**Фигура 2. Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.**



Източник: НПУО 2021-2028



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**VI. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА  
ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Настоящата Програмата за ПОО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците.

По-конкретно целите на настоящата програма са:

**Стратегическа цел**

**Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.**

**Оперативна цел**

**Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.**

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на утвърденият бюджет на общината съобразен с възможностите на община Devin за съответната година.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**Таблица 2. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци**

| №                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Дейности<br>(мерки)                                                                                                                                    | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране                        | Срок за<br>реализация | Очаквани резултати                                                                               | Индикатори за<br>изпълнение                                                                                                                           | Отговорни<br>институции          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|---------------------------------------------------|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| <b>Стратегическа цел:</b><br><b>Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда</b> |                                                                                                                                                        |                    |                                                   |                       |                                                                                                  |                                                                                                                                                       |                                  |
| 1                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление“ | 0,3                | „Програма за техническа помощ 2021-2027“          | 12/2028 г.            | Мерките за „електронно управление“ са реализирани в пълен обхват                                 | Изпълнен проект за електронно управление                                                                                                              | Община Девин                     |
| 2                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Изготвяне на план за предотвратяване образуването на отпадъците в ежедневието на общинската администрация                                              | 0,5                | Общински бюджет                                   | 12/2022 г.            | Създадени предпоставки за прилагане на мерките за ПО на всички нива на администрацията           | Изготвен план за предотвратяване образуването на отпадъците                                                                                           | Община Девин                     |
| 3                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци                                                                                        | 8                  | Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ПОС | 01/2022-12/2028 г г.. | Предотвратени битови отпадъци в резултат на изпълнението на мерките                              | През 2028 г. в стойността на показателя „образувани битови отпадъци на жител от община Девин“ е по-малка от стойността на същия показател през 2020 г | Община Девин, външни изпълнители |
| 4                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Изготвяне и прилагане на планове от община Девин за ПОО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия               | 1                  | Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО      | 12/2022-12/2027       | Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общината | Брой разработени планове                                                                                                                              | Община Девин                     |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

| № | Дейности<br>(мерки)                                                                                                                                                                                                                        | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране                                                  | Срок за<br>реализация  | Очаквани резултати                                                                                                                   | Индикатори за<br>изпълнение                                                                       | Отговорни<br>институции                                        |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| 5 | Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПОО                                                                                                                          | 2                  | ПОС,<br>Общински<br>бюджет,<br>отчисления<br>по чл. 64 от<br>ЗУО            | 01/2022–<br>12/2028 г. | Гражданите са запознати с ползите от ПОО и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПОО в ежедневието | Брой реализирани кампании на общинско ниво                                                        | Община<br>Девин, НПО,<br>медии,<br>външни<br>организации       |
| 6 | Включване в информационните кампании на организациите за МРО по схемата за разширена отговорност на производителя на въпросите за ПОО                                                                                                      | 1                  | В рамките на ежегодните бюджети за информационн и кампании на организациите | Ежегодно до<br>2028 г  | Проведени информационни кампании с включена тематика за ПОО                                                                          | Брой реализирани информационни кампании с включени темите за ПОО от всяка от организациите за МРО | Община<br>Девин,<br>Организации<br>за МРО                      |
| 7 | Разширяване на участието на НПО, училища, университети, бизнес организации в Европейската седмица за намаляване на отпадъците                                                                                                              | 2                  | Общински<br>бюджет,<br>ПУДООС                                               | Ежегодно до<br>2028 г. | Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПОО                                                     | Брой организации, участвали в ежегодно в Европейската седмица за намаляване на отпадъците         | Община<br>Девин, НПО,<br>бизнес<br>организации                 |
| 8 | Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението | 2                  | ПОС                                                                         | 01/2022-<br>12/2028 г. | Населението и бизнеса имат необходимите знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците                                | Брой проекти за територията на общината                                                           | Община<br>Девин,<br>юридически<br>лица с<br>нестопанска<br>цел |



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

#### **V.1.1. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ**

##### **Цел 1:**

**Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване**

##### **I. ВЪВЕДЕНИЕ**

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Проучване на ЕК на данни от държавите членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 млн. тона. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 кг. хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

За да помогне на държавите членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели;
- създаде платформа с участието на държавите членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък;
- предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна;
- проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

През 2017 г. Комисията подготви Насоки на ЕС за улесняване даряването на храни. В тези насоки са определени ролите и задълженията на участниците при преразпределянето на храни; дейности на организациите за преразпределяне и благотворителност; сортиране на хранителни излишъци за преразпределяне; възможност за проследяване; определяне на основната и юридическата отговорност при възникване на проблеми с безопасността на храните; последици за преразпределянето на хранителни излишъци; изисквания за информация за предварително опаковани храни и пр.

Създадената Платформа на ЕС относно загубите и разхищението на храни разработи и в края на 2019 г. издаде „Препоръки за действие за предотвратяване на разхищението на храни“. Препоръките са ориентирани към бъдещето и включват набор от хоризонтални или „междусекторни“ препоръки, които са общи за различните етапи на веригата на стойността на храните, често включват множество участници и са необходими за постигане на глобалните цели по отношение на загубите и разхищението на храни. Някои от тях са насочени към специфични горещи точки, като разхищение на храни на равнище потребители, което изисква допълнително разглеждане, проучване и целенасочени действия от страна на всички заинтересовани страни. Препоръките са отправени както към публични, така и към частни организации, като предлагат подходящи действия за конкретни участници и, което е важно, призовават за сътрудничество между различните заинтересовани участници. Въпреки че препоръките не са изчерпателен списък на всичко, което може и трябва да се направи, за да се предотвратят загубите и разхищението на храни, те предоставят важна насока за всички участници, включително самите граждани на ЕС.

ЕК създаде и мрежа на Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (FEAD) за обмен на опит и добри практики между заинтересованите страни по



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

линия на FEAD. Това е форум, в който партньорските организации могат да споделят своя опит с дарените храни: <https://ec.europa.eu/feadnetwork>.

С цел измерване на напредъка по намаляване на хранителните отпадъци и улесняване обмена на добри практики в рамките на Съюза (както между държавите членки, така и между стопанските субекти в областта на храните), ЕК установи обща методика за такова измерване (делегирано Решение (ЕС) 2019/1597 на Комисията от 2019 г. за установяване на обща методика и минимални изисквания за качество за еднаквото измерване на количествата хранителни отпадъци), както и формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството (Решение за изпълнение (ЕС) 2019/2000 на Комисията от 2019 г. за установяване на формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството в съответствие с Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета). Въз основа на тази методика докладването на данните за равнищата на хранителните отпадъци трябва да се осъществява от всяка държава членка на годишна основа.

ЕК има задача до края на 2023 г. да проучва данните за разхищаването на храни, предоставяни от държавите членки в съответствие с приетата единна методика, с цел да прецени дали е удачно да се определи цел за намаляване на хранителните отпадъци, която да бъде постигната до 2030 г. и се очаква ЕК да предостави на Европейския парламент и на Съвета доклад, придружен, ако е целесъобразно, от законодателно предложение.

## II. СИТУАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. , който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци);
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране;
- Закон за храните. Глава четвърта „Хранително банкиране“ от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“.

Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в чл. 2 от Регламент (ЕО) №178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в чл. 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

- фуражи;
- живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека;
- растения преди прибиране на реколтата;
- медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета;
- козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23);
- тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24);
- наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.;
- остатъчни вещества и замърсители.“

В България (както и в останалите държави членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба №2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци на територията на България, съответно и в община Devin.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Следва да се отбележи, че в количествата на последните не са включени потенциалните количества на хранителни отпадъци, които може да се предположи се



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

съдържат в „ситна фракция<4см“ (която се отчита в Националната методология за морфологичен анализ на битовите отпадъци).

Основният сектор, генериращ хранителни отпадъци на територията на общината, са битовите отпадъци. Според анализа на морфологичния състав на генерираните битови отпадъци, общото количество на хранителните отпадъци за територията на община Devin за 2019 г. възлиза на 269,1 т/год. Намалването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

### III. ЕВРОПЕЙСКИ РАЗПОРЕДБИ В ПОДКРЕПА НА ДАРЯВАНЕТО НА ХРАНИ

- Разпоредби относно данък добавена стойност (ДДС)

На 7 декември 2012 г. Комитетът по ДДС на ЕС постигна съгласие относно насоки за гарантиране на еднаквото прилагане на Директивата за ДДС в държавите членки на ЕС. Насоките дават конкретни указания относно прилагането на чл. 16 и 74 по отношение на даряването на храни:

„Комитетът по ДДС единодушно приема, че даряването на храни на нуждаещите се, извършено безвъзмездно от данъчнозадължено лице, се счита за възмездна доставка на стоки в съответствие с чл. 16, първа алинея от Директивата за ДДС освен в случаите, когато дарението отговаря на определените от държавата членка условия, за да се счита за подарък с малка стойност по смисъла на чл. 16, втора алинея от Директивата за ДДС.

Комитетът по ДДС единодушно приема, че в случаите, когато такова дарение трябва да се третира като възмездна доставка на стоки, данъчната основа е покупната цена на дарените стоки (или сходните стоки, или при липса на покупна цена – себестойността), коригирана в съответствие със състоянието на тези стоки към момента на даряването, както е предвидено в чл. 74 от Директивата за ДДС.“

- Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и дарения на храни (FEAD)

Храната, която се разпределя от партньорските организации, може да бъде закупена със средства на FEAD, но може също така да бъде дарена. Оперативна програма на FEAD може да предвижда финансиране за дарения на храни, при които храната се дарява на партньорска организация и се разпределя безвъзмездно на най-нуждаещите се лица. Разходите на партньорските организации за събирането на дарената от дарителя храна и за нейното транспортиране, съхраняване и разпределяне на най-нуждаещите се лица може да бъдат покрити със средства от FEAD. По този начин FEAD може да допринесе за намаляване на хранителните отпадъци. FEAD може да подкрепя и дейности за повишаване на осведомеността, които партньорските организации извършват сред потенциалните дарители.

- Обща организация на пазарите на селскостопански продукти

Мерките за предотвратяване и управление на кризи в рамките на общата организация на пазарите на селскостопански продукти (ООП) предлагат на



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

организациите на производителите възможността да изтеглят от пазара определени количества плодове и зеленчуци. Предвид факта, че производството на плодове и зеленчуци е подложено на значителни колебания и че продуктите са сезонни и много бързо развалящи се, режимите за изтегляне от пазара улесняват управлението на пазарния излишък, който може да възникне. Финансова подкрепа, изцяло за сметка на бюджета на ЕС, се предоставя, ако изтеглените от пазара плодове и зеленчуци биват предназначени за безвъзмездно разпределяне на продукти посредством благотворителни организации (в рамките на 5 % от обема на търгуваната продукция за всяка ОП).

- Срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“)

Определянето на датите за срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“) е отговорност на производителите на храни. С изключение на яйцата за консумация, законодателството на ЕС не определя начините, по които се определя отбелязването на датите (т.е. избора на срока на годност („използвай преди“) и на минимална трайност („най-добър до“) или срока на съхранение на продукта). Докато консумацията на храни след изтичането на срока на годност може да породи опасения, свързани с безопасността, след изтичането на срока на минимална трайност („най-добър до“) храните все още са безопасни за консумация, при условие че са спазени инструкциите за съхранение и опаковката не е повредена. По отношение на срока на минимална трайност („най-добър до“) производителите гарантират качеството на храните (например хрупкавост, цвят, вкус...) и съответствието с обявеното върху етикета (например хранителни претенции относно нивото на витамин С в дадена храна) до изтичането на срока на минимална трайност.

#### **IV. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.**

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021-2028 г. и адресира принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на хранителните отпадъци. По-конкретно целите на настоящата програма са:

##### **Стратегическа цел**

**Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.**

##### **Оперативна цел**

##### **Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци**

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**Таблица 3. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци**

| №                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Дейности<br>(мерки)                                                                                                                                                                                           | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране | Срок за<br>реализация                                   | Очаквани резултати                                                                                                                             | Индикатори за<br>изпълнение                         | Отговорни<br>институции                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------------------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| <b>Стратегическа цел:<br/>Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда</b> |                                                                                                                                                                                                               |                    |                            |                                                         |                                                                                                                                                |                                                     |                                                 |
| 1                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Изпълнение на мерките за ПО на хранителните отпадъци от общината                                                                                                                                              | 2                  | Общински бюджет            | Ежегодно до 2028 г.                                     | Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките                                                                        | Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци | Община Devin, партньори                         |
| 2                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Изготвяне и прилагане на планове за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци | 0,3                | Общински бюджет            | 12/2022 г. за изготвянето;<br>12/2028 г. за прилагането | Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините                                           | Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци | Община Devin, партньори                         |
| 3                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци                                                                                                                             | 6                  | InvestEU                   | 01/2022-12/2026 г.                                      | Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики | Брой проекти за територията на общината             | Община Devin, юридически лица със стопанска цел |



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

#### Цел 2:

#### Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Постигането на Цел 2 ще се осъществи чрез три програми:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

#### V.2. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определена отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълняват посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;
- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;

- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;
- вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС, на някои от тях.

„Регионална система за управление на отпадъците в регион Доспат“ включва:

- Депо за неопасни отпадъци с обща площ 38,434 дка и общ капацитет 196 515 т.;
- Регионалното депо се намира на около 2,4 км. от центъра на с. Барутин, в местност „Долно ливаде“ – „Шахтата“ в землището на с. Барутин (община Доспат). Представлява котлован от открита кариера на бившия рудник „Изгрев“ от находище Доспат;
- На депото се извършва обезвреждане на неопасни отпадъци от населените места в общините Доспат, Сатовча, Борино, Devin и Сърница;
- Депо за неопасни отпадъци – 1 клетка;
- Инфраструктура на площадката: вътрешни пътища, административно-битова сграда, КПП, кантар, дезинфекционен трап, водоплътна изгребна яма за битово-фекалните води, ретензионен басейн, в който се събира инфилтратата и система за връщането му в тялото на депото, каломаслоуловител, водопроводни и електрически мрежи;
- Смесено събраните битови отпадъци от петте общини се транспортират до депото със сметосъбираща техника, претеглят се на електронна везна и постъпват за обезвреждане;
- Депонирането на отпадъци се осъществява по утвърдена технология, определена с План за експлоатация на депото, обхващащ подготвителни работи, последователност на изграждане на отпадъчното тяло по работни площадки, организация на работа, техническа обезпеченост и др. Технологичния процес на обезвреждане, представлява насипване, разстилане с булдозер и уплътняване с компактор на разрешените за депониране неопасни отпадъци на пластове, след което върху всеки пласт отпадък се разстила изолиращ слой земни маси. след запълване на първия работен хоризонт, е започнато строителството на вертикални газоотвеждащи кладенци, които са част от газоотвеждащата система на депото;
- Има разработен работен проект за обект: „Реконструкция и модернизация на регионално депо за неопасни отпадъци на общините Доспат, Devin, Борино и Сатовча“. За него е изготвен доклад за съответствие и издадено разрешително за строеж. Предвижда се надграждане на депото във височина с армиран насип,



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

направа на ново ДПУ върху складирания отпадък, състоящо се от бентонитова хидроизолация и дренажен композит, изграждането на нов резервоар за инфилтрат и оборудване на водомерния възел със самопишещо устройство;

- В съответствие с изискванията на чл. 117, ал. 2 и чл. 125, т. 1 от ЗООС, с Решение №328-Н1-ИО-А0/2019 г. от 18.12.2019 г. на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда е издадено ново комплексно разрешително на „Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Доспат, Сатовча, Борино, Devin и Сърница“, състоящо се от 1 клетка. С новото разрешително е увеличен капацитетът на инсталацията от 147 000 т. на 196 515 т. и среднодневният капацитет 6 т./24 часа на 31 т./24 часа.

В следващата таблица са описани количествата разделно събрани отпадъци от опаковки на територията на община Devin.

**Таблица 4. Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Devin (тон)**

| Вид на опаковката/Година                | 2014  | 2015   | 2016   | 2017   | 2018   | 2019  | 2020  |
|-----------------------------------------|-------|--------|--------|--------|--------|-------|-------|
| 150101 Хартия и картон                  | 0,980 | 2,060  | 5,834  | 5,179  | 3,995  | 6,731 | 0,773 |
| 150102 Пластмаса                        | 1,040 | 2,729  | 12,734 | 22,750 | 11,420 | 8,326 | 0,276 |
| 150105 Композитни/ многослойни опаковки |       |        | 11,980 |        |        |       |       |
| 150107 Стъкло                           | 4,070 | 67,040 | 7,485  | 7,190  | 4,230  | 5,720 | 3,340 |

Източник: Община Devin

Осъществено е изграждането на два вида инсталации – инсталация за компостиране и инсталация за предварително третиране. И двете инсталации ще обслужват населението от всички пет общини в РСУО-Доспат.

Изградените инсталации, целят намаляване на количествата депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци и за разделно събиране и рециклиране чрез компостиране на зелени и/или биоразградими отпадъци.

В гр. Devin е изградена система за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло, образувани от бита, търговски и административни сгради. Системата се обслужва от ОП БКС-Devin и се финансира изцяло с общински средства. Разположени са 110 бр. цветни контейнери по уличната мрежа, които се обслужват три пъти седмично. Сортирането и балирането на отпадъците също се извършва самостоятелно от ОП БКС – DEVIN.

РСУО-Доспат е включено в индикативните списъци по Приложения № 8 и 9 към НПУО 2021-2028 за:

- Изграждане на инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителни отпадъци;
- Изграждане на депа за битови отпадъци, допълнителни клетки и довеждаща инфраструктура.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

Съгласно тези индикативни списъци на територията на община Devin не са предвидени нови съоръжения.

Приемането и прилагането на Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., изигра съществена роля за прилагане на нов подход към биоразградимите отпадъци, увеличаване на количествата на рециклираните биоразградими отпадъци чрез създаване и постепенно разширяване на системите за разделно събиране и изграждане на инфраструктура за рециклиране на зелени, а в последните години - и за рециклиране на хранителни отпадъци, които до приемането на Плана почти изцяло се депонираха. Планът анализира и адресира и мерки за намаляване на депонирането на други потоци биоразградими отпадъци – основно хартия и картон, като количествата депонирани отпадъци от този вид също се намалиха чрез развитие на системите за разделно събиране и инфраструктурата за рециклиране и особено на отпадъците от опаковки от хартия и картон.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**Таблица 5. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци**

| №                                                                                                   | Дейности<br>(мерки)                                                                                                                                                                                           | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране                   | Срок за<br>реализация | Очаквани резултати                                                                                                                                                                              | Индикатори за<br>изпълнение                  | Отговорни<br>институции       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------------------------------------|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------|
| <b>Стратегическа цел:<br/>Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци</b> |                                                                                                                                                                                                               |                    |                                              |                       |                                                                                                                                                                                                 |                                              |                               |
| 1                                                                                                   | Създаване на център за подготовка за повторна употреба и поправка и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците                                                                                           | 50                 | ПОС                                          | 01/2022-12/2025 г.    | Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка                                                                                                                                   | Приключил проект                             | Община<br>Девин,<br>партньори |
| 2                                                                                                   | Изграждане на инсталации за третиране на биоразградими отпадъци                                                                                                                                               | 8 000              | ПОС                                          | 2026 г.               | Изградена инсталация за третиране на биоразградими отпадъци                                                                                                                                     | Приключил проект                             | РСУО Доспат                   |
| 3                                                                                                   | Разработване на модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от община Девин                                                                                                           | 20                 | ПОС                                          | 01/2022-12/2025 г.    | Разработен и тестван модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци                                                                                                        | Намаляване на дела на битовите отпадъци в РД | Община<br>Девин,<br>партньори |
| 4                                                                                                   | Широко информиране на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др. | 1                  | Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО | 01/2022-12/2026 г.    | Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани | Публикувана информация                       | Община<br>Девин               |
| 5                                                                                                   | Провеждане на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на                                                                                                   | 5                  | Общински бюджет, ПОС                         | 01/2022-12/2028 г.    | Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и                                                                                                          | Брой проведени кампании                      | Община<br>Девин,<br>партньори |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

| № | Дейности<br>(мерки)                                                                                                                               | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране                   | Срок за<br>реализация | Очаквани резултати                                                                 | Индикатори за<br>изпълнение                | Отговорни<br>институции |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------------------------------------|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------|
|   | битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците                             |                    |                                              |                       | оползотворяване на битовите отпадъци                                               |                                            |                         |
| 6 | Ежегодно провеждане на две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (в края и в началото на учебната година)   | 5                  | Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО | Ежегодно до 2028 г.   | Допълнителни количества разделно събрани отпадъци                                  | Брой проведени кампании                    | Община Devin, партньори |
| 7 | Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинска администрация, с което служителите, отговарящи за отпадъците, да извършват проверки | 1                  | Общински бюджет                              | Ежегодно до 2028 г.   | Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки | Брой предоставено оборудване               | Община Devin            |
| 8 | Изготвяне на морфологичен анализ на отпадъците в община Devin                                                                                     | 10                 | ПУДООС                                       |                       | Актуален анализ на отпадъците                                                      | Изготвен морфологичен анализ на отпадъците | Община Devin            |



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

#### **V.3. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ**

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1. януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали от 2017 г.

В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане.

Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на Наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

На територията на община Devin няма депо за строителни отпадъци. Една част от отпадъците се депонират на регионалните депа за неопасни отпадъци, а другите се оползотворяват.

За периода 2014-2020 г. няма ясно изразена тенденция за образуваните количества строителни отпадъци. Най-голямо количество са регистрирани през 2020 г. (94,180 т.), а най-малко количество строителни отпадъци са отчетени през 2018 г. – 1,702 т.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на приетия общински бюджет за съответната година.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**Таблица 6. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради**

| №                                                                                                   | Дейности<br>(мерки)                                                                                                                | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране   | Срок за<br>реализация | Очаквани резултати                                                                               | Индикатори за<br>изпълнение         | Отговорни<br>институции                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|------------------------------|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| <b>Стратегическа цел:<br/>Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци</b> |                                                                                                                                    |                    |                              |                       |                                                                                                  |                                     |                                                          |
| 1                                                                                                   | Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост                         | 20                 | InvestEU;<br>Общински бюджет | 01/2023-<br>12/2028   | Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци | Приключил проект                    | Община Devin,<br>партньори                               |
| 2                                                                                                   | Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци          | 5                  | Общински бюджет              | Постоянен             | Проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки        | Спазване на нормативните изисквания | Община Devin                                             |
| 3                                                                                                   | Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали | 0                  | -                            | Постоянен             | 2021-2023 г. – 2%;<br>2024-2028 г. – 2,5%                                                        | 2028 г. – 2,5%                      | Община Devin,<br>изпълнители на<br>обществени<br>поръчки |
| 4                                                                                                   | Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали | 0                  | -                            | Постоянен             | 2021-2023 г. – 8%;<br>2024-2028 г. – 10%                                                         | 2028 г. – 10%                       | Община Devin,<br>изпълнители на<br>обществени<br>поръчки |
| 5                                                                                                   | Включване в тръжните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на                                       | 0                  | -                            | Постоянен             | 2021-2023 г. – 2%;<br>2024-2028 г. – 3%                                                          | 2028 г. – 3%                        | Община Devin,<br>изпълнители на<br>обществени<br>поръчки |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

| № | Дейности<br>(мерки)                                                                                                                                                                                                           | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране                                     | Срок за<br>реализация | Очаквани резултати                                                                    | Индикатори за<br>изпълнение                              | Отговорни<br>институции                                  |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
|   | изискването за влагане в<br>строежите на рециклирани<br>строителни материали                                                                                                                                                  |                    |                                                                |                       |                                                                                       |                                                          |                                                          |
| 6 | Включване в тържните<br>документи за строителство,<br>реконструкция и основен<br>ремонт на други строежи от<br>техническата инфраструктура<br>на изискването за влагане в<br>строежите на рециклирани<br>строителни материали | 0                  | -                                                              | Постоянен             | 2021-2023 г. – 5%;<br>2024-2028 г. – 8%                                               | 2028 г. – 8%                                             | Община Devin,<br>изпълнители на<br>обществени<br>поръчки |
| 7 | Включване в тържните<br>документи за строителство на<br>изискването за оползотворяване<br>на строителни отпадъци в<br>обратни насипи                                                                                          | 0                  | -                                                              | Постоянен             | 2021-2022 г. – 8%<br>2023-2024 г. – 9%<br>2025 г. – 10%<br>2026-2028 г. – 11%         | 2028 г. – 11%                                            | Община Devin,<br>изпълнители на<br>обществени<br>поръчки |
| 8 | Изграждане на площадка за<br>строителни отпадъци                                                                                                                                                                              | 430                | Общински<br>бюджет,<br>Държавен<br>бюджет,<br>Фондове на<br>ЕС | Постоянен             | Предотвратяване<br>изхвърлянето на<br>строителни отпадъци на<br>нерегламетирани места | Изградена 1 бр.<br>площадка за<br>строителни<br>отпадъци | Община Devin,<br>изпълнители на<br>обществени<br>поръчки |



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

**V.4. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И  
ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО**

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложили на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

**Таблица 7. Заложени цели за МРО по години**

| Група МРО            | Цели                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Отпадъци от опаковки | <b>До 2025 г.:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>○ 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50%</li><li>○ Дърво: 25%</li><li>○ Черни метали: 70%</li><li>○ Алуминий: 50%</li><li>○ Стъкло: 70%</li><li>○ Хартия и картон: 75%</li></ul> <b>До 2030 г.:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>○ 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.:</li><li>○ Пластмаси: 55%</li><li>○ Дърво: 30%</li><li>○ Черни метали: 80%</li><li>○ Алуминий: 60%</li><li>○ Стъкло: 75%</li><li>○ Хартия и картон: 85%</li></ul> |
| ИУМПС                | Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

| Група МРО                                          | Цели                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                    | Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС                                                                                 |
| ИУБЕО                                              | Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара БЕО през предходните три години                                                                  |
| Отпадъци от отработени масла                       | Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година                                                                                             |
| Отпадъци от гуми                                   | Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират                                                 |
| Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА) | Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната |
| Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори     | Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори                                                                                |
| Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори      | Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори                                                                                      |

*Източник: Подзаконови актове към Закона за управление на отпадъците*

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**Таблица 8. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО**

| №                                                                                                   | Дейности<br>(мерки)                                                                            | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране | Срок за<br>реализация | Очаквани<br>резултати                                                                 | Индикатори за<br>изпълнение                              | Отговорни<br>институции |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|-------------------------|
| <b>Стратегическа цел:<br/>Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци</b> |                                                                                                |                    |                            |                       |                                                                                       |                                                          |                         |
| 1                                                                                                   | Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ООп на МРО от одобрените им програми | 0                  | -                          | Постоянен             | ООп изпълняват одобрените им програми, вкл. в частта за информиране на обществеността | Брой проведени кампании                                  | Община Devin, ООп       |
| 2                                                                                                   | Разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците                                    | 0                  | -                          | 2023 г.               | Въведена и функционираща система за разделно събиране на отпадъците                   | Брой въведени системи за разделно събиране на отпадъците | Община Devin            |



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

#### V.4.1. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО произтича от следните основни причини:

- Нормативно изискване – съгласно чл. 52, ал. 4 във връзка с чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО, Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците, с Националният план за управление на отпадъците трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки за предотвратяване и повторна употреба.
- За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки.

В гр. Девин е изградена система за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло, образувани от бита, търговски и административни сгради. Системата се обслужва от ОП БКС-Девин и се финансира изцяло с общински средства. Разположени са 110 бр. цветни контейнери по уличната мрежа, които се обслужват три пъти седмично.

Настоящата подпрограма си поставя задачата да идентифицира ключовите тенденции по отношение на количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки, от потреблението на опакованите стоки и нивото на рециклиране, и да набележи основни мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели пред страната за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влягане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. – най-малко 30%.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

- държавите членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. – 90%.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**Таблица 9. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки**

| №                                                                                                   | Дейности<br>(мерки)                                                                                                                                                | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране | Срок за<br>реализация | Очаквани<br>резултати                         | Индикатори за<br>изпълнение                                           | Отговорни<br>институции                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------------------|-----------------------|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| <b>Стратегическа цел:<br/>Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци</b> |                                                                                                                                                                    |                    |                            |                       |                                               |                                                                       |                                                                 |
| 1                                                                                                   | Поемане на доброволни ангажименти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара. | 0                  | -                          | Постоянен             | Предотвратени количества отпадъци от опаковки | Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса | Община Девин,<br>Бизнес организации<br>(търговски обекти и др.) |



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

**Цел 3:**

**Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци и други**

**V.5. ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ  
ДЕПониРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ**

Програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други включва мерки за достигане на Цел 3:

**Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други от ОПУО 2020-2028 г.**

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и „меки“ мерки.

„Меките“ мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците;
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА  
ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.  
Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“**

**Таблица 10. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други**

| №                                                                                    | Дейности<br>(мерки)                                                                                                                             | Бюджет<br>(хил.лв) | Източник на<br>финансиране | Срок за<br>реализация | Очаквани резултати                                                                                                                                                  | Индикатори<br>за изпълнение   | Отговорни<br>институции |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------------|
| <b>Стратегическа цел:</b>                                                            |                                                                                                                                                 |                    |                            |                       |                                                                                                                                                                     |                               |                         |
| <b>Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други</b> |                                                                                                                                                 |                    |                            |                       |                                                                                                                                                                     |                               |                         |
| 1                                                                                    | Изпълнение на проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове. | 20                 | Бюджет на МОСВ             | 01/2022-12/2028 г.    | Отпадъците от препарати за растителна защита, които се съхраняват временно в общински складове, са изнесени за обезвреждане в оторизирани съоръжения извън страната | Освободен склад за съхранения | Община Devin, МОСВ      |



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

#### **VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ**

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася за проследяване съвместимостта на целите в отделните програмни документи, както и за недопускане на противоречия между тях. В съответствие със ЗМСМА общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват националните и европейски политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната.

Програмата за управление на отпадъците на Община Девин трябва да бъде в синхрон с предвижданията на националните програмни документи като:

- Национален план за управление на отпадъците за периода 2021–2028 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България;
- Трети национален план за изменение на климата.

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни и регионални стратегически планове и програми:

- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион от ниво 2;
- План за интегрирано развитие на община Девин за периода 2021–2027 г.;
- Програмата за опазване на околната среда на община Девин за 2021-2028 г.

#### **VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА/РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ**

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл. 49, ал. 4, т. 20 от Закона за управление на отпадъците, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно т. 21 – система за оценка на резултатите и за



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

актуализация на плана. Тъй като Закона за управление на отпадъците изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската програма за управление на отпадъците. В допълнение, чл. 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците на Община Devin е Общински съвет – Devin. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се представя в срок до 31 март и се публикува на интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Смолян.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъка при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и е целесъобразно да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на Община Devin да се изготвя в следния формат:

- Въведение;
- Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
- Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението;
- Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
- Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им;
- Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година;
- Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата;
- Заключение;
- Приложения.



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Наблюдението на общинската програма за управление на отпадъците на Община Девин може да се определи като процес на системно събиране и анализ на информация относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. В приетата програма за управление на отпадъците за всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Кметът на община Девин организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звено в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на специализираната общинска администрация, която отговаря за управление на дейностите с отпадъците. Ясно трябва да са определени и отговорностите на другите вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които ще предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността, с която това ще се извършва. Това става чрез вътрешни правила за дейностите по събиране и съхраняване на информация, свързана с подготовката и изпълнението на програмата. Като административен подход е възможно кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишния отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

## VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

### ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ПУО Девин

### ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците,

в т.ч.:

- Анализ на състоянието относно отпадъците;
- Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините;
- Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво;
- Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците;
- Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове;



## ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДЕВИН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

### Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване;
- Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“;
- Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците;
- Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците;
- Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им;
- Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците.

### **ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 – Прогнози**